

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

ЕВРОСИСТЕМА

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА В ЕВРОЗОНАТА

НОЕМВРИ 2008

ESB EZB EKT EKP

ОБЩА ДОКУМЕНТАЦИЯ
ОТНОСНО ИНСТРУМЕНТИТЕ
И ПРОЦЕДУРИТЕ ПО
ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА
ЕВРОСИСТЕМАТА

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

ЕВРОСИСТЕМА

ПРОВЕЖДАНЕ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА В ЕВРОЗОНАТА НОЕМВРИ 2008

ОБЩА ДОКУМЕНТАЦИЯ ОТНОСНО ИНСТРУМЕНТИТЕ И ПРОЦЕДУРИТЕ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА

През 2008 г. във всички публикации на ЕЦБ се използват елементи на банкнотата от 10 евро.

© Европейска централна банка, 2008 г.

Пощенски адрес

ул. „Кайзершрасе“ 29
60311 Франкфурт на Майн
Германия

Пощенски адрес

П.К. 16 03 19
60066 Франкфурт на Майн,
Германия

Телефон

+49 69 1344 0

Интернет страница

<http://www.ecb.europa.eu>

Факс

+49 69 1344 6000

Всички права запазени. Разрешава се възпроизвеждането само с образователна и нетърговска цел, като изрично се посочва източникът.

Настоящите разпоредби влизат в сила от 1 февруари 2009 г.

ISSN 1830-6136 (онлайн)

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД		
ГЛАВА 1		
ПРЕГЛЕД НА РАМКата НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА	8	
1.1 Европейската система на централните банки		
1.2 Цели на Евросистемата		
1.3 Инструменти на паричната политика на Евросистемата	8	
1.3.1 Операции на открития пазар	8	
1.3.2 Ликвидни улеснения с постоянен достъп	9	
1.3.3 Минимални резерви	10	
1.4 Контрагенти	11	
1.5 Базови активи	11	
1.6 Промени в рамката на паричната политика	11	
ГЛАВА 2		
ДОПУСТИМИ КОНТРАГЕНТИ	12	
2.1 Общи критерии за допустимост	12	
2.2 Избор на контрагенти за бързи търгове и двустранни операции	12	
2.3 Санкции в случай на неспазване на задължения от страна на контрагенти	13	
2.4 Прекратяване на участието или изключване поради непредпазливост или в случай на несъстоятелност	14	
ГЛАВА 3		
ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР	15	
3.1 Обратни операции	15	
3.1.1 Общи положения	15	
3.1.2 Основни операции по рефинансиране	16	
3.1.3 Операции по дългосрочно рефинансиране	16	
3.1.4 Обратни операции за фино регулиране	16	
3.1.5 Структурни обратни операции	17	
3.2 Безусловни (аутрайт-) трансакции	18	
3.3 Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ	18	
3.4 Валутни суап-операции	19	
3.5 Набиране на срочни депозити	20	
7 ГЛАВА 4		
ЛИКВИДНИ УЛЕСНЕНИЯ С ПОСТОЯНЕН ДОСТЪП	22	
4.1 Пределно кредитно улеснение	22	
4.2 Депозитно улеснение	23	
8 ГЛАВА 5		
ПРОЦЕДУРИ	25	
5.1 Тръжни процедури	25	
5.1.1 Общи положения	25	
5.1.2 Календар за провеждане на търговете	27	
5.1.3 Обявяване на търга	27	
5.1.4 Подготовка и подаване на заявки от страна на контрагенти	28	
5.1.5 Процедури за разпределение при търгове	29	
5.1.6 Обявяване на резултатите от търга	33	
5.2 Процедури при двустранни операции	34	
5.3 Процедури за сетълмент	35	
5.3.1 Общи положения	35	
5.3.2 Сетълмент на операции на открития пазар	35	
5.3.3 Процедури в края на деня	36	
ГЛАВА 6		
ДОПУСТИМИ АКТИВИ	37	
6.1 Общи положения	37	
6.2 Спецификации за допустимост на базовите активи	37	
6.2.1 Критерии за допустимост на търгуемите активи	38	
6.2.2 Критерии за допустимост на нетъргуеми активи	40	
6.2.3 Допълнителни изисквания за използването на допустими активи	42	
6.3 Рамка на Евросистемата за кредитна оценка	45	
6.3.1 Обхват и елементи	45	
6.3.2 Създаване на високи кредитни стандарти за търгуеми активи	46	
6.3.3 Създаване на високи кредитни стандарти за нетъргуеми активи	48	

6.3.4	Критерии за приемливост на системите за кредитна оценка	50	4	Рамка на Европейската централна банка за паричната и банковата статистическа отчетност	100
6.3.5	Мониторинг върху състоянието на системите за кредитна оценка	53	5	Интернет страници на Евросистемата	111
6.4	Мерки за контрол на риска	55	6	Процедури и санкции, които се прилагат в случай на неспазване на задълженията от страна на контрагентите	112
6.4.1	Общи принципи	55	7	Създаване на валидно обезпечение за вземанията по кредити	114
6.4.2	Мерки за контрол на риска при търгуемите активи	55			
6.4.3	Мерки за контрол на риска при нетъргуеми активи	59			
6.5	Принципи за оценка на базовите активи	60			
6.6	Презгранично използване на допустими активи	61			
6.6.1	Модел на кореспондентски отношения между централните банки	61			
6.6.2	Връзки между системите за сетълмент на ценни книжа	63			
6.7	Приемане при извънредни ситуации на обезпечения, деноминирани в различни от еврото валути	64			
ГЛАВА 7			СПИСЪК НА КАРЕТА, ГРАФИКИ И ТАБЛИЦИ		
МИНИМАЛНИ РЕЗЕРВИ			Карета		
7.1	Общи положения	65	1	Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ	19
7.2	Институции, подлежащи на изискването за минимални резерви	65	2	Валутни суап-операции	20
7.3	Определяне на минималните резерви	66	3	Оперативни стъпки при тържните процедури	25
7.4	Поддържане на резервните наличности	69	4	Разпределяне при търгове с фиксиран лихвен процент	30
7.5	Отчетност, потвърждаване и проверка на резервната база	70	5	Разпределение при търгове с променлив лихвен процент в евро	31
7.6	Неспазване на задълженията за поддържане на задължителни минимални резерви	71	6	Разпределение при валутни суапове с променлив лихвен процент	32
ПРИЛОЖЕНИЯ			Графики		
1	Примери за процедури и операции по паричната политика	73	1	Обичаен график на оперативните стъпки при стандартни търгове	26
2	Речник	86	2	Обичаен график на оперативните стъпки при бързи търгове	26
3	Подбор на контрагентите за валутно интервениране и валутни суапове за целите на паричната политика	99	3	Модел на кореспондентски отношения между централните банки	62
			4	Връзки между системите за сетълмент на ценни книжа	63

Таблицы

1	Операции по паричната политика на Евросистемата	10
2	Обичайни дни на търговия за извършване на операции по основно и по дългосрочно рефинансиране	27
3	Обичайни дни за сетълмент на операциите на Евросистемата на открития пазар	36
4	Активи, които отговарят на критериите за допустимост при операциите на Евросистемата по паричната политика	44
5	Косвени кредитни оценки за емитенти, длъжници или гаранți от еврозоната, които са федерални или местни органи на управление и публичноправни субекти и нямат кредитна оценка от АВКО	48
6	Категории ликвидност за търгуеми активи	56
7	Нива на допустимите отклонения при оценяване, прилагани към допустимите търгуеми активи	56
8	Равнища на допустимите отклонения при оценяване, прилагани към допустимите търгуеми дългови инструменти с обратно плаващ лихвен процент, включени в категории I–IV	57
9	Равнища на допустими отклонения при оценяване, прилагани към вземания по кредити, чиито лихвени плащания са с фиксиран лихвен процент	59

СЪКРАЩЕНИЯ

АВКО	Агенция за външна кредитна оценка
БСРВ	брутен сетълмент в реално време (<i>real-time gross settlement, RTGS</i>)
ВН	вероятност за несъстоятелност
ВСКО	Вътрешна система за кредитна оценка
ДКИ	Директива за капиталовите изисквания
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЕСС'95	Европейска система от сметки'95
ЕСЦБ	Европейска система на централните банки
ЕЦБ	Европейска централна банка
ИПР	инструмент за присъждане на рейтинг
КИ	кредитна институция
МКЦБ	Модел на кореспондентски отношения между централните банки
МЦДЦК	Международен централен депозитар за ценни книжа
НЦБ	национална централна банка
ОИПДИ	обезпечен с ипотека потребителски дългов инструмент
ОС	останалият свят
ПКИПЦК	предприятие за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа
ППС	предприятие от публичния сектор
ПФИ	парично-финансова институция
РЕКО	Рамка на Евросистемата за кредитна оценка
ССЦК	Система за сетълмент на ценни книжа (<i>securities settlement system, SSS</i>)
ТАРГЕТ	Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (<i>Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system</i>) съгласно определението в Насоки ЕЦБ/2005/16
ТАРГЕТ2	Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време съгласно определението в Насоки ЕЦБ/2007/2
ФПП	фондове на паричния пазар
ЦДЦК	Централен депозитар за ценни книжа
ЦЕВ	централноевропейско време
ISIN	международен идентификационен код на ценни книжа

УВОД

Настоящият документ представя оперативната рамка, избрана от Евросистемата* за единната парична политика на еврозоната. Документът, представляващ част от правната рамка на Евросистемата по отношение на инструментите и процедурите на паричната политика, има за цел да послужи като „обща документация“ относно инструментите и процедурите по паричната политика на Евросистемата, и по-специално да предостави на контрагентите информацията, от която те имат нужда във връзка с рамката на Евросистемата по паричната политика.

Сама по себе си общата документация нито дава права на контрагентите, нито им налага задължения. Правоотношенията между Евросистемата и нейните контрагенти се формират въз основа на съответните регулаторни и договорни разпоредби.

Настоящият документ е разделен на седем глави. В глава 1 се прави преглед на оперативната рамка за паричната политика на Евросистемата. В глава 2 са изложени критериите за допустимост на контрагентите, участващи в операциите по паричната политика на Евросистемата. В глава 3 се описват операциите на открития пазар, докато в глава 4 са представени ликвидните улеснения с постоянен достъп, предоставяни на разположение на контрагентите. В глава 5 се определят процедурите, прилагани при изпълнението на операциите по паричната политика. В глава 6 са дефинирани критериите за допустими базови активи, използвани при операциите по паричната политика. В глава 7 е представена системата за минимални резерви на Евросистемата.

Приложенията към документа съдържат примери за операциите по паричната политика, речник, критерии за избора на контрагенти на Евросистемата при операции по валутно интервениране, представяне на рамката на Европейската централна банка за паричната и банковата статистическа отчетност, списък на интернет страниците на Евросистемата, описание на процедурите и санкциите,

приложими в случай на неизпълнение на задълженията от даден контрагент, и допълнителни правни изисквания за създаването на действителна сигурност за вземанията по кредити, когато те са използвани като обезпечение при Евросистемата.

* Управителният съвет на Европейската централна банка постигна договореност да използва термина „Евросистема“ като понятие, обозначаващо структурата, чрез която Европейската система на централните банки осъществява основните си задачи, т.е. Европейската централна банка и националните централни банки на държавите-членки, които в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност са приели единната валута.

ГЛАВА I

ПРЕГЛЕД НА РАМКАТА НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА

1.1 ЕВРОПЕЙСКАТА СИСТЕМА НА ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ

Европейската система на централните банки (ЕСЦБ) се състои от Европейската централна банка (ЕЦБ) и националните централни банки на държавите-членки на Европейския съюз¹. Дейността на ЕСЦБ се осъществява в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност (Договора) и с Устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка (Устав на ЕСЦБ). ЕСЦБ се ръководи от органите за вземане на решения на ЕЦБ. В този смисъл Управителният съвет на ЕЦБ носи отговорност за формулирането на паричната политика, докато Изпълнителният съвет е оправомощен да прилага паричната политика в съответствие с решенията и насоките, приети от Управителния съвет. С цел осигуряване на оперативна ефективност и в степен, считана за възможна и подходяща, ЕЦБ може да възлага на националните централни банки² да осъществяват операциите, които представляват част от задачите на Евросистемата. Националните централни банки могат, ако това е необходимо за провеждането на паричната политика, да обменят с членовете на Евросистемата конкретна информация, като например оперативни данни, свързани с контрагенти, участващи в операции на Евросистемата³. Операциите по паричната политика на Евросистемата се извършват въз основа на унифицирани условия във всички държави-членки⁴.

1.2 ЦЕЛИ НА ЕВРОСИСТЕМАТА

Първостепенна цел на Евросистемата е да поддържа ценова стабилност съгласно член 105 от Договора. Без да накърнява първостепенната си цел за поддържане на ценова стабилност, Евросистемата следва да подкрепя цялостната икономическа политика на Европейската общност. За да постигне своите цели, Евросистемата следва да действа в съответствие с принципа на отворената пазарна икономика със свободна

конкуренция, благоприятстваща ефективното разпределение на ресурсите.

1.3 ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА

С оглед постигане на целите си Евросистемата разполага с набор от инструменти на паричната политика; тя извършва операции на открития пазар, предлага ликвидни улеснения с постоянен достъп и изисква от кредитните институции да поддържат минимални резерви по сметките си при нея.

1.3.1 ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР

Операциите на открития пазар играят важна роля за паричната политика на Евросистемата при управлението на лихвените проценти, ликвидността на пазара и като сигнал за ориентацията на паричната политика. Евросистемата разполага с пет вида инструменти за осъществяване на операции на открития пазар. Най-важният инструмент са *обратните трансакции* (приложими на базата на споразумения за обратно изкупуване или обезпечени заеми). Евросистемата може също да използва *безусловни (аутрайт-) сделки*, издаване на *дългови сертификати*, *валутни суапове* и *набиране на срочни депозити*. Операциите на открития пазар се инициират от ЕЦБ, която освен това решава какъв инструмент да използва и при какви условия да го прилага. Тези операции могат да се основават на

- 1 Следва да се отбележи, че националните централни банки на държавите-членки, които не са приели единната валута в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност (Договора), запазват своите правомощия в областта на паричната политика съгласно националното законодателство и по този начин не са обвързани с осъществяването на единната парична политика.
- 2 В целия документ терминът „национални централни банки“ се отнася за националните централни банки на държавите-членки, които са приели единната валута в съответствие с Договора.
- 3 За такава информация се прилага изискването за професионална тайна в съответствие с член 38 от Устава на ЕСЦБ.
- 4 В целия документ терминът „държава-членка“ се отнася за държава-членка, която е приела единната валута в съответствие с Договора.

стандартни търгове, бързи търгове или двустранни процедури⁵. В зависимост от целта, периодичността и процедурите операциите на Евросистемата на открития пазар могат да се разделят на следните четири категории (виж също таблица 1):

- *Основните операции по рефинансиране* са редовни обратни трансакции за осигуряване на ликвидност със седмична периодичност и по правило с едномесечен матуритет. Те се извършват от националните централни банки въз основа на стандартни търгове. Основните операции по рефинансиране играят ключова роля за постигане целите на операциите на Евросистемата на открития пазар.
- *Операциите по дългосрочно рефинансиране* представляват обратни трансакции за осигуряване на ликвидност с месечна периодичност и по правило с тримесечен матуритет. Те имат за цел предоставяне на контрагентите на допълнително дългосрочно рефинансиране и се извършват от националните централни банки въз основа на стандартни търгове. При тези операции Евросистемата по правило не цели изпращането на сигнали към пазара и следователно обикновено играе ролята на получател на лихви.
- *Операциите за фино регулиране* се извършват, когато е необходимо, с цел управляване ликвидността на пазара и регулиране на лихвените проценти, и по-специално за смекчаване на въздействието върху лихвените проценти, предизвикано от неочаквани колебания в ликвидността на пазара. Операции за фино регулиране може да се извършват в последния ден от периода на поддържане на резервите с цел предотвратяване на колебания в ликвидността, които могат да се натрупат след разпределянето на средствата при последната основна операция по рефинансиране. Операциите за фино регулиране се извършват предимно под формата на обратни трансакции,

но могат да бъдат и във вид на валутни суапове или набиране на сročни депозити. Инструментите и процедурите, прилагани при извършване на операции за фино регулиране, биват приспособявани към вида на трансакцията и към конкретните цели на операциите. Операциите за фино регулиране обикновено се извършват от националните централни банки посредством бързи търгове или двустранни процедури. Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранните операции за фино регулиране могат да се извършат от самата Европейска централна банка.

- Освен това Евросистемата може да осъществява *структурни операции* посредством емитиране на дългови сертификати, извършване на обратни и безусловни (аутрайт-) сделки. Тези операции се извършват винаги когато ЕЦБ иска да коригира (на редовна или извънредна база) структурната позиция на Евросистемата спрямо финансовия сектор. Националните централни банки извършват структурни операции под формата на обратни трансакции и емитират дългови инструменти посредством стандартни търгове. Структурните операции под формата на безусловни сделки се извършват чрез двустранни процедури.

1.3.2 ЛИКВИДНИ УЛЕСНЕНИЯ С ПОСТОЯНЕН ДОСТЪП

Ликвидните улеснения с постоянен достъп имат за цел предоставянето или изтеглянето

5 Различните процедури при извършването на операции на Евросистемата на открития пазар, а именно стандартни търгове, бързи търгове и двустранни процедури, са описани в глава 5. *Стандартните търгове* протичат в рамките на 24 часа от обявяването на търга до удостоверяването на резултатите от разпределението. Всички контрагенти, отговарящи на общите критерии за допустимост, посочени в раздел 2.1, могат да участват в стандартните търгове. *Бързите търгове* се извършват в рамките на 90 минути. Евросистемата може да избере ограничен брой контрагенти за участие в бързите търгове. Терминът „двустранни процедури“ се отнася за всеки случай, при който Евросистемата извършва трансакция с един или няколко контрагенти, без да се използва тръжна процедура. Двустранните процедури включват операции, извършвани чрез фондова борса или пазарни агенти.

на краткосрочна ликвидност, подаването на сигнали за общата ориентация на паричната политика и съдържането на краткосрочните пазарни лихвени проценти. Два вида ликвидни улеснения са на разположение на допустимите контрагенти по тяхна инициатива и те са свързани с изпълнението на определени условия за оперативен достъп (виж също таблица 1):

- Контрагентите могат да използват *пределното кредитно улеснение*, за да получат от националните централни банки овърнайт-ликвидност срещу допустими активи. При нормални обстоятелства не съществуват никакви кредитни лимити или други ограничения за достъпа на контрагентите до улеснението, освен изискването да представят достатъчни базови активи. Лихвеният процент по пределното кредитно улеснение обикновено поставя таван за пазарния овърнайт лихвен процент.
- Контрагентите могат да използват *депозитното улеснение*, за да правят

овърнайт-депозити при националните централни банки. При нормални обстоятелства не съществуват никакви депозитни лимити или други ограничения за достъпа на контрагентите до това улеснение. Лихвеният процент по тези депозити по правило определя долната граница на пазарния овърнайт лихвен процент.

Ликвидните улеснения с постоянен достъп се управляват децентрализирано от националните централни банки.

1.3.3 МИНИМАЛНИ РЕЗЕРВИ

Системата за минимални резерви на Евросистемата се прилага по отношение на кредитните институции в еврозоната и е насочена преди всичко към стабилизиране на лихвените проценти на паричния пазар и създаване (или разширяване) на ликвидност при структурен недостиг. Задължителните резерви на всяка институция се определят в зависимост от перата по нейния баланс. За да постигне целта да стабилизира лихвените

Таблица 1 Операции по паричната политика на Евросистемата

Операции по паричната политика	Видове трансакции		Матуритет	Периодичност	Процедура
	Предоставяне на ликвидност	Изтегляне на ликвидност			
Операции на открития пазар					
Основни операции по рефинансиране	Обратни трансакции	-	Една седмица	Седмична	Стандартни търгове
Операции по дългосрочно рефинансиране	Обратни трансакции	-	Три месеца	Месечна	Стандартни търгове
Операции за фино регулиране	Обратни трансакции Валутни суапове	Обратни трансакции Набиране на срочни депозити Валутни суапове	Нестандартизиран	Извънредни	Бързи търгове Двустранни процедури
Структурни операции	Обратни трансакции	Емитиране на дългови сертификати	Стандартизиран/ нестандартизиран	Редовни и извънредни	Стандартни търгове
	Безусловни (аутрайт-) покупки	Безусловни (аутрайт-) продажби	-	Извънредни	Двустранни процедури
Ликвидни улеснения с постоянен достъп					
Пределно кредитно улеснение	Обратни трансакции	-	Овърнайт	Достъп по преценка на контрагентите	
Депозитно улеснение	-	Депозити	Овърнайт	Достъп по преценка на контрагентите	

проценти, системата за минимални резерви на Евросистемата позволява на институциите да използват осреднени позиции. Съответствието с изискванията за задължителни резерви се определя на база среднодневните наличности от резерви на дадена институция през периода на поддържането им. Наличностите от задължителни минимални резерви на институциите се олихвяват с лихвения процент при основните операции по рефинансиране на Евросистемата.

1.4 КОНТРАГЕНТИ

Рамката на паричната политика на Евросистемата е формулирана по такъв начин, че да гарантира участието на широк кръг контрагенти. Институциите, които съгласно член 19.1 от Устава на ЕСЦБ подлежат на изискванията за минимални резерви, могат да ползват ликвидните улеснения с постоянен достъп и да участват в операциите на открития пазар чрез стандартни търгове и безусловни (аутрайт-) сделки. Евросистемата има право да избере ограничен брой контрагенти, които да участват в операциите за фино регулиране. За валутните суапове, извършвани за целите на паричната политика, биват привлечени активни участници на валутния пазар. При тези операции множеството от контрагенти е сведено до онези институции, избрани за участие във валутните интервенции на Евросистемата, местоположението на които е на територията на еврозоната.

1.5 БАЗОВИ АКТИВИ

В съответствие с член 18.1 от Устава на ЕСЦБ всички кредитни операции на Евросистемата (т.е. операции по паричната политика за предоставяне на ликвидност и на кредит в рамките на деня) следва да се извършват на база адекватно обезпечение. Евросистемата приема широк кръг базови активи при своите операции. Тя е разработила единна рамка за допустими обезпечения, обща за всички нейни кредитни операции (наричана още „Единен

списък“). На 1 януари 2007 г. тази единна рамка замени двустепенната система, която се прилагаше от началото на третия етап на Икономическия и паричен съюз. Единната рамка обхваща търгуеми и нетъргуеми активи, отговарящи на определените от Евросистемата унифицирани за еврозоната критерии за допустимост. Не се прави разграничение между търгуеми и нетъргуеми активи по отношение на качеството и допустимостта им за различните видове операции по паричната политика на Евросистемата, с изключение на факта, че нетъргуемите активи не се използват от Евросистемата за безусловни (аутрайт-) трансакции. Всички допустими активи могат да се използват на презгранична основа с помощта на модела на кореспондентски отношения между централните банки (МКЦБ), а при търгуемите активи – чрез допустимите връзки между системите за сетълмент на ценни книжа на Европейския съюз.

1.6 ПРОМЕНИ В РАМКата НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА

Управителният съвет на ЕЦБ може по всяко време да променя инструментите, условията, критериите и процедурите за извършване на операциите по паричната политика на Евросистемата.

ГЛАВА 2

ДОПУСТИМИ КОНТРАГЕНТИ

2.1 ОБЩИ КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ

При операциите по паричната политика на Евросистемата контрагентите трябва да отговарят на определени критерии за допустимост¹. Те биват дефинирани с оглед осигуряване достъп на широк кръг институции до операциите по паричната политика на Евросистемата, като се акцентира върху еднаквото третиране на институциите в рамките на еврозоната и се гарантира изпълнението на някои изисквания – оперативни и за благоразумие – от страна на контрагентите:

- Само институциите, които съгласно член 19.1 от Устава на ЕСЦБ подлежат на регулиране от рамката на Евросистемата за задължителни минимални резерви, могат да бъдат избирани за контрагенти. Институции, които съгласно рамката на Евросистемата за задължителни минимални резерви (виж раздел 7.2) са освободени от задължения да поддържат такива, не се допускат като контрагенти на Евросистемата до ликвидните улеснения с постоянен достъп и до операциите на открития пазар.
- Контрагентите трябва да бъдат финансово стабилни. Необходимо е те да подлежат на поне един вид хармонизиран в рамките на ЕС/ЕИП надзор от страна на националните власти². От друга страна обаче, финансово стабилните институции, които са обект на нехармонизиран със съпоставим стандарт национален надзор, също могат да бъдат приемани като контрагенти, т.е. установени в еврозоната клонове на институции, чиито централни управления са извън Европейското икономическо пространство (ЕИП).
- Контрагентите трябва да отговарят на всеки един оперативен критерий, посочен в приложимите договорни или регулаторни разпоредби и използван от съответната национална централна банка (или от ЕЦБ), така че да гарантира ефективното провеждане на операциите по паричната политика на Евросистемата.

Тези общи критерии за допустимост до операциите са едни и същи за цялата еврозона. Институциите, отговарящи на общите критерии за допустимост, могат:

- да бъдат допускани до ликвидните улеснения с постоянен достъп на Евросистемата, и;
- да участват в нейните операции на открития пазар въз основа на стандартни търгове.

Институциите могат да бъдат допускани до ликвидните улеснения с постоянен достъп и до операциите на открития пазар на Евросистемата на база стандартни търгове само посредством националната централна банка на държавата-членка, в която е учредена институцията. Ако дадена институция има представителства (централно управление или клонове) в повече от една държава-членка, всяко представителство има достъп до тези операции чрез националната централна банка на държавата-членка, в която е разположено, независимо от факта, че заявките за участие в търговете от страна на една институция могат да бъдат подавани само от едно представителство (централното управление или определен клон) във всяка държава-членка.

2.2 ИЗБОР НА КОНТРАГЕНТИ ЗА БЪРЗИ ТЪРГОВЕ И ДВУСТРАННИ ОПЕРАЦИИ

При аутрайт-сделките не се поставят никакви предварителни ограничения по отношение кръга на контрагентите.

За валутните суапове, извършвани за целите на паричната политика, контрагентите трябва

1 При безусловните (аутрайт-) сделки не се поставят никакви предварителни ограничения относно кръга на контрагентите.

2 Хармонизиранят надзор върху кредитните институции се извършва на базата на Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции (преработена) (ОВ L 177, 30.6.2006 г., стр. 1).

да могат да извършват ефективно големи обеми валутни операции при всякакви пазарни условия. Кръгът от контрагенти при валутните суапове съответства на контрагентите, разположени в еврозоната, които са избрани да участват във валутните интервенции на Евросистемата. Критериите и процедурите, прилагани при избора на контрагенти по валутните интервенции, са представени в приложение 3.

За други операции, базирани на бързи търгове и двустранни процедури (обратни операции за фино регулиране и набиране на срочни депозити), всяка национална централна банка избира кръг от контрагенти сред институциите, установени в нейната държава-членка и отговарящи на общите критерии за допустимост на контрагентите. В този смисъл активността на паричния пазар е първостепенен критерий за избор. Други критерии, които могат да бъдат взети предвид, са например ефективността на търговските операции и потенциалът за наддаване.

При бързите търгове и двустранните операции националните централни банки осъществяват сделки с контрагентите, включени в съответния техен кръг, одобрен за операциите за фино регулиране. Бързи търгове и двустранни операции могат да се извършват и с по-широк кръг контрагенти. Ако по някакви оперативни причини дадена национална централна банка не може да включи във всяка операция всички свои контрагенти за фино регулиране, то изборът на тази държава-членка следва да се извърши на ротационен принцип, за да се осигури равен достъп на всички контрагенти.

Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранните операции за фино регулиране могат да се извършват от самата ЕЦБ. Ако ЕЦБ осъществява двустранна операция, с цел гарантиране на равен достъп изборът на контрагенти в тези случаи се извършва от нея на ротационен принцип измежду онези

контрагенти от еврозоната, които имат право на достъп до бързи търгове и двустранни операции.

2.3 САНКЦИИ В СЛУЧАЙ НА НЕСПАЗВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ ОТ СТРАНА НА КОНТРАГЕНТИ

ЕЦБ налага санкции в съответствие с Регламент (ЕО) № 2532/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. относно правомощията на Европейската централна банка да налага санкции³, Регламент (ЕО) № 2157/1999 на Европейската централна банка от 23 септември 1999 г. относно правомощията на Европейската централна банка да налага санкции (ЕЦБ/1999/4)⁴, Регламент (ЕО) № 2531/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. относно прилагането на минимални резерви от страна на Европейската централна банка⁵ съгласно измененията и Регламент (ЕО) № 1745/2003 на Европейската централна банка от 12 септември 2003 г. относно прилагане на изискването за минимални резерви (ЕЦБ/2003/9)⁶ по отношение на институциите, които не спазват задълженията, произтичащи от регламентите и решенията на ЕЦБ, свързани с прилагането на минималните резерви. Съответните санкции и процедурни правила за прилагането им са подробно описани в регламентите, цитирани по-горе. Освен това в случай на сериозни нарушения на изискванията за минимални резерви Евросистемата може да преустанови участието на контрагенти в операциите на открития пазар.

В съответствие с договорните и регулаторните разпоредби, прилагани от съответните национални централни банки (или от ЕЦБ), Евросистемата може и ще наложи финансови санкции на контрагентите или ще прекрати участието им в операциите на открития пазар, ако тези контрагенти не

3 OB L 318, 27.11.1998 г., стр. 4.

4 OB L 264, 12.10.1999 г., стр. 21.

5 OB L 318, 17.11.1998 г., стр. 1.

6 OB L 250, 2.10.2003 г., стр. 10.

изпълняват задълженията си, произтичащи от договорните или регулаторните разпоредби, прилагани от националните централни банки (или от ЕЦБ), както е описано по-долу.

Това се отнася за случаите на нарушаване на правилата за провеждане на търгове (ако даден контрагент не е в състояние да преведе достатъчно базови активи за покриване обема на ликвидността, разпределена му при операция по предоставяне на ликвидност, или ако той не е в състояние да осигури достатъчно налични средства за покриване на сумата, разпределена му при операция по изтегляне на ликвидност) и правилата за двустранни сделки (ако даден контрагент не е в състояние да осигури достатъчно допустими базови активи или ако не може да предостави достатъчно налични средства за покриване на сумата, договорена при двустранните трансакции).

Това се прилага и в случаи на неспазване от страна на даден контрагент на правилата за използването на базови активи (ако даден контрагент използва активи, които в момента или са станали недопустими, или не могат да бъдат използвани от него, например поради тесни връзки между емитента/гаранта и контрагента или ако те са едно и също лице), както и при неспазване на правилата по процедурите за край на работния ден и на условията за достъп до пределното кредитно улеснение (ако даден контрагент, който има отрицателно салдо по сетълмент-сметката си в края на деня, не отговаря на условията за достъп до пределното кредитно улеснение).

Освен това мярката за прекратяване на участието в случай на нарушение от страна на контрагента може да бъде предприета и по отношение на клоновете на същата институция, разположени в други държави-членки. Като извънредна мярка, ако това се налага поради сериозността на дадено нарушение, доказано например с повторемостта или продължителността му, участието на контрагента може да бъде прекратено за всички

бъдещи операции по паричната политика през определен период от време.

Финансовите санкции, налагани от националните централни банки в случаи на нарушаване на правилата за търговете, двустранните операции, базовите активи, процедурите за край на деня или условията за достъп до пределно кредитно улеснение, се изчисляват по предварително определен наказателен лихвен процент (съгласно приложение 6).

2.4 ПРЕКРАТЯВАНЕ НА УЧАСТИЕТО ИЛИ ИЗКЛЮЧВАНЕ ПОРАДИ ПРЕДПАЗЛИВОСТ ИЛИ В СЛУЧАЙ НА НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

В съответствие с договорни или регулаторни разпоредби, прилагани от съответните национални централни банки (или от ЕЦБ), Евросистемата може поради предпазливост временно или постоянно да прекрати достъпа на контрагенти до инструментите на паричната политика.

Освен това съгласно договорните или регулаторни разпоредби, прилагани от националните централни банки, прекратяването на достъпа или изключването на контрагент може да бъде оправдано в случаите, които попадат в категорията „несъстоятелност“ на контрагент.

Операциите на открития пазар играят важна роля при паричната политика на Евросистемата. Те се използват за регулирането на лихвените проценти, за управлението на пазарната ликвидност и подаването на сигнали относно ориентацията на паричната политика. С оглед на целите, периодичността и процедурите операциите на Евросистемата на открития пазар се делят на четири категории: основни операции по рефинансиране, операции по дългосрочно рефинансиране, операции за фино регулиране и структурни операции. Що се отнася до използваните инструменти, обратните операции се явяват главният инструмент на Евросистемата на открития пазар и могат да бъдат използвани при всичките четири категории операции, докато дълговите сертификати може да се прилагат при структурните операции за изтегляне на ликвидност. Структурни операции могат също да бъдат извършвани при аутрайт-трансакции – т.е. покупки и продажби. В допълнение към това Евросистемата разполага с други два инструмента за извършване на операции за фино регулиране: валутни суапове и набиране на срочни депозити. В следващите раздели подробно са представени специфичните характеристики на различните видове инструменти на открития пазар, използвани от Евросистемата.

3.1 ОБРАТНИ ОПЕРАЦИИ

3.1.1 ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

ВИД НА ИНСТРУМЕНТА

Обратни операции се наричат операциите, при които Евросистемата купува или продава допустими активи съгласно споразумения за обратно изкупуване или извършва кредитни операции срещу допустими активи като обезпечение. Обратните трансакции се използват при основните операции по рефинансиране и при операциите по дългосрочно рефинансиране. Освен това Евросистемата може да използва обратни трансакции при структурните операции и при операциите за фино регулиране.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Националните централни банки могат да извършват обратни трансакции или под формата на споразумения за обратно изкупуване (т.е. собствеността върху даден актив се прехвърля на кредитора, докато страните се споразумеят за обратна операция чрез повторно прехвърляне на актива върху длъжника в определен бъдещ момент), или като обезпечени заеми (т.е. предоставено е приложимо във всеки момент право на гаранция върху актива, но допускайки, че задължението ще бъде погасено, длъжникът си запазва собствеността върху актива). Допълнителните разпоредби, свързани с обратните операции, базирани на споразумения за обратно изкупуване, се определят подробно в договорите, прилагани от съответната национална централна банка (или от ЕЦБ). В разпоредбите за обратните трансакции въз основа на обезпечени заеми се вземат под внимание различните процедури и формалности, необходими за установяването и последващото освобождаване на правото върху обезпечението (а именно залогът, прехвърлянето или паричното задължение), които се прилагат в различните юрисдикции.

ЛИХВЕНИ УСЛОВИЯ

При споразуменията за обратно изкупуване разликата между покупната цена и цената на обратното изкупуване съответства на лихвата, дължима върху размера на средствата, предоставени или взети назаем до падежа на операцията, т.е. цената на обратното изкупуване включва съответната дължима лихва. Лихвеният процент върху дадена обратна трансакция под формата на обезпечен заем се определя чрез прилагането на съответния лихвен процент по кредита до падежа на операцията. Лихвеният процент, прилаган при обратни операции на Евросистемата на открития пазар, представлява проста лихва, базираща се на конвенцията за отчитане на дните „реални дни/360“.

3.1.2 ОСНОВНИ ОПЕРАЦИИ ПО РЕФИНАНСИРАНЕ

Основните операции по рефинансиране са най-важните извършвани от Евросистемата операции на открития пазар и играят ключова роля за постигането на целите, свързани с регулирането на лихвените проценти, управлението на ликвидността на пазара и подаването на сигнали за ориентацията на паричната политика.

Оперативните характеристики на основните операции по рефинансиране могат да бъдат обобщени, както следва:

- те представляват обратни операции за предоставяне на ликвидност;
- осъществяват се редовно всяка седмица¹;
- обикновено са с матуритет една седмица²;
- извършват се децентрализирано от националните централни банки;
- извършват се чрез стандартни търгове (както е описано в раздел 5.1);
- всички контрагенти, отговарящи на общите критерии за допустимост (както са посочени в раздел 2.1), могат да заявяват поръчки за участие в основните операции по рефинансиране; и
- търгуемите и нетъргуемите активи (както са описани в глава 6) са допустими като базови активи при основните операции по рефинансиране.

3.1.3 ОПЕРАЦИИ ПО ДЪЛГОСРОЧНО РЕФИНАНСИРАНЕ

Евросистемата извършва и редовни операции по рефинансиране, обикновено с тримесечен матуритет, които са насочени към осигуряване на допълнително дългосрочно рефинансиране на финансовия сектор. При тези операции Евросистемата по правило не цели да изпраща сигнали към пазара и обикновено играе ролята на получател на лихви. Съответно операции

по дългосрочно рефинансиране обикновено се извършват под формата на търгове с променлив процент, като понякога ЕЦБ посочва обема от средства за разпределяне при предстоящите търгове. При извънредни обстоятелства Евросистемата може също да извършва операции по дългосрочно рефинансиране чрез търгове с фиксиран лихвен процент.

Оперативните характеристики на операциите по дългосрочно рефинансиране могат да бъдат обобщени, както следва:

- те представляват обратни операции за предоставяне на ликвидност;
- осъществяват се редовно всеки месец¹;
- по правило имат тримесечен матуритет²;
- извършват се децентрализирано от националните централни банки;
- провеждат се чрез стандартни търгове (както е описано в раздел 5.1);
- всички контрагенти, отговарящи на общите критерии за допустимост (описани в раздел 2.1), могат да заявяват поръчки за участие в операциите по дългосрочно рефинансиране; и
- търгуемите и нетъргуемите активи (както е описано в глава 6) са допустими като базови активи при операциите по дългосрочно рефинансиране.

3.1.4 ОБРАТНИ ОПЕРАЦИИ ЗА ФИНО РЕГУЛИРАНЕ

Евросистемата може да извършва операции за фино регулиране под формата на обратни операции на открития пазар. Операциите за фино

1 Основните операции по рефинансиране и операциите по дългосрочно рефинансиране се извършват в съответствие с предварително обявявания календар за търгове на Евросистемата (виж също раздел 5.1.2), който се намира на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu), както и на интернет страниците на Евросистемата (виж приложение 5).

2 Матуритетът на основните операции и на операциите по дългосрочно рефинансиране може понякога да се променя, наред с другото, и в зависимост от почивните дни на банките в държавите-членки.

регулиране са предназначени за управление на ликвидността на пазара и регулиране на лихвените проценти, и по-специално за смекчаване влиянието на неочаквани колебания в ликвидността на пазара върху лихвените проценти. Операции за фино регулиране могат да бъдат извършвани в последния ден от периода на поддържане на минималните резерви с цел противопоставяне на ликвидни диспропорции, които могат да се натрупат след последната основна операция по рефинансиране. Потенциалната необходимост от бърза реакция в случай на неочаквани пазарни тенденции изисква висока степен на гъвкавост при избора на процедури и оперативни характеристики при извършването на тези операции.

Оперативните характеристики на обратните операции за фино регулиране могат да бъдат обобщени, както следва:

- те могат да се извършват под формата на операции за предоставяне или изтегляне на ликвидност;
- периодичността им не е стандартизирана;
- матуритетът им не е стандартизиран;
- обратните операции за фино регулиране с цел предоставяне на ликвидност обикновено се извършват чрез бързи търгове, въпреки че не се изключва възможността за използване на двустранни процедури (виж глава 5);
- обратните операции за фино регулиране с цел изтегляне на ликвидност по правило се извършват чрез двустранни процедури (както е описано в раздел 5.2);
- тези операции обикновено се извършват децентрализирано от националните централни банки (Управителният съвет на ЕЦБ може да решава дали при извънредни обстоятелства двустранните обратни операции за фино регулиране могат да се извършват от ЕЦБ);

- в съответствие с критериите, описани в раздел 2.2, Евросистемата може да избере ограничен брой контрагенти за участие в обратните операции за фино регулиране; и
- търгуемите и нетъргуемите активи (както е описано в глава 6) са допустими като базови активи при обратните операции за фино регулиране.

3.1.5 СТРУКТУРНИ ОБРАТНИ ОПЕРАЦИИ

Евросистемата може да извършва структурни операции под формата на обратни операции на открития пазар за приспособяване на структурната позиция на Евросистемата спрямо финансовия сектор.

Оперативните характеристики на тези операции могат да се обобщят, както следва:

- те са операции за предоставяне на ликвидност;
- периодичността им може да бъде на редовна или извънредна основа;
- матуритетът им не е предварително стандартизиран;
- извършват се чрез стандартни търгове (както е описано в раздел 5.1);
- извършват се децентрализирано от националните централни банки;
- всички контрагенти, отговарящи на общите критерии за допустимост (както са описани в раздел 2.1), могат да заявяват поръчки за структурните обратни операции; и
- търгуемите и нетъргуемите активи (както е описано в глава 6) са допустими като базови активи при структурните обратни операции.

3.2 БЕЗУСЛОВНИ (АУТРАЙТ-) ТРАНСАКЦИИ

ВИД НА ИНСТРУМЕНТА

Безусловните (аутрайт-) трансакции на открития пазар се отнасят към операциите, при които Евросистемата окончателно купува или продава на пазара допустими активи. Тези операции се извършват само за структурни цели.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Безусловната (аутрайт-) трансакция предполага цялостно прехвърляне на собственост от продавача на купувача без възможност за обратен трансфер на собствеността. Сделките се извършват в съответствие с пазарните конвенции за използвания при трансакцията дългов инструмент.

ЦЕНОВИ УСЛОВИЯ

При изчисляване на цените Евросистемата действа в съответствие с най-широко приетата пазарна конвенция за използваните при сделката дългови инструменти.

ДРУГИ ОПЕРАТИВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Оперативните характеристики на безусловните (аутрайт-) сделки на Евросистемата могат да се обобщят, както следва:

- те могат да се осъществяват под формата на операции за предоставяне на ликвидност (безусловни покупки) или операции за изтегляне на ликвидност (безусловни продажби);
- периодичността им не е стандартизирана;
- извършват се чрез двустранни процедури (както е описано в раздел 5.2);
- по принцип се изпълняват децентрализирано от националните централни банки;
- не се поставят никакви предварителни ограничения по отношение кръга на контрагентите по безусловните (аутрайт-) сделки; и

- само търгуеми активи (както е описано в глава 6) се използват като базови активи при безусловните сделки.

3.3 ЕМИТИРАНЕ НА ДЪЛГОВИ СЕРТИФИКАТИ НА ЕЦБ

ВИД НА ИНСТРУМЕНТА

ЕЦБ може да емитира дългови сертификати за коригиране на структурната позиция на Евросистемата спрямо финансовия сектор, така че да създаде недостиг от ликвидност на пазара (или да го увеличи).

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Сертификатите представляват задължение по дълг на ЕЦБ към държателя на сертификата. Сертификатите се емитират и притежават в безналична форма в депозитарите за ценни книжа в еврозоната. ЕЦБ не налага никакви ограничения върху прехвърляемостта на сертификатите. Допълнителни разпоредби, свързани с дълговите сертификати на ЕЦБ, ще бъдат включени в общите условия на тези сертификати.

ЛИХВЕНИ УСЛОВИЯ

Сертификатите се емитират като скотови, т.е. емитират се под номиналната стойност и на падежа се погасяват по номинална стойност. Разликата между емитирания и погасения размер се равнява на лихвата, натрупана върху емитирания обем до падежа на сертификата според договорения лихвен процент. Прилаганата лихва е проста и се основава на конвенцията „реални дни/360“. Изчисляването на емитираното количество е показано в каре 1.

ДРУГИ ОПЕРАТИВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Оперативните характеристики на емитираните дългови сертификати могат да бъдат обобщени, както следва:

- те се емитират с цел изтегляне на ликвидност от пазара;

Каре 1

ЕМИТИРАНЕ НА ДЪЛГОВИ СЕРТИФИКАТИ НА ЕЦБ

$$\text{Сумата на емисията е:} \quad P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_T \times D}{36\,000}}$$

където:

- N = номиналната стойност на дълговия сертификат;
 r_T = лихвеният процент (в %);
 D = матуритетът на дълговия сертификат (в дни);
 P_T = размерът на емисията на дълговия сертификат.

- могат да се емитират редовно или извънредно;
 - имат матуритет до дванадесет месеца;
 - емитират се чрез стандартни търгове (както е описано в раздел 5.1);
 - търговете и сетълментът на сертификатите се извършват децентрализирано от националните централни банки; и
 - всички контрагенти, отговарящи на общите критерии за допустимост (описани в раздел 2.1), могат да подават заявки за участие в подписката за дългови сертификати на ЕЦБ.
- продава (или купува) посредством форуърдна трансакция на определената дата на покупката. Допълнителните разпоредби, свързани с валутни суапове, са включени в договорните споразумения, прилагани от съответната национална централна банка (или от ЕЦБ).

ВАЛУТИ И УСЛОВИЯ ЗА ВАЛУТЕН ОБМЕН

По принцип Евросистемата оперира само с най-търгуваните валути и съобразно стандартната пазарна практика. При всеки валутен суап Евросистемата и контрагентите се договарят за суап-точките по трансакцията. Суап-точките представляват разликата между обменните курсове по форуърдната и спот-трансакцията. Суап-точките на еврото спрямо дадена чуждестранна валута се котират съгласно общите установени пазарни практики. Условието за валутен обмен при валутни суапове са описани в каре 2.

3.4 ВАЛУТНИ СУАП-ОПЕРАЦИИ

ВИД НА ИНСТРУМЕНТА

Валутните суапове, осъществявани за целите на паричната политика, се състоят от едновременни спот и форуърдни трансакции в евро срещу чуждестранна валута. Те се използват за целите на финото регулиране – главно за управление на ликвидността на пазара и регулиране на лихвените проценти.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Валутните суап-операции, осъществявани за целите на паричната политика, се отнасят към операциите, при които Евросистемата купува (или продава) евро на спот-база срещу чуждестранна валута и в същото време я

ДРУГИ ОПЕРАТИВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Оперативните характеристики на валутните суапове могат да се обобщят по следния начин:

- те могат да се извършват под формата на операции за предоставяне или изтегляне на ликвидност;
- периодичността им не е стандартизирана;
- матуритетът им не е стандартизиран;
- извършват се чрез бързи търгове или двустранни процедури (виж глава 5);

ВАЛУТНИ СУАП-ОПЕРАЦИИ

S = обменен спот-курс (на датата на трансакцията по валутния суап) на еврото (EUR) към чуждестранната валута ABC ;

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = форуърден обменен курс на еврото към чуждестранната валута ABC на датата на обратното изкупуване на суапа (M);

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = форуърдни точки на еврото към чуждестранната валута ABC на датата на обратното изкупуване на суапа (M);

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(.)$ = спот-обемът на валутата; $N(.)_M$ е форуърдният обем на валутата:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{или} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{или} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

- по правило се извършват децентрализирано от националните централни банки (Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранните валутни суапове могат да се извършат от ЕЦБ); и
- Евросистемата може да избере съгласно критериите, описани в раздел 2.2 и приложение 3, ограничен брой контрагенти, които да участват във валутни суапове.

3.5 НАБИРАНЕ НА СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ

ВИД НА ИНСТРУМЕНТА

Евросистемата може да покани контрагентите да откриват олихвявани срочни депозити при националната централна банка на държавата-членка, в която е установен контрагентът. Набирането на срочни депозити се предвижда само за целите на финото регулиране, насочено към изтегляне на ликвидност от пазара.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Депозитите, приемани от контрагентите, са с фиксирана срочност и фиксиран лихвен процент. Националните централни банки не предоставят обезпечение в замяна на депозитите.

ЛИХВЕНИ УСЛОВИЯ

По тези депозити се прилага проста лихва на база конвенцията „реални дни/360“. Лихвата се изплаща на падежа на депозита.

ДРУГИ ОПЕРАТИВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Оперативните характеристики на набирането на срочни депозити могат да се обобщят по следния начин:

- депозитите се набират с цел изтегляне на ликвидност;
- периодичността, с която се набират депозитите, не е стандартизирана;
- матуритетът им не е стандартизиран;
- набирането на депозитите обикновено се извършва чрез бързи търгове, въпреки че не се изключва възможността да се използват и двустранни процедури (виж глава 5);
- набирането на депозити обикновено се извършва децентрализирано от националните централни банки (Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранното набиране на срочни депозити³ може да се извърши от ЕЦБ); и Евросистемата може да избере съгласно критериите, описани подробно в раздел 2.2, ограничен брой контрагенти, които да се включат в набирането на срочни депозити.

3 Срочните депозити се държат по сметки в националните централни банки; това се прилага дори ако тези операции трябва да се извършат централизирано от ЕЦБ.

ГЛАВА 4

ЛИКВИДНИ УЛЕСНЕНИЯ С ПОСТОЯНЕН ДОСТЪП

4.1 ПРЕДЕЛНО КРЕДИТНО УЛЕСНЕНИЕ

ВИД НА ИНСТРУМЕНТА

Контрагентите могат да използват пределното кредитно улеснение за получаване срещу допустими активи (както е описано подробно в глава 6) на овърнайт-ликвидност от националните централни банки по предварително определен лихвен процент. Този инструмент се използва за удовлетворяване на временните нужди от ликвидност на контрагентите. При нормални обстоятелства лихвеният процент по този инструмент формира тавана за пазарния овърнайт лихвен процент. Условието за прилагането на този инструмент са еднакви в цялата еврозона.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Националните централни банки могат да предоставят ликвидност по пределното кредитно улеснение или под формата на овърнайт-споразумения за обратно изкупуване (т.е. собствеността върху актива се прехвърля на кредитора, докато страните се договорят за обратна операция за повторно прехвърляне на актива към длъжника на следващия работен ден), или като обезпечени със залог овърнайт-заеми (т.е. върху актива се получава приложимо във всеки момент право върху обезпечението, но допускайки, че задължението по дълга ще бъде изпълнено, длъжникът си запазва собствеността върху актива). Допълнителните разпоредби относно споразуменията за обратно изкупуване са описани в договорите, прилагани от съответната национална централна банка. В разпоредбите за предоставяне на ликвидност под формата на обезпечени заеми се вземат предвид различни процедури и официални изисквания, необходими за установяването и последващото реализиране на правото върху обезпечението (залога, прехвърлянето или паричното задължение), които се прилагат в различните юрисдикции.

УСЛОВИЯ ЗА ДОСТЪП

Институции, отговарящи на общите критерии за допустимост на контрагентите,

описани в раздел 2.1, имат достъп до пределното кредитно улеснение. Достъпът до пределното кредитно улеснение се предоставя чрез националната централна банка на държавата-членка, в която е установена институцията. Достъпът до пределното кредитно улеснение е възможен само в дните, когато ТАРГЕТ2¹ оперира². В дните, когато съответните системи за сетълмент на ценни книжа не работят, достъп до пределното кредитно улеснение се предоставя въз основа на предварително депозирани в НЦБ базови активи.

Дебитни позиции на контрагенти по техните сетълмент-сметки при националните централни банки в края на всеки работен ден автоматично се считат като искане за финансов ресурс по пределното кредитно улеснение. Редът за достъп в края на деня до пределното кредитно улеснение е описан в раздел 5.3.3.

Контрагент може да получи достъп до пределното кредитно улеснение и чрез изпращане на искане до националната централна банка на държавата-членка, в която е установен. За да може националната централна банка да придвижи искането в рамките на същия ден в ТАРГЕТ2, то следва да бъде получено от нея не по-късно от 15 минути след края на работното

1 От 19 ноември 2007 г. децентрализираната техническа инфраструктура на ТАРГЕТ е заменена от единната съвместна платформа на ТАРГЕТ2, през която технически по един и същи начин се подават и обработват всички платежни нареждания и се получават плащанията. Преминването към ТАРГЕТ2 по държави се осъществява на три групи, което дава възможност на потребителите на ТАРГЕТ да преминават към ТАРГЕТ2 поетапно и на различни предварително определени дати. Съставът на групите държави е следният: група 1 (19 ноември 2007 г.) – Австрия, Германия, Кипър, Малта, Люксембург и Словения; група 2 (18 февруари 2008 г.) – Белгия, Ирландия, Испания, Нидерландия, Португалия, Финландия и Франция; и група 3 (19 май 2008 г.) – Гърция, Италия и ЕЦБ. Като мярка за непредвидени обстоятелства е запазена четвърта дата (15 септември 2008 г.) за преминаване към системата. Някои неучастващи НЦБ също са свързани с ТАРГЕТ2 въз основа на отделно споразумение: Латвия и Литва (в група 1), както и Дания, Естония и Полша (в група 3).

2 Освен това достъп до пределното кредитно улеснение се предоставя само когато са изпълнени изискванията за наличието на инфраструктура на платежна система за брутен сетълмент в реално време.

време на ТАРГЕТ2^{3,4}. По правило края на работното време на ТАРГЕТ2 е 18:00 ч централноевропейско (ЕЦБ) време. Крайният срок за отправяне на искане за достъп до пределно кредитно улеснение се отлага допълнително с 15 минути в последния работен за Евросистемата ден от периода на поддържане на резервите. В искането следва да се посочи размерът на кредита и, в случай че базовите активи за трансакцията все още не са предварително депозирани в националната централна банка, следва да се посочват и базовите активи, които ще бъдат предоставени за трансакцията.

Освен изискването за предоставяне на достатъчно допустими базови активи не съществува ограничение по отношение размера на средствата, които ще се заемат по пределното кредитно улеснение.

МАТУРИТЕТ И ЛИХВЕНИ УСЛОВИЯ

Кредитът, отпуснат по пределното кредитно улеснение, е с овърнайт-матуритет. За контрагентите, които участват пряко в ТАРГЕТ2, кредитът се погасява на следващия ден, в който: а) ТАРГЕТ2; и б) съответните системи за сетълмент на ценни книжа оперират, в момента на тяхното отваряне.

Лихвеният процент се обявява предварително от Евросистемата и се изчислява като проста лихва съгласно конвенцията „реални дни/360“. ЕЦБ може да променя лихвения процент по всяко време и той влиза в сила най-рано на следващия работен ден за Евросистемата^{5,6}. Лихвите по кредитното улеснение са платими при погасяването на кредита.

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО УЛЕСНЕНИЕТО

Достъп до пределното кредитно улеснение се предоставя само в съответствие с целите и общите положения на паричната политика на ЕЦБ. ЕЦБ може по всяко време да променя условията за ползване на това улеснение или да го прекрати.

4.2 ДЕПОЗИТНО УЛЕСНЕНИЕ

ВИД НА ИНСТРУМЕНТА

Контрагентите могат да използват депозитното улеснение за откриване на овърнайт-депозити при националните централни банки. Върху депозитите се начислява предварително определен лихвен процент. При нормални обстоятелства лихвеният процент по това улеснение определя долната граница на овърнайт пазарния лихвен процент. Условията за прилагането на депозитното улеснение са еднакви в цялата еврозона⁷.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Върху овърнайт-депозитите, приемани от контрагентите, се начислява фиксиран лихвен процент. В замяна на депозита не се предоставя обезпечение.

УСЛОВИЯ ЗА ДОСТЪП⁸

Институциите, които отговарят на общите критерии за допустимост, описани в раздел 2.1, имат достъп до депозитното улеснение. Достъпът до това улеснение се предоставя чрез националната централна банка на

- 3 В някои държави-членки поради национални или регионални празници НЦБ или някои от нейните клонове може да не са отворени за целите на операциите по паричната политика в работни за Евросистемата дни. В този случай НЦБ е отговорна за предварителното информиране на контрагентите относно реда за достъп до пределното кредитно улеснение в празничния ден.
- 4 Неработните дни на ТАРГЕТ2 се обявяват на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu) и на страниците на Евросистемата (виж приложение 5).
- 5 В настоящия документ терминът „работен ден на Евросистемата“ се отнася за всеки ден, в който ЕЦБ и поне една национална централна банка са отворени за целите на операциите по паричната политика на Евросистемата.
- 6 Управителният съвет обикновено взема решение относно промяна на лихвения процент, когато оценява ориентацията на паричната си политика на своето първо заседание за месеца. По правило тези решения влизат в сила едва от началото на новия период на поддържане на резервите.
- 7 В страните от еврозоната може да съществуват оперативни различия, произтичащи от наличието на различна структура на сметките в националните централни банки.
- 8 Поради наличието на различна структура на сметките в националните централни банки ЕЦБ може да разреши на националните централни банки да прилагат условия за достъп, малко по-различни от описаните. Националните централни банки ще предоставят информация за тези отклонения от условията за достъп, описани в настоящия документ.

държавата-членка, в която е установена дадената институция. Достъпът до депозитното улеснение е възможен само в дните, когато ТАРГЕТ2 работи.

За предоставяне на достъп до депозитното улеснение контрагентът следва да изпрати искане до националната централна банка на държавата-членка, в която е установен даденият контрагент. За да може националната централна банка да придвижи искането в рамките на същия ден в ТАРГЕТ2, то трябва да бъде получено от нея не по-късно от 15 минути след края на работното време на ТАРГЕТ2, което по правило е 18:00 ч централноевропейско (ЕЦБ) време^{9,10}. Крайният срок за подаване на искането за достъп до депозитното улеснение се отлага допълнително с 15 минути в последния работен ден на Евросистемата от периода на поддържане на резервите. В искането следва да се посочи размерът на средствата, които ще бъдат депозирани по това улеснение.

Не съществува ограничение по отношение размера на средствата, които един контрагент може да депозира по депозитното улеснение.

МАТУРИТЕТ И ЛИХВЕНИ УСЛОВИЯ

Депозитът, предоставен по депозитното улеснение, е с овърнайт-матуритет. За контрагентите, които участват пряко в ТАРГЕТ2, депозитът по това улеснение е с падеж на следващия ден, в който ТАРГЕТ2 оперира, в момента на нейното отваряне.

Лихвеният процент се обявява предварително от Евросистемата и се изчислява като проста лихва съгласно конвенцията за отчитане на дните „реални дни/360“. ЕЦБ може да променя по всяко време лихвения процент и той влиза в сила най-рано на следващия работен за Евросистемата ден¹¹. Лихвите по депозитното улеснение стават платими при падежа на депозита.

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО УЛЕСНЕНИЕТО

Достъп до улеснението се предоставя само в съответствие с целите и общите положения

на паричната политика на ЕЦБ. ЕЦБ може по всяко време да променя условията за използване на това улеснение или да го прекрати.

⁹ Виж бел. 3 в тази глава.

¹⁰ Виж бел. 4 в тази глава.

¹¹ Виж бел. 6 в тази глава.

ПРОЦЕДУРИ

5.1 ТРЪЖНИ ПРОЦЕДУРИ

5.1.1 ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Операциите на Евросистемата на открития пазар обикновено се извършват под формата на търгове. Тръжните процедури на Евросистемата се осъществяват в шест оперативни стъпки, както е описано в каре 3.

Евросистемата прави разграничение между два различни вида тържни процедури: стандартни търгове и бързи търгове. Процедурите за стандартните и за бързите търгове са еднакви с изключение на времевата рамка и на кръга от контрагенти.

СТАНДАРТНИ ТЪРГОВЕ

Стандартните търгове се провеждат в рамките на 24 часа от обявяването на търга до удостоверяването на резултатите от разпределението (като времето от крайния срок за подаване на заявките до оповестяването на резултатите от разпределението е около два часа). Графика 1

представя обичайно необходимото време за осъществяването на оперативните стъпки при стандартни търгове. ЕЦБ може, ако сметне за необходимо, да коригира времевата рамка за отделни операции.

Основните операции по рефинансиране, операциите по дългосрочно рефинансиране и структурните операции с изключение на безусловните (аутрайт-) сделки винаги се извършват чрез стандартни търгове. В стандартните търгове могат да участват контрагентите, които отговарят на общите критерии за допустимост, описани в раздел 2.1.

БЪРЗИ ТЪРГОВЕ

Бързите търгове обикновено се извършват в рамките на 90 минути от обявяването им, като удостоверяването се извършва незабавно след обявяването на резултатите от разпределението. Обичайната времева рамка за осъществяване на оперативните стъпки при бързите търгове е посочена на графика 2. ЕЦБ може, ако сметне за необходимо,

Каре 3

ОПЕРАТИВНИ СЪПКИ ПРИ ТРЪЖНИТЕ ПРОЦЕДУРИ

Стъпка 1 Обявяване на търга

- а) Обявяване от ЕЦБ чрез обществените телекомуникационни средства
- б) Обявяване от националните централни банки чрез националните телекомуникационни средства и пряко на отделните контрагенти (ако се сметне за необходимо)

Стъпка 2 Подготовка на контрагентите и подаване на заявките за участие

Стъпка 3 Събиране на заявките от Евросистемата

Стъпка 4 Разпределяне и оповестяване на резултатите от търга

- а) Решение на ЕЦБ за разпределението по заявки
- б) Оповестяване на резултатите от разпределението

Стъпка 5 Удостоверяване на конкретните резултати от разпределението

Стъпка 6 Сетълмент на трансакциите (виж раздел 5.3)

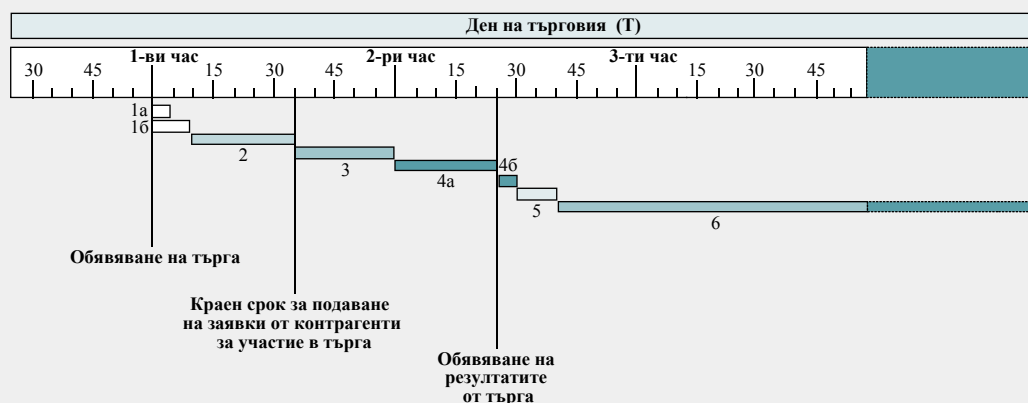
Графика 1 Обичаен график на оперативните стъпки при стандартни търгове

(централноевропейско (ЕЦБ) време)

Забележка: Цифрите отговарят на оперативните стъпки, посочени в каре 3.

Графика 2 Обичаен график на оперативните стъпки при бързи търгове

Забележка: Цифрите отговарят на оперативните стъпки, посочени в каре 3.

да коригира времевата рамка за отделни операции. Бързите търгове се използват единствено за целите на операциите за фино регулиране. Евросистемата може да подбере в съответствие с критериите и процедурите, описани в раздел 2.2, ограничен брой контрагенти, които да участват в бързите търгове.

заявки за сумите (обемите), с които желаят да участват в трансакцията по фиксирания лихвен процент¹. При търгове с променлив лихвен процент контрагентите правят своите заявки за сумите и за лихвения процент, по който те желаят да участват в трансакциите с националните централни банки².

ТЪРГОВЕ С ФИКСИРАН И С ПРОМЕНЛИВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

Евросистемата има възможността да провежда търгове с фиксиран лихвен процент (обем) или с променлив лихвен процент (лихва). При търгове с фиксиран лихвен процент ЕЦБ предварително определя лихвения процент и участващите контрагенти правят своите

- 1 При търговете за валутни суапове с фиксиран лихвен процент ЕЦБ фиксира суап-точките по операцията и контрагентите предлагат сумата на валутата, която остава фиксирана за операцията и която те искат да продадат (и изкупят обратно) или купят (и продадат обратно) по този лихвен процент.
- 2 При търговете за валутни суапове с променлив лихвен процент контрагентите правят заявки за сумата валута, която остава фиксирана за операцията, и суап-точките, при които те искат да участват в операцията.

Таблица 2 Обичайни дни на търговия за извършване на операции по основно и по дългосрочно рефинансиране

Вид операция	Обичаен ден на търговия (Т)
Основни операции по рефинансиране	Всеки вторник
Операции по дългосрочно рефинансиране	Последната сряда на всеки календарен месец ¹⁾

1) Поради коледните празници операциите през декември обикновено се изтеглят с една седмица по-рано, т.е. за предпоследната сряда от месеца.

5.1.2 КАЛЕНДАР ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ТЪРГОВЕТЕ

ОСНОВНИ ОПЕРАЦИИ ПО РЕФИНАНСИРАНЕ И ОПЕРАЦИИ ПО ДЪЛГОСРОЧНО РЕФИНАНСИРАНЕ

Основните операции по рефинансиране и операциите по дългосрочно рефинансиране се извършват съгласно примерен календар, публикуван от Евросистемата³. Календарът се публикува поне три месеца преди началото на годината, за която се отнася. Дните, в които обикновено се извършват основни операции по рефинансиране и операции по дългосрочно рефинансиране, са описани в таблица 2. ЕЦБ има за цел да гарантира участието в тези операции на контрагентите от всички държави-членки. По тази причина, когато подготвя календара за тези операции, ЕЦБ прави необходимите корекции в предварителния график, като има предвид почивните за банките дни в отделните държави-членки.

СТРУКТУРНИ ОПЕРАЦИИ

Структурните операции, провеждани чрез стандартни търгове, не се извършват по предварително обявен календарен график. Те обаче обикновено се провеждат и сепълментът по тях се извършва само в дните, които са работни за националните централни банки на всички държави-членки⁴.

ОПЕРАЦИИ ЗА ФИНО РЕГУЛИРАНЕ

Операциите за фино регулиране не се провеждат по предварително обявяван календарен график. ЕЦБ може да вземе решение за провеждането на тези операции във всеки работен за Евросистемата ден. Участват само национални централни банки на държави-членки, в които денят за търговия, денят за сепълмент и денят за плащане са работни дни за националната централна банка.

5.1.3 ОБЯВЯВАНЕ НА ТЪРГА

Стандартните търгове на Евросистемата се обявяват публично чрез телекомуникационни средства. Освен това националните централни банки могат пряко да уведомяват контрагентите, които нямат достъп до телекомуникационни средства, за тръжните операции. Съобщението за обявяване на публичен търг обикновено съдържа следната информация:

- референтния номер на търга;
- датата, на която ще се проведе търгът;
- вида на операцията (предоставяне или изтегляне на ликвидност и вида на използвания инструмент на паричната политика);
- срока до падежа на операцията;
- вида на аукциона (с фиксиран или с променлив лихвен процент);
- метода на разпределяне („холандски“ или „американски“ аукцион съгласно определенията в раздел 5.1.5);

3 Календарът за свързаните с търгове операции на Евросистемата може да бъде намерен на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu) и на страниците на Евросистемата (виж приложение 5).

4 В целия документ терминът „работен ден за националните централни банки“ се отнася за всеки ден, в който националната централна банка на дадена държава-членка е отворена за целите на операциите на Евросистемата по паричната политика. В някои държави-членки поради местни или регионални празници клоновете на националната централна банка може да бъдат затворени в работни за нея дни. В тези случаи съответната национална централна банка е длъжна предварително да информира контрагентите относно начините да участват в операциите, включващи съответните клонове.

- предвидения обем на операцията (обикновено само при операциите по дългосрочно рефинансиране);
- фиксирания лихвен процент/цената/суап-точките на търга (при търгове с фиксиран лихвен процент);
- минималния/максималния приемлив лихвен процент/цената/суап-точките (ако е приложимо);
- началната дата и датата на падежа на операцията (ако се прилага) или датата на вальора и на падежа на инструмента (при емитиране на дългови сертификати);
- валутите, използвани при операцията, и валутата, чийто обем остава фиксиран по време на цялата операция (при валутни суапове);
- референтния спот-курс, който ще се използва за пресмятането на заявките (при валутни суапове);
- ограничението за максимално заявено количество (ако има такава);
- минималната сума за разпределение на отделен контрагент (ако има такава);
- минималното съотношение на разпределение (ако има такава);
- графика за подаване на заявките;
- валутата, в която са деноминирани сертификатите (при емитиране на дългови сертификати); и
- международния идентификационен код (ISIN) на емисията (при издаване на дългови сертификати).

За по-голяма прозрачност на операциите за фино регулиране Евросистемата обикновено предварително публично обявява бързите търгове. При извънредни обстоятелства обаче

ЕЦБ може да вземе решение да не го прави. При обявяването на бързите търгове се спазват същите процедури като при стандартните търгове. При провеждането на бърз търг, който не е предварително публично обявен, националните централни банки се свързват пряко с избраните контрагенти. Национална централна банка може да влезе пряко във връзка с избраните контрагенти при публично обявени бързи търгове.

5.1.4 ПОДГОТОВКА И ПОДАВАНЕ НА ЗАЯВКИ ОТ СТРАНА НА КОНТРАГЕНТИ

Подаваните от контрагентите заявки за участие в търг трябва да са по образец, предоставян от националните централни банки за съответния вид операция. Те се подават в националната централна банка на дадената държава-членка, където институцията има свое представителство (централно управление или клон). Заявките на дадена институция могат да бъдат подавани само от едно представителство (от централното управление или от посочен клон) във всяка държава-членка.

При търгове с фиксиран лихвен процент контрагентите трябва да посочат в заявките си сумата, с която желаят да участват в трансакцията с националната централна банка⁵.

При търговете с променлив лихвен процент контрагентите могат да подават заявки за не повече от десет различни равнища на лихвени проценти/цени/суап-точки. Във всяка заявка трябва да бъдат упоменати сумата на валутата, с която контрагентите искат да участват в трансакцията с националните централни банки, и съответният лихвен процент^{6,7}. Заявката за

⁵ При валутни суап-операции с фиксиран лихвен процент контрагентът следва да упомене сумата на валутата, чийто размер остава фиксиран и с която желае да участва в трансакция с Евросистемата.

⁶ При емитираните от нея дългови сертификати ЕЦБ може да вземе решение заявките да са изразени като цена, а не като лихвен процент. В тези случаи цените се посочват като процент от номиналната стойност.

⁷ При валутни суап-операции с променлив лихвен процент следва да бъде посочена сумата на валутата, чийто размер ще остане фиксиран и с която контрагентът желае да участва в трансакция с Евросистемата, както и равнището на съответните суап-точки.

лихвения процент следва да се изрази като кратно число на 0.01 процентни пункта. При търг за валутен суап с променлив лихвен процент е необходимо суап-точките да се определят въз основа на стандартните пазарни конвенции и заявките трябва да са изразени като число, кратно на 0.01 суап-точки.

За основните операции по рефинансиране минималното количество на заявка е 1 000 000 евро. По-високите суми трябва да бъдат представени в заявките като кратни на 100 000 евро. Същите минимален размер на заявката и кратни суми се прилагат при операциите за фино регулиране и структурните операции. Минимален размер на заявката се прилага по отношение на всяко равнище на лихвения процент/цената/суап-точките.

За дългосрочните операции по рефинансиране всяка национална централна банка определя минималния размер на заявката в диапазона от 10 000 евро до 1 000 000 евро. Заявки с по-голям размер е необходимо да бъдат представени като кратни на 10 000 евро. Минимален размер на заявката се прилага спрямо всяко равнище на лихвения процент.

Европейската централна банка може да наложи ограничение за максималния размер, за да се предотвратят непропорционално големи заявки. Всяко такова ограничение за максималния размер се посочва изрично в съобщението за провеждане на публичния търг.

От контрагентите се очаква да бъдат винаги в състояние да покрият сумите, разпределени им по време на търга, с достатъчно активи, отговарящи на изискванията за базови активи⁸. Договорните или регулаторните разпоредби, прилагани от съответната национална централна банка, позволяват налагането на наказания за контрагент, който не е в състояние да преведе необходимите базови активи или налични парични средства, за да покрие предоставената му по време на търга сума.

Заявки могат да се оттеглят преди крайния срок за постъпването им. Заявките, внесени

след крайния срок, посочен в съобщението за провеждане на търга, се смятат за невалидни. Националните централни банки се произнасят относно спазването на крайния срок. Те отхвърлят всички заявки на даден контрагент, ако общата сума в тях надвишава максималния лимит, определен от ЕЦБ. Националните централни банки не разглеждат също и такива заявки, които са под минимално определената сума за заявка или под долното или над горното ограничение за равнището на приетия лихвен процент/цена/суап-точки. Освен това националните централни банки могат да отхвърлят непълни или неотговарящи на образаца заявки. Ако дадена заявка е отхвърлена, съответната национална централна банка информира контрагента за своето решение преди разпределянето на сумите по търга.

5.1.5 ПРОЦЕДУРИ ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПРИ ТЪРГОВЕ

ОПЕРАЦИИ С ФИКСИРАН ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

При разпределянето на количествата при търгове с фиксиран лихвен процент получените от контрагентите заявки се сумират. Ако този сбор надвишава общия обем ликвидност, определен за разпределение, получените заявки се удовлетворяват пропорционално в съответствие със съотношението между сумата за разпределение и общата сума на заявките (виж каре 4). Сумата, предоставена на всеки контрагент, се закръглява до най-близката единица евро. ЕЦБ обаче може да реши да разпредели минимално количество/съотношение на всеки участник в търга с фиксиран лихвен процент.

ТЪРГОВЕ С ПРОМЕНЛИВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ В ЕВРО

При търгове с променлив лихвен процент за вливане на ликвидност в евро разпределянето на сумата се извършва, като заявките се подреждат в низходящ ред според предложения лихвен процент. Удовлетворяват се първо заявките с най-високия лихвен процент и последователно

⁸ Или да уредят сделката с налични средства при операции за изтегляне на ликвидност.

РАЗПРЕДЕЛЯНЕ ПРИ ТЪРГОВЕ С ФИКСИРАН ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

Процентът на разпределение е: $all \% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$

Сумата, разпределена на i -тия контрагент, е: $all_i = all \% \times (a_i)$

където:

- A = общата сума, предоставена за разпределяне;
- n = броят на всички контрагенти;
- a_i = сумата на заявката на i -тия контрагент;
- all % = процентът на разпределение;
- all_i = общата сума, предоставена на i -тия контрагент.

тези с по-нисък до пълното изчерпване на ликвидността, предложена за разпределение на търга. Ако при най-ниския приет лихвен процент (а именно пределния лихвен процент) общата сума на заявките надхвърля оставащата сума за разпределение, остатъкът се разделя пропорционално между заявките в съответствие със съотношението между оставащата сума за разпределение и общата сума на заявките при пределния лихвен процент (виж каре 5). Сумата, предоставена на всеки контрагент, се закръглява до най-близката единица евро.

При разпределянето на сумите при търгове за изтегляне на ликвидност с променлив лихвен процент (които могат да се използват за емитиране на дългови сертификати и набиране на срочни депозити) заявките се подреждат във възходящ ред според предложените лихвени равнища (или в низходящ ред според предложените цени). Първи се удовлетворяват заявките с най-нисък лихвен процент (най-висока цена), следвани от тези с по-висок лихвен процент (с по-ниска цена) до пълно изчерпване на ликвидността за изтегляне. Ако при най-високия приет лихвен процент (най-ниската цена), т.е. при пределно равнище на лихвения процент/цената, общата сума

на заявките надхвърля оставащата сума за разпределение, остатъкът се разпределя пропорционално между заявките в съответствие със съотношението между оставащата сума за разпределение и общия размер на заявките при пределния лихвен процент/цена (виж каре 5). При емитирането на дългови сертификати сумата, получена от всеки контрагент, се закръгля до най-близката кратна единица на валутата, в която са деноминирани дълговите сертификати. При другите операции за изтегляне на ликвидност сумата, получена от всеки контрагент, се закръглява до най-близката единица евро.

При търг с променлив лихвен процент ЕЦБ може да вземе решение за разпределяне на минимална сума на всеки успешно класирал се контрагент.

Капе 5

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПРИ ТЪРГОВЕ С ПРОМЕНЛИВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ В ЕВРО

(примерът се отнася за заявки, котиращи според лихвения процент)

Процентът на разпределение при пределния лихвен процент е:

$$all \% (r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Сумата, предоставена на i-тия контрагент при пределния лихвен процент, е:

$$all_i = all \% \times (a_i)$$

Общата сума, разпределена на i-тия контрагент, е:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

където:

- A = общата сума, предоставена за разпределяне;
 r_s = s-тият заявен от контрагентите лихвен процент;
 n = общият брой на контрагентите;
 $a(r_s)_i$ = размерът на заявката при s-тия лихвен процент (r_s) от i-тия контрагент;
 $a(r_s)$ = общият размер на заявката при s-тия лихвен процент (r_s);

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

- r_m = пределният лихвен процент:
 $r_l \geq r_s \geq r_m$ при търгове за предоставяне на ликвидност
 $r_m \geq r_s \geq r_l$ при търгове за изтегляне на ликвидност
 r_{m-1} = лихвеният процент преди пределния (последния лихвен процент, по който заявките са напълно удовлетворени)
 $r_{m-1} > r_m$ при търгове за предоставяне на ликвидност
 $r_m > r_{m-1}$ при търгове за изтегляне на ликвидност
 $all \% (r_m)$ = процентът на разпределение при пределния лихвен процент;
 $all(r_s)_i$ = сумата, разпределена на i-тия контрагент по s-тия лихвен процент;
 all_i = общата сума, разпределена на i-тия контрагент.

ТЪРГОВЕ ЗА ВАЛУТНИ СУАП-ОПЕРАЦИИ С ПРОМЕНЛИВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

При разпределянето на сумата при търгове за предоставяне на ликвидност чрез валутни суап-операции с променлив лихвен процент заявките се подреждат във възходящ ред според заявените суап-точки⁹. Заявките с най-ниските суап-котировки се удовлетворяват първи, а заявките с по-високи суап-котировки се

приемат последователно до пълното изчерпване на целия фиксиран обем валута, предложен за

⁹ Офериранияте суап-точки се подреждат във възходящ ред, като се отчита знакът на котирувата, който зависи от знака на лихвения диференциал между чуждестранната валута и еврото. Ако за матуритета на суапа лихвеният процент на чуждестранната валута е по-висок от този на еврото, суап-котирувата е положителна (т.е. еврото се котира с премия спрямо чуждестранната валута). И обратно, когато лихвеният процент на чуждестранната валута е по-нисък от съответния лихвен процент на еврото, суап-котирувата е отрицателна (т.е. еврото се котира с отстъпка спрямо чуждестранната валута).

разпределение на търга. Ако при приетата най-висока суап-котировка (а именно пределната суап-котировка) общата сума на заявките надхвърля оставащото за разпределение количество, остатъкът се разпределя пропорционално между заявките в съответствие със съотношението между оставащата сума за разпределение и общата сума на заявките по пределна суап-котировка (виж каре 6). Сумата, разпределена на всеки контрагент, се закръглява до най-близката единица евро.

При разпределянето на сумите при търгове за изтегляне на ликвидност чрез валутни суап-операции с променлив лихвен процент заявките се подреждат в низходящ ред според предложените суап-котировки. Заявките с най-високи суап-котировки се удовлетворяват първи, а тези с по-ниски котировки се приемат последователно до пълното изчерпване на целия фиксиран размер на валутата, предложен за изтегляне. Когато при приетата най-ниска суап-

котировка (а именно пределната суап-котировка) общата сума на заявките надхвърля остатъка за разпределение, той се разпределя пропорционално между заявките в съответствие със съотношението между останалата за разпределяне сума и общата сума на заявките при пределната суап-котировка (виж каре 6). Разпределената на всеки контрагент сума се закръглява до най-близката единица евро.

ВИД НА АУКЦИОНА

За търговете с променлив лихвен процент Евросистемата може да приложи както процедури на аукцион с единен лихвен процент, така и с различни лихвени проценти. При аукциона с единен лихвен процент (т.нар. холандски аукцион) лихвеният процент/цената/суап-точките, прилагани към всички удовлетворени заявки, е равен на пределния (т.е. лихвения процент/цената/суап-точките, при които цялата сума за разпределение е изчерпана).

Каре 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПРИ ВАЛУТНИ СУАПОВЕ С ПРОМЕНЛИВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

Процентът на сумата за разпределение при пределна суап-котировка е:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Сумата, разпределена на i-тия контрагент при пределна суап-котировка, е:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Общата сума, разпределена на i-тия контрагент, е:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

където:

- A = общата сума за разпределение;
- Δ_s = s-тата заявка за суап-котировка, подадена от контрагентите;
- n = броят на всички контрагенти;
- $a(\Delta_s)_i$ = размерът на заявката при s-тата суап-котировка (Δ_s) от i-тия контрагент;
- $a(\Delta_s)$ = общата сума на заявките при s-тата суап-котировка (Δ_s);

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Каре 6 (продължение)

Δ_m	=	пределната суап-котировка: $\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_l$ при валутна суап-операция за предоставяне на ликвидност $\Delta_l \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ при валутна суап-операция за изтегляне на ликвидност
Δ_{m-1}	=	суап-котировката преди пределната (последната котировка на суап-точки, при която заявките са напълно удовлетворени); $\Delta_m > \Delta_{m-1}$ при валутна суап-операция за предоставяне на ликвидност $\Delta_{m-1} > \Delta_m$ при валутна суап-операция за изтегляне на ликвидност
$\text{all}(\Delta_m)$	=	процентът на разпределение при пределна суап-котировка;
$\text{all}(\Delta_s)_i$	=	сумата, разпределена на i-тия контрагент при s-тата суап-котировка;
all_i	=	общата сума, разпределена на i-тия контрагент.

При аукцион с различни лихвени проценти (тип „американски“ аукцион) лихвеният процент/цената/суап-точките, прилагани при разпределянето, са равни на лихвения процент/цена/суап-точките, предложени за всяка отделна заявка.

5.1.6 ОБЯВЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТЪРГА

Резултатите от стандартните и бързите търгове се обявяват публично чрез телекомуникационни средства. Освен това националните централни банки могат да обявят резултата от разпределянето пряко на контрагентите, които не разполагат с достъп до такива средства. Съобщението за резултатите от публичен търг обикновено съдържа следната информация:

- референтния номер на търга;
- датата, на която е проведен търгът;
- вида на операцията;
- матуритета на операцията;
- общия размер на заявките, подадени от контрагентите на Евросистемата;
- броя на подадените заявки контрагенти;
- валутите, използвани при операцията (за валутни суап-операции);
- общата сума за разпределение;
- процента на разпределение (за търгове с фиксиран лихвен процент);
- обменния спот-курс (при валутни суап-операции);
- пределния лихвен процент/цена/суап-точки и процента на разпределение при пределен лихвен процент/цена/суап-точки (за търгове с променлив лихвен процент);
- минималния и максималния лихвен процент на заявката, както и средно-претегления лихвен процент на разпределянето (за аукциони с различни лихвени проценти);
- началната дата и датата на падежа на операцията (ако е приложимо) или вальора и датата на падеж на инструмента (при емитирането на дългови сертификати);
- минималната сума за разпределение на отделен контрагент (ако има такава);
- минималното съотношение на разпределение (ако има такава);

- деноминацията на сертификатите (в случай на емитиране на дългови сертификати); и
- международния идентификационен код (ISIN) за емисията (при емитирането на дългови сертификати).

Националните централни банки следва пряко да потвърдят индивидуалния резултат от търга на успешно представилите се контрагенти.

5.2 ПРОЦЕДУРИ ПРИ ДВУСТРАННИ ОПЕРАЦИИ

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Националните централни банки могат да осъществяват операции въз основа на двустранни процедури¹⁰. Тези процедури могат да се използват при операции на открития пазар за фино регулиране на ликвидността и при структурни безусловни (аутрайт-) операции. Най-общо те се определят като всяка процедура, при която Евросистемата извършва дадена трансакция без търг с един или няколко контрагенти. В този смисъл се разграничават два вида двустранни процедури: операции, при които Евросистемата осъществява пряк контакт с контрагентите, и операции, извършвани чрез фондови борси и пазарни посредници.

ПРЯК КОНТАКТ С КОНТРАГЕНТИТЕ

При тази процедура националните централни банки осъществяват пряк контакт с един или няколко местни контрагенти, избрани в съответствие с критериите, описани в раздел 2.2. Съгласно подробните разпоредби на ЕЦБ националните централни банки решават дали да осъществят сделка с контрагентите. Плащането по трансакциите се урежда чрез националните централни банки.

Ако Управителният съвет на ЕЦБ приеме решение, че при извънредни обстоятелства двустранните операции могат да се извършат и от самата ЕЦБ (или от една или няколко национални централни банки, действащи като оперативна звено на ЕЦБ), процедурите

по тези операции съответно се приспособяват. В този случай ЕЦБ (или една или повече национални централни банки, действащи като оперативни звена на ЕЦБ) осъществява контакт пряко с един или няколко контрагенти в еврозоната, избрани съгласно критериите, описани в раздел 2.2. Европейската централна банка (или националните централни банки, действащи като оперативни звена на ЕЦБ) решава дали да се осъществи сделка с контрагентите. Плащането по трансакциите се урежда децентрализирано чрез националните централни банки.

Двустранните операции, осъществявани чрез пряк контакт с контрагентите, могат да се прилагат при обратни трансакции, безусловни (аутрайт-) сделки, валутни суапове и набиране на срочни депозити.

ОПЕРАЦИИ, ИЗВЪРШВАНИ ЧРЕЗ ФОНДОВИ БОРСИ И ПАЗАРНИ ПОСРЕДНИЦИ

Националните централни банки могат да извършват безусловни (аутрайт-) сделки чрез фондови борси и пазарни посредници. За този вид операции не се поставят предварително ограничения относно контрагентите, а процедурите за извършването им се съобразяват с пазарните конвенции за търгуваните дългови инструменти.

ОБЯВЯВАНЕ НА ДВУСТРАННИ ОПЕРАЦИИ

По правило двустранните операции не се обявяват предварително. Освен това ЕЦБ може да вземе решение да не обяви публично и резултатите от тях.

ДНИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОПЕРАЦИИТЕ

ЕЦБ може да приеме решение за извършване на двустранни операции за фино регулиране във всеки работен за Евросистемата ден. В тези операции участват само националните централни банки на държавите-членки,

¹⁰ Управителният съвет на ЕЦБ решава дали при извънредни обстоятелства двустранните операции за фино регулиране могат да се извършат от самата ЕЦБ.

за които дните на търговия, сетълмент и възстановяване на средствата са работни.

Безусловните (аутрайт-) двустранни сделки за структурни цели обикновено се провеждат и сетълментът по тях се извършва само в дните, които са работни за националните централни банки във всички държави-членки.

5.3 ПРОЦЕДУРИ ЗА СЕТЪЛМЕНТ

5.3.1 ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Паричните трансакции, свързани с използването на ликвидни улеснения на Евросистемата с постоянен достъп или с участието в операции на открития пазар, се извършват през сметките на контрагентите при националните централни банки или чрез сметките на банките, извършващи сетълмента, които участват в ТАРГЕТ2. Сетълментът на паричните трансакции се извършва едва след (или в момента на) окончателното прехвърляне на базовите активи, използвани при операцията. Това предполага, че тези базови активи следва да бъдат предварително депозирани в попечителска сметка при националните централни банки или сетълментът им да бъде извършен при упоменатите национални централни банки в рамките на деня чрез „доставка срещу плащане“. Прехвърлянето на базовите активи се извършва чрез сметките за сетълмент на ценни книжа на контрагентите в система за сетълмент на ценни книжа, отговаряща на минималните стандарти на ЕЦБ¹¹. Контрагенти без попечителска сметка при национална централна банка или без сметка за сетълмент на ценни книжа в система за сетълмент на ценни книжа, отговаряща на минималните стандарти на ЕЦБ, могат да извършват сетълмент на трансакции на базови активи чрез сметката за сетълмент на ценни книжа или попечителската сметка на друга кредитна институция-кореспондент.

Допълнителните разпоредби, свързани с процедурите за сетълмент, се определят в договорните споразумения, прилагани от националните централни банки (или от ЕЦБ) по отношение на конкретните инструменти на паричната политика. Процедурите по сетълмента могат да се различават в известна степен между отделните национални централни банки, което се дължи на особености в националните законодателства и практики.

5.3.2 СЕТЪЛМЕНТ НА ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР

Сетълментът на операциите на открития пазар, осъществявани чрез стандартни търгове, т.е. основните операции по рефинансиране, по дългосрочно рефинансиране и със структурна цел, се извършва обикновено през първия ден, следващ деня на търговия, през който работят: а) ТАРГЕТ2; и б) съответните системи за сетълмент на ценни книжа. По принцип Евросистемата се стреми да извършва сетълмент на трансакциите, свързани с нейните операции на открития пазар, по едно и също време във всички държави-членки с всички контрагенти, предоставили достатъчно базови активи. От друга страна обаче, поради някои оперативни ограничения и технически особености на системите за сетълмент на ценни книжа графикът на извършване на сетълмента на операциите на открития пазар може да се различава в отделните страни от еврозоната. Времето на сетълмента на основните операции по рефинансиране и на операциите по дългосрочно рефинансиране обикновено съвпада с времето на погасяването на средствата по предшестваща операция със съответния матуритет.

Евросистемата се стреми в деня на търговията да извършва сетълмент на операциите на

¹¹ Описанието на стандартите за използване на допустимите системи за сетълмент на ценни книжа в еврозоната и актуализиран списък на допустимите връзки между тези системи са поместени на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

Таблица 3 Обичайни дни за сепълмент на операциите на Евросистемата на открития пазар ¹⁾

Инструмент на паричната политика	Дата на сепълмента за операции, основаващи се на стандартни търгове	Дата на сепълмента за операции, основаващи се на бързи търгове или двустранни процедури
Обратни трансакции	T+1 ²⁾	T
Безусловни (аутрайт-) трансакции	-	В съответствие с пазарната конвенция за базовите активи
Емитиране на дългови сертификати	T+1	-
Валутни суап-операции	-	T, T+1 или T+2
Набиране на срочни депозити	-	T

1) T се отнася за деня на търговия. Дата на сепълмента се отнася за работните дни за Евросистемата.
 2) Ако обичайната дата за сепълмента на основните операции по рефинансиране и на операциите по дългосрочно рефинансиране се пада в неработен за банката ден, ЕЦБ може да вземе решение да бъде използвана друга дата за сепълмент с опция за сепълмент в същия ден. Датите за сепълмент на основните операции по рефинансиране и на операциите по дългосрочно рефинансиране са предварително определени в календара за тръжните операции на Евросистемата (виж раздел 5.1.2).

открития пазар, основаващи се на бързи търгове и двустранни процедури. Тя може обаче (по оперативни причини) да прилага други дати за сепълмент на тези операции, в частност на безусловните (аутрайт-) сделки и на валутните суапове (виж таблица 3).

автоматично се приемат като искане за финансиране по пределното кредитно улеснение (виж раздел 4.1).

5.3.3 ПРОЦЕДУРИ В КРАЯ НА ДЕНЯ

Процедурите в края на деня се описват подробно в документите, свързани с ТАРГЕТ2. По общо правило края на работното време на ТАРГЕТ2 е 18:00 ч централноевропейско (ЕЦБ) време. След края на работното време не се приемат платежни нареждания за обработване в ТАРГЕТ2, въпреки че приетите преди този час продължават да се обработват. Исканията на контрагентите за достъп до пределното кредитно средство или до депозитното улеснение се представят на съответната национална централна банка не по-късно от 15 минути след края на работното време на ТАРГЕТ2. Крайният срок за подаване на искането за достъп до ликвидните улеснения на Евросистемата с постоянен достъп се удължава допълнително с 15 минути в последния работен ден от периода на поддържане на резервите на Евросистемата.

Отрицателните салда по сепълмент-сметките на допустимите контрагенти в ТАРГЕТ2, оставащи след приключването на процедурите за контрол в края на деня,

ДОПУСТИМИ АКТИВИ

6.1 ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Член 18.1 от Устава на ЕСЦБ разрешава на ЕЦБ и на националните централни банки да осъществяват трансакции на финансовите пазари чрез безусловни (аутрайт-) покупки и продажби на базови активи или чрез споразумения за обратно изкупуване и изисква всички кредитни операции на Евросистемата да се извършват въз основа на достатъчни обезпечения. Затова всички операции на Евросистемата за предоставяне на ликвидност се основават на базови активи, предоставяни от контрагентите чрез прехвърляне на собствеността върху активите (при безусловни сделки или споразумения за обратно изкупуване) или под формата на залог, преотстъпване или парично задължение върху съответни активи (при обезпечени заеми)¹.

За предпазване на Евросистемата от загуби при операции по паричната и политика и за гарантиране еднаквото третиране на контрагентите, както и за повишаване на оперативната ефективност и прозрачност базовите активи трябва да отговарят на определени критерии, за да се приемат за допустими при операциите на Евросистемата по паричната политика. Евросистемата разработи единна рамка за допустими активи, обща за всички кредитни операции на Евросистемата. Тази единна рамка, наричана също единен списък, влезе в сила на 1 януари 2007 г. и замени двустепенната система, която се прилагаше от началото на третия етап на Икономическия и паричен съюз².

Единната рамка обхваща две отделни категории активи – търгуеми и нетъргуеми. Между двата вида не се прави разграничение по отношение на тяхното качество и допустимост за различните видове операции на Евросистемата по паричната политика, с изключение на факта, че нетъргуемите активи не се използват от Евросистемата при безусловни (аутрайт-) сделки. Допустимите в операциите по паричната политика на Евросистемата активи могат да се използват и като базови активи за кредит в рамките на деня.

Критериите за допустимост на двете категории активи са едни и същи за цялата еврозона и са посочени в раздел 6.2³. За да се гарантира, че двете категории активи отговарят на едни и същи кредитни стандарти, е създадена рамка на Евросистемата за кредитна оценка, която разчита на различни източници на кредитна оценка. Процедурите и правилата, установяващи и контролиращи изискването на Евросистемата за „високи кредитни стандарти“ за всички допустими обезпечения, са разгледани в раздел 6.3. Мерките за контрол на риска и принципите за оценка на базовите активи са представени в раздели 6.4 и 6.5. Контрагентите на Евросистемата могат да използват допустими активи на презграничен принцип (виж раздел 6.6).

6.2 СПЕЦИФИКАЦИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА БАЗОВИТЕ АКТИВИ

ЕЦБ изготвя, поддържа и публикува списък на допустимите търгуеми активи⁴. За нетъргуемите активи ЕЦБ няма да публикува списък на

- 1 В основата на безусловните и обратните операции на открития пазар за изтегляне на ликвидност също стоят базови активи. Критериите за тези базови активи, използвани при обратните операции на открития пазар за изтегляне на ликвидност, са идентични с прилаганите за базовите активи, използвани при репо-сделките на открития пазар за предоставяне на ликвидност. Въпреки това обаче за операции по изтегляне на ликвидност не се прилагат допустими отклонения при оценяване.
- 2 Френските *fonds communs de créances (FCC)*, които бяха включени в списъка на активите от първи ред, емитирани преди 1 май 2006 г., ще останат допустими в рамките на преходен период до 31 декември 2008 г. Издадените след 1 май 2006 г. FCC не са допустими.
- 3 За определена категория нетъргуеми активи като вземанията по кредити може да съществуват различия относно ограничен брой критерии за допустимост и оперативните изисквания в рамките на еврозоната по време на преходния период до 31 декември 2011 г. (виж раздел 6.2.2).
- 4 Този списък се публикува и актуализира ежедневно на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu). Търгуемите активи, издадени от нефинансови предприятия без присъден от агенция за външна кредитна оценка (АВКО) на емисията, емитента или гаранта рейтинг, не се включват в публичния списък на допустимите търгуеми активи. За тези дългови инструменти статутът на допустимост зависи от кредитната оценка, присъдена от източника на кредитна оценка, избран от съответния контрагент в съответствие с правилата и рамката на Евросистемата за кредитна оценка, приложими към вземания по кредити, както са описани в раздел 6.3.3.

допустимите активи, нито списък на допустимите длъжници/гаранти.

Евросистемата само консултира контрагентите относно допустимостта в нея на обезпечения, ако вече емитирани търгуеми активи или нетъргуеми задължения се предоставят на Евросистемата като обезпечение. Ето защо преди емитирането на активите не се предоставят консултации.

6.2.1 КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА ТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Дълговите сертификати, емитирани от ЕЦБ, и всички дългови сертификати, издадени от националните централни банки от Евросистемата преди датата на приемането на еврото в съответната държава-членка, са допустими.

За определяне допустимостта на други търгуеми активи се прилагат следните критерии за допустимост (виж също таблица 4):

ВИД НА АКТИВА

Това трябва да е дългов инструмент, имащ:

- а) фиксиран размер на главницата, платим безусловно⁵, и
- б) купон, който не може да доведе до отрицателен паричен поток. Освен това купонът трябва да бъде един от следните: 1) нулев купон; 2) фиксиран купон; или 3) плаващ купон, индексиран спрямо референтен лихвен процент. Купонът може да бъде индексиран спрямо промяна в рейтинга на самия емитент. В допълнение инфлационно индексираните облигации също са допустими активи.

Тези характеристики следва да се запазят до погасяването на задължението. Дълговите инструменти не дават права върху главницата и/или лихвата, които са подчинени на правата на держателите на други дългови инструменти на същия емитент.

Изискване а) не се прилага за облигации, обезпечени с активи, с изключение на облигации, издадени от кредитни институции в съответствие с критериите, залегнали в член 22, параграф 4 от Директивата относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа⁶ (известни като обезпечени банкови облигации). Евросистемата оценява допустимостта на обезпечени с активи ценни книжа, различни от обезпечени банкови облигации, съгласно посочените по-долу критерии.

Генериращите паричен поток обезпечени с активи ценни книжа трябва да отговарят на следните условия:

- а) придобиването на подобни активи трябва да бъде регламентирано със закон в държава-членка на ЕС;
- б) те трябва да бъдат придобити от първоначалния собственик или от посредник чрез секюритизация на дружество със специална инвестиционна цел по начин, считан от Евросистемата за „действителна продажба“ и приложим по отношение на всяка трета страна, и да не са достъпни за първоначалния собственик и неговите кредитори, включително в случай на неплатежоспособност на първия, и
- в) те не трябва да се състоят изцяло или частично, действително или потенциално от кредитно индексирани бонове или подобни вземания, произтичащи от прехвърлянето на кредитен риск посредством кредитни деривати.

⁵ Облигациите с купони или други подобни права не са допустими активи.

⁶ Директива 85/611/ЕИО на Съвета от 20 декември 1985 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) (ОВ L 375, 31.12.1985 г., стр. 3), последно изменена с Директива 2005/1/ЕО (ОВ L 79, 24.3.2005 г., стр. 9).

В рамките на една структурирана емисия, за да бъде приемлив, даден транш (или подтранш) не може да бъде подчинен на други траншове от същата емисия. Смята се, че един транш (или подтранш) не е подчинен спрямо други траншове (или подтраншове) от същата емисия, ако в съответствие с приложимия приоритет на плащането след получаването на съобщение за принудително изпълнение, както е описано в писмото с офертата, на този транш (или подтранш) се дава приоритет пред другите траншове или подтраншове по отношение получаването на плащане (главница и лихва); той е последен при понасянето на загуби измежду различните траншове или подтраншове на дадена структурирана емисия.

Евросистемата си запазва правото да изиска от съответна трета страна (например от емитента, първоначалния собственик или уреждащия сделката) пояснения и/или правно потвърждение, които смята необходими, за оценка на допустимостта на обезпечените с активи ценни книжа.

КРЕДИТНИ СТАНДАРТИ

Дълговият инструмент трябва да отговаря на високите кредитни стандарти, посочени в раздел 6.3.2 на правилата относно търгуемите активи от Рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

МЯСТО НА ЕМИТИРАНЕ

Дълговият инструмент трябва да бъде депозиран/регистриран (емитиран) в ЕИП при централна банка или централен депозитар за ценни книжа, които отговарят на минималните стандарти, установени от ЕЦБ⁷. Ако търгуем дългов инструмент бъде емитиран от нефинансово предприятие⁸, на което не е присъден рейтинг от призната агенция за външна кредитна оценка (АВКО), мястото на емитиране трябва да бъде в еврозоната.

ПРОЦЕДУРИ ПО СЕТЪЛМЕНТ

Дълговият инструмент трябва да бъде прехвърлим в безналична форма. Той трябва да бъде

притежаван в еврозоната и неговият сетълмент да се извършва в еврозоната чрез сметка при Евросистемата или при система за сетълмент на ценни книжа, която отговаря на установените от ЕЦБ стандарти, така че перфектността и реализацията му да бъдат преценявани съобразно законодателството на държава от еврозоната.

Ако централният депозитар за ценни книжа, където се емитира активът, и системата за сетълмент на ценни книжа, в която той се държи, не са едни и същи, двете институции трябва да са свързани посредством връзка, одобрена от ЕЦБ⁹.

ПРИЕМЛИВИ ПАЗАРИ

Дълговият инструмент трябва да бъде допуснат за търгуване на регулиран пазар, както е определено в Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно пазарите на финансови инструменти¹⁰, или да се търгува на отделни нерегулирани пазари, както е определено от ЕЦБ¹¹. Оценяването от Евросистемата на нерегулираните пазари се основава на три

7 От 1 януари 2007 г. международните дългови ценни книжа на глобален носител, емитирани чрез международните централни депозитари за ценни книжа *Euroclear Bank* (Белгия) и *Clearstream Banking* (Люксембург), за да бъдат допустими, трябва да бъдат емитирани под формата на *нови глобални облигации* (*New Global Notes*) и депозирани при глобален попечител, който е международен централен депозитар за ценни книжа, или ако е приложимо, централен депозитар за ценни книжа, който отговаря на минималните стандарти, установени от ЕЦБ. Международните дългови ценни книжа на глобален носител, когато са емитирани под формата на *класически глобални дългови ценни книжа* (*Classical Global Notes*) преди 1 януари 2007 г., и взаимозаменяемите ценни книжа, емитирани с един и същи *ISIN*-код на или след тази дата, остават допустими до падежа.

8 Нефинансовите предприятия се дефинират така, както са представени в Европейската система от сметки (ЕСС'95).

9 Описанието на стандартите за използването на допустима система за сетълмент на ценни книжа в еврозоната и актуализиран списък на допустимите начини за връзка между тези системи могат да бъдат намерени на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

10 ОВ L 145, 30.4.2004 г., стр. 1.

11 Списък на приемливите нерегулирани пазари, който се актуализира най-малко веднъж годишно, е публикуван на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

принципа – сигурност, прозрачност и достъпност^{12, 13}.

ВИД НА ЕМИТЕНТА/ГАРАНТА

Дълговият инструмент може да бъде емитиран или гарантиран от централни банки, предприятия от публичния сектор, предприятия от частния сектор или международни или наднационални институции. Дългови инструменти, различни от обезпечени банкови облигации, които са емитирани от кредитни институции, са приемливи само ако са допуснати за търгуване на регулиран пазар, както беше посочено по-горе.

МЯСТО НА УСТАНОВЯВАНЕ НА ЕМИТЕНТА/ГАРАНТА

Емитентът трябва да е установен в държави от ЕИП или в някоя от държавите от Г-10 извън ЕИП^{14, 15}. В последния случай дълговите инструменти може да бъдат смятани за допустими само ако Евросистемата удостовери, че нейните права са защитени по подходящ посочен от нея начин съгласно законите на съответната държава от Г-10, която е извън ЕИП. Ето защо трябва да бъде представена правна оценка, приемлива за Евросистемата по форма и съдържание, за да може активите да се смятат за допустими. В случая с обезпечените с активи ценни книжа емитентът трябва да бъде установен в ЕИП.

Гарантът трябва да бъде установен в ЕИП.

Международните или наднационалните институции са допустими емитенти/гаранти независимо от своето място на установяване. В случай че търгуем дългов инструмент е емитиран от нефинансова институция, на която не е присъден рейтинг от АВКО, емитентът/гарантът трябва да е установен в еврозоната.

ВАЛУТНА ДЕНОМИНАЦИЯ

Дълговият инструмент трябва да бъде деноминиран в евро¹⁶.

6.2.2 КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА НЕТЪРГУЕМИ АКТИВИ

Два вида нетъргуеми активи са допустими като обезпечение според единната рамка за

допустими активи: вземания по кредити и нетъргуеми обезпечени с ипотечка потребителски дългови инструменти (ОИПДИ)¹⁷.

ВЗЕМАНИЯ ПО КРЕДИТИ

За да бъде допустимо¹⁸, дадено вземане по кредит трябва да отговаря на следните *критерии за допустимост* (виж също таблица 4):

- 12 Сигурността, прозрачността и достъпността са дефинирани от Евросистемата изключително с оглед изпълнението на функцията ѝ по управлението на обезпеченията. Подборът няма за цел да оценява вътрешно присъщото качество на различните пазари. Принципиите трябва да се тълкуват, както следва. Под *сигурност* се разбира сигурност на трансакциите, в частност сигурност относно валидността и изпълнимостта на трансакциите. Под *прозрачност* се разбира безпрепятствен достъп до информация относно правилата за пазарните процедури и операции, финансовите характеристики на активите, механизма на ценообразуване и съответните цени и количества (котировки, лихвени проценти, търгувани обеми, салда и пр.). *Достъпността* се отнася за възможността на Евросистемата да има достъп и да участва на пазара; даден пазар е достъпен за целите на управление на обезпеченията, ако неговите процедурни и оперативни правила позволяват на Евросистемата да получава информация и да извършва необходимите за тези цели трансакции.
- 13 Търгуеми активи, които са били приети като активи от втори ред и които са били емитирани преди 31 май 2007 г. и са търгувани на нерегулирани пазари, отговарящи понастоящем на изискванията на Евросистемата за сигурност и достъпност, но не и за прозрачност, остават допустими до 31 декември 2009 г., при условие че отговарят на другите критерии за допустимост, като след тази дата стават недопустими. Това не се отнася за емитирани от кредитни институции необезпечени търгуеми активи, които не са били приети като активи от втори ред и стават недопустими на 31 май 2007 г.
- 14 Държавите от Г-10 извън ЕИП понастоящем включват Канада, САЩ, Швейцария и Япония.
- 15 Търгуеми активи, емитирани преди 1 януари 2007 г. от лице, което не е установено в ЕИП или в една от страните от Г-10 извън ЕИП, но са гарантирани от лице, установено в ЕИП, са допустими до 31 декември 2011 г., при условие че отговарят на другите критерии за допустимост и на приложените прямо гаранциите изисквания съгласно предвиденото в раздел 6.3.2; след тази дата те стават недопустими.
- 16 Изразена в евро или в неговите национални деноминации.
- 17 Между 1 януари 2007 г. и 31 декември 2011 г. ще бъде въведен смесен режим за вземания по кредити, позволяващ на всяка национална централна банка да избере минималния праг за размера на вземанията по кредити, допустим за целите на залозите (освен за презгранично използване), и да реши дали трябва да бъде въведена такса за обработка. От 1 януари 2012 г. ще бъде въведен единен режим.
- 18 Вземанията по кредити се наричат още банкови заеми. *Schuldscheindarlehen* и нидерландски регистрирани частни вземания от правителството или от други допустими длъжници, които са обезпечени с държавна гаранция (например жилищни сдружения/кооперации), се смятат за равностойни на вземания по кредити.

- *Вид на актива:* Той трябва да е вземане по кредит, което представлява дългово задължение на даден длъжник към контрагент от Евросистемата. Вземанията по кредити, които са с „намаляващо салдо“ (т.е. главницата и лихвата се изплащат съгласно предварително договорен график), също са допустими. Неусвоени кредитни линии (например неусвоени кредитни улеснения под формата на вземания по револвиращи кредити), овърдрафти по текущи сметки и акредитиви (които разрешават усвояването на кредита, но сами по себе си не са вземания по кредити) не са допустими. Делът в синдикиран заем на институция, участваща в синдикат, се смята за допустим вид вземане по кредит. Вземанията по кредити не могат да дават права по главницата и/или лихвата, които са подчинени спрямо правата на держателите на други вземания по кредити (или други траншове или подтраншове от същия синдикиран заем) или дългови инструменти на същия емитент.
- *Място на установяване на длъжника/гаранта:* Длъжникът/гарантът трябва да е установен в еврозоната. Това изискване не се отнася за международни или наднационални институции.
- *Кредитни стандарти:* Качеството на вземанията по кредити се оценява на база изходната кредитоспособност на длъжника/гаранта. Вземанията по кредити трябва да отговарят на високите кредитни стандарти, посочени в правилата за нетъргуеми активи на Рамката на Евросистемата за кредитна оценка, изложени в раздел 6.3.3.
- *Минимален размер:* По време на предоставянето му от контрагента за използване като залог (мобилизация) размерът на вземането по кредита трябва да отговаря на изискването за минимален праг. В един преходен период (от 1 януари 2007 г. до 31 декември 2011 г.) всяка национална централна банка може да прилага по свой избор минимален размер за вземанията по вътрешни кредити. За презгранично използване в преходния период се прилага общ минимален праг от 500 000 евро. От 1 януари 2012 г. за размера на всички вземания по кредити в еврозоната ще се прилага общ минимален праг от 500 000 евро.
- *Процедура за обработка:* Вземането по кредит трябва да се обработва съгласно процедурите на Евросистемата, дефинирани в съответните национални документи.
- *Приложимо право:* Споразумение за вземането по кредит, както и споразумение между контрагент и национална централна банка, което мобилизира като обезпечение вземане по кредит („мобилизационно споразумение“), трябва да подлежи на правото на държава-членка от еврозоната. Освен това общият брой на различните юрисдикции на приложимото право спрямо 1) контрагента, 2) кредитора, 3) длъжника, 4) гаранта (ако има такъв),
- *Вид на длъжника/гаранта:* Допустимите длъжници или гаранти са нефинансови предприятия¹⁹, предприятия от публичния сектор и международни или наднационални институции. Всеки длъжник поотделно е персонално отговорен за пълното погасяване на вземането по въпросния кредит (солидарно отговорните съдлъжници за отделни вземания по кредити се изключват).

Вземането по кредита трябва да има: а) фиксиран размер на главницата, платима безусловно; и б) лихвен процент, който не може да породи отрицателен паричен поток. Освен това лихвеният процент трябва да бъде от един от следните видове: 1) с нулев купон; 2) с фиксиран купон; или 3) с плаващ купон, индексирани спрямо референтен лихвен процент. Вземания на лихви по кредити също са допустими. Тези характеристики трябва да се запазят до погасяването на задължението.

19 Както са дефинирани в ЕСС'95.

5) споразумението за вземането по кредит, и б) мобилизационното споразумение не трябва да надхвърля две.

- *Валутна деноминация:* Вземането по кредит трябва да бъде деноминирано в евро²⁰.

НЕТЪРГУЕМИ ОБЕЗПЕЧЕНИ С ИПОТЕКА ПОТРЕБИТЕЛСКИ ДЪЛГОВИ ИНСТРУМЕНТИ

По отношение на обезпечените с ипотека потребителски дългови инструменти (ОИПДИ) се прилагат следните критерии (виж също таблица 4):

- *Вид на актива:* Той трябва да представлява дългов инструмент (запис на заповед или менителница), който е обезпечен с пул от жилищни ипотeki и не е напълно секюритизиран. Трябва да е възможно заместване на активи от базисния пул и да е налице механизъм, който да гарантира приоритета на Евросистемата пред кредитори, различни от освободените по причини, свързани с държавната политика²¹.

Обезпечените с ипотека потребителски дългови инструменти (ОИПДИ) трябва да имат: а) фиксиран размер на главницата, платима безусловно; и б) лихвен процент, който не може да породи отрицателен паричен поток.

- *Кредитни стандарти:* Обезпечените с ипотека потребителски дългови инструменти трябва да отговарят на високите кредитни стандарти, които се оценяват според частта от Рамката на Евросистемата за кредитна оценка, която се отнася за ОИПДИ, както е изложено в раздел 6.3.3.
- *Вид на емитента:* Допустими емитенти са кредитните институции, които са допустими контрагенти.
- *Място на установяване на емитента:* Емитентът трябва да се намира в еврозоната.

• *Процедура за обработка:* Обезпечените с ипотека потребителски дългови инструменти трябва да се обработват в съответствие с процедурите на Евросистемата, както са дефинирани в съответните национални документи.

• *Валутна деноминация:* Обезпечените с ипотека потребителски дългови инструменти трябва да бъдат деноминирани в евро²².

6.2.3 ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ДОПУСТИМИ АКТИВИ

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ПРАВНИ ИЗИСКВАНИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВЗЕМАНИЯТА ПО КРЕДИТИ

За да се гарантира, че се създава валидно обезпечение за вземанията по кредити и че вземането по кредит може бързо да се реализира в случай на неизпълнение от страна на контрагента, трябва да бъдат спазени допълнителни правни изисквания. Тези правни изисквания са свързани със:

- проверка за наличие на вземания по кредити;
- уведомяване на длъжника относно мобилизацията на вземането по кредита или регистрацията на такава мобилизация;
- липса на ограничения, свързани с банкова тайна и поверителност;
- липса на ограничения за мобилизацията на вземането по кредита;
- липса на ограничения за реализацията на вземането по кредита.

Съдържанието на тези правни изисквания е изложено в приложение 7. Допълнителни подробности относно конкретните характеристики на националните юрисдикции са посочени в съответните национални документи.

20 Виж бел. 16 в тази глава.

21 Понастоящем единствените инструменти в този клас активи са ирландските записи на заповед, обезпечени с ипотека.

22 Виж бел. 16 в тази глава.

ПРАВИЛА ЗА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ДОПУСТИМИ АКТИВИ

Търгуемите активи могат да бъдат използвани при всички операции по паричната политика, основани на базови активи, т.е. репо-сделки и безусловни (аутрайт-) трансакции на открития пазар, и при пределното кредитно улеснение. При репо-сделки на открития пазар и при използването на пределното кредитно улеснение нетъргуемите активи могат да се използват като базови активи. Те не се използват при безусловни (аутрайт-) трансакции на Евросистемата. Всички търгуеми и нетъргуеми активи могат да се използват и като базови активи при кредит в рамките на деня.

Независимо от факта, че даден търгуем или нетъргуем актив отговаря на всички критерии за допустимост, контрагентът не може да представи като обезпечение актив, емитиран или гарантиран от самия него или от друг субект, който е в тесни връзки с него²³.

„Тесни връзки“ означава ситуация, при която контрагентът е свързан с емитент/длъжник/гарант на допустими активи поради това, че:

- а) контрагентът притежава пряко или косвено посредством едно или повече предприятия 20% или повече от капитала на емитента/длъжника/гаранта; или
- б) емитентът/длъжникът/гарантът притежава пряко или косвено посредством едно или повече предприятия 20% или повече от капитала на контрагента; или
- в) трета страна пряко или косвено посредством едно или повече предприятия притежава повече от 20% от капитала на контрагента и повече от 20% от капитала на емитента/длъжника/гаранта.

Горепосочената разпоредба относно тесните връзки не се прилага за: а) тесни връзки между контрагента и органите на публичната власт в държавите от ЕИП или в случай, при който дълговият инструмент е гарантиран от предприятие от публичния сектор, имащо

право да събира данъци; б) обезпечени банкови облигации, емитирани в съответствие с критериите, изложени в член 22, параграф 4 от Директивата за предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа; или в) в случаи, при които дълговите инструменти се ползват от специална правна защита, сравнима с тази за инструментите по буква б), например нетъргуемите обезпечени с ипотека потребителски дългови инструменти, различни от ценни книжа.

Освен това контрагентът не може да предостави като обезпечение обезпечени с активи ценни книжа, ако самият той (или трета страна, с която той е в тесни връзки) осигурява валутно хеджиране на обезпечените с активи ценни книжа, участвайки в трансакция по валутно хеджиране с емитента като хеджингов контрагент, или осигурява ликвидна помощ при 20% или повече непогасени салда от обезпечените с активи ценни книжа.

Нещо повече, националните централни банки могат да вземат решение да не приемат като обезпечение следните търгуеми или нетъргуеми активи въпреки тяхната допустимост:

- дългови инструменти, чийто падеж е преди падежа на операцията по паричната политика, за която те се използват като базови активи²⁴ и
- дългови инструменти, доходът от които формира паричен поток (например купонно плащане), който възниква в периода преди

²³ В случай че контрагентът използва актив, който поради идентичността на емитента/длъжника/гаранта или наличието на тесни връзки не се използва или вече не може да се използва за обезпечаване на непогасен кредит, той е длъжен незабавно да уведоми за това съответната национална централна банка. На следващата дата за оценка активите се оценяват на нула и може да се задейства изискване за предоставяне на допълнително обезпечение (виж също приложение 6). Освен това контрагентът трябва да изтегли актива на първата възможна дата.

²⁴ Ако националната централна банка разреши да се използват инструменти, чийто матуритет е по-къс от този на операцията по паричната политика, при които те се използват като базови активи, на контрагентите ще бъде поставено изискването да сменят тези активи на или преди датата на падежа.

Таблица 4 Активи, които отговарят на критериите за допустимост при операциите на Евросистемата по паричната политика

Критерии за допустимост	Търгуеми активи ¹⁾	Нетъргуеми активи ²⁾	
Вид на актива	Дългови сертификати на ЕЦБ Други търгуеми дългови инструменти	Вземания по кредити	ОИПДИ
Кредитни стандарти	Активът трябва да отговаря на високите кредитни стандарти. Високите кредитни стандарти се оценяват съгласно правилата за търгуемите активи от Рамката на Евросистемата за кредитна оценка ³⁾	Длъжникът/гарантът трябва да отговаря на високите кредитни стандарти. Кредитоспособността се оценява съгласно правилата за вземанията по кредити от Рамката на Евросистемата за кредитна оценка	Активът трябва да отговаря на високите кредитни стандарти. Високите кредитни стандарти се оценяват според правилата за ОИПДИ от Рамката на Евросистемата за кредитна оценка
Място на емитиране	ЕИП ³⁾	Не е приложимо	Не е приложимо
Процедурите за сепълмент/обработка на инструмента	Място на сепълмент: еврозона Инструментът трябва да бъде централно депозиран в безлична форма при централни банки или системи за сепълмент на ценни книжа, които отговарят на минималните стандарти на ЕЦБ	Процедурите на Евросистемата	Процедурите на Евросистемата
Вид на емитента/длъжника/гаранта	Централни банки Публичен сектор Частен сектор Международни и наднационални институции	Публичен сектор Нефинансови предприятия Международни и наднационални институции	Кредитни институции
Място на установяване на емитента/длъжника/гаранта	Емитент ³⁾ : ЕИП или държави от Г-10 извън ЕИП Гарант ³⁾ : ЕИП	Еврозона	Еврозона
Приемливи пазари	Регулирани пазари Нерегулирани пазари, приемливи за ЕЦБ	Не е приложимо	Не е приложимо
Валута	Евро	Евро	Евро
Минимален размер	Не е приложимо	Минимален праг за размера при представяне на вземане по кредит. Между 1 януари 2007 г. и 31 декември 2011 г. – за ползване в страната – по избор на НЦБ; – за презгранично ползване – общ праг от 500 000 евро. От 1 януари 2012 г. – общ минимален праг от 500 000 евро за цялата еврозона.	Не е приложимо
Приложимо право	При обезпечените с активи ценни книжа придобиването на базовите активи трябва да подлежи на правото на държава – членка на ЕС	Приложимо право относно споразуменията за вземания по кредити и мобилизацията: право на държава-членка от еврозоната. Общият брой на различните юрисдикции на приложимо право спрямо 1) контрагент, 2) кредитор, 3) длъжник, 4) гарант (ако има отношение), 5) споразумение за вземане по кредит, и 6) мобилизационно споразумение не трябва да превишава две.	Не е приложимо
Презгранично използване	Да	Да	Да

1) Повече подробности са представени в раздел 6.2.1.

2) Повече подробности са представени в раздел 6.2.2.

3) Кредитните стандарти за емитирани или гарантирани от нефинансови предприятия нетъргуеми дългови инструменти се определят въз основа на източник на кредитна оценка, избран от съответния контрагент в съответствие с правилата за вземанията по кредити от Рамката на Евросистемата за кредитна оценка, както е посочено в раздел 6.3.3. При тези търгуеми дългови инструменти са променени следните критерии за допустимост на търгуеми активи: място на установяване на емитента/гаранта – еврозоната; място на емитиране – еврозоната.

датата на падежа на операцията по паричната политика, при която те се използват като базови активи.

Всички допустими търгуеми и нетъргуеми активи трябва да могат да се използват презгранично в цялата еврозона. Това означава, че всички контрагенти от Евросистемата трябва да бъдат в състояние да използват допустими активи посредством своите връзки с местните системи за сетълмент на ценни книжа в случай на търгуеми активи или посредством други допустими споразумения за получаване на кредит от националната централна банка на държавата-членка, в която е установен контрагентът (виж раздел 6.6).

6.3 РАМКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА

6.3.1 ОБХВАТ И ЕЛЕМЕНТИ

Рамката на Евросистемата за кредитна оценка определя процедурите, правилата и техниките, които гарантират спазването на изискването на Евросистемата за високи кредитни стандарти по отношение на всички допустими активи.

При установяването на високи кредитни стандарти съобразно общата рамка Евросистемата разграничава търгуемите от нетъргуемите активи (виж раздели 6.3.2 и 6.3.3), за да бъде взето предвид различното правно основание за тези активи и по причини, свързани с оперативната ефективност.

При оценката на кредитните стандарти за допустими активи Евросистемата взема предвид информация за кредитната оценка от системите за кредитна оценка, спадащи към един от следните четири източника: агенции за външна кредитна оценка (АВКО), вътрешни системи за кредитна оценка на НЦБ (ВСКО), вътрешни рейтингово базирани системи на контрагенти (ВРБС) или инструменти на доставчици – трети страни, за присъждане на рейтинг (ИПР). Освен това при оценката на кредитните стандарти Евросистемата взема предвид институционални критерии и

характеристики, които гарантират еднаква защита на притежателите на инструменти, като например гаранции.

Що се отнася до източник АВКО, оценката трябва да се базира на обществен рейтинг. Евросистемата си запазва правото, ако сметне за нужно, да изисква пояснения. При обезпечените с активи ценни книжа рейтингите трябва да бъдат пояснени в достъпен за обществото подробен доклад за кредитния рейтинг – предпродажбен или нов – който включва изчерпателен анализ на структурните и правните аспекти, подробна оценка на пула от обезпечения, анализ на участниците в трансакцията, както и анализ на други необходими особености на трансакцията. Освен това АВКО трябва да публикуват редовни надзорни доклади относно обезпечените с активи ценни книжа най-малко веднъж на тримесечие²⁵. Тези доклади следва най-малкото да съдържат актуални ключови данни за трансакцията (например структура на пула от обезпечения, участници в трансакцията, капиталова структура), както и други представящи я данни.

Бенчмаркът/еталонът на Евросистемата при установяването на минимално изискване за високи кредитни стандарти (нейният „праг за кредитно качество“) се дефинира като кредитна оценка „А“²⁶. Евросистемата приравнява кредитната оценка „А“, която подлежи на редовно преразглеждане, на 0.10-процентна вероятност за несъстоятелност (ВН) в рамките на една година. Рамката на Евросистемата за кредитна оценка следва дефиницията за случай на неизпълнение на задълженията, залегнала в Директивата за капиталовите изисквания на ЕС²⁷. Евросистемата публикува най-ниските

25 При ценните книжа, за които базови активи плащанията по главници и лихви се извършват веднъж на полугодие или годишно, надзорните доклади трябва да са съответно с шестмесечна или годишна периодичност.

26 Кредитен рейтинг „А“ означава минимум дългосрочен рейтинг „А-“ на Fitch или Standard & Poor's, или „A3“ на Moody's, или „AL“ на DBRS.

27 Директивата за капиталовите изисквания обхваща Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции (преработена) (ОВ L 177, 30.6.2006 г., стр. 1) и Директива 2006/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно капиталовата адекватност на инвестиционните посредници и кредитните институции (преработена) (ОВ L 177, 30.6.2006 г., стр. 201).

рейтингови оценки, отговарящи на изисквания праг за кредитно качество на всяка приемлива АВКО, без да поема отговорност за оценяването им от АВКО. Тези оценки също подлежат на редовно преразглеждане.

Евросистемата си запазва правото да определи дали дадена емисия, емитент, длъжник или гарант изпълняват нейните изисквания за високи кредитни стандарти въз основа на всяка информация, която тя сметне за подходяща, и може да отхвърли, ограничи използването на активи или приложи принципа за допълнителни отклонения на основание, че съгласно член 18.1 от Устава на ЕСЦБ е необходимо да осигури подходяща защита на Евросистемата от риск. Такива мерки може да се прилагат и по отношение на конкретни контрагенти, по-специално ако кредитното качество на контрагента показва силна зависимост от кредитното качество на активите, предоставени от контрагента като обезпечение. Ако отхвърлянето се базира на надеждна информация, използването на такава информация, предоставена от контрагенти или надзорни органи, ще бъде строго съизмеримо със и необходимо за изпълнението на задачите на Евросистемата по провеждането на паричната политика.

Активи, емитирани или гарантирани от институции – обект на блокиране на средства и/или други мерки, наложени от Европейската общност или от държава-членка съгласно член 60, параграф 2 от Договора, които ограничават използването на техните финансови средства или по отношение на които Управителният съвет на ЕЦБ е издал решение за временното или постоянното им изключване от достъп до операциите на открития пазар или до ликвидните улеснения на Евросистемата с постоянен достъп, могат да бъдат изключени от списъка на допустимите активи.

За да гарантира съответствието, точността и съпоставимостта на четирите източника на кредитна оценка, използвани в Рамката на Евросистемата за кредитна оценка, Евросистемата

е разработила критерии за приемливост на всеки един от тези източници (виж раздел 6.3.4) и редовно следи тяхната кредитна оценка по отношение на прага за кредитно качество (виж раздел 6.3.5).

6.3.2 СЪЗДАВАНЕ НА ВИСОКИ КРЕДИТНИ СТАНДАРТИ ЗА ТЪРГУЕМИ АКТИВИ

Високите кредитни стандарти за търгуеми активи са установени на база на следния набор от критерии:

- *Кредитна оценка от АВКО:* Най-малко една кредитна оценка от приемлива АВКО (както е предвидено в раздел 6.3.4.) за емисията (или при липса на такава – за емитента) трябва да отговаря на прага на Евросистемата за кредитно качество^{28, 29}. ЕЦБ публикува праг за кредитно качество за всички приемливи АВКО, както са описани в раздел 6.3.1³⁰.
- *Гаранции:* При липса на кредитна оценка за емитента от (призната) АВКО високите кредитни стандарти могат да се установят въз основа на гаранции, предоставени от финансово стабилни гаранти. Финансовата стабилност на гаранта се оценява въз основа на това, дали кредитната оценка от АВКО отговаря на прага за кредитно качество. Гаранцията трябва да отговаря на следните изисквания:
 - Гаранцията се счита за приемлива, ако гарантът безусловно и неотменимо е гарантирал задълженията на емитента по отношение плащането на

28 Ако са налице повече и евентуално противоречащи си кредитни оценки от АВКО за един и същи емитент/длъжник/гарант, прилага се правилото за първата най-добра оценка (т.е. най-високата налична кредитна оценка от АВКО).

29 Високите кредитни стандарти за обезпечените банкови облигации, емитирани от 1 януари 2008 г., се оценяват на базата на гореизброените критерии. Счита се, че обезпечените банкови облигации, емитирани преди 1 януари 2008 г., отговарят на високите кредитни стандарти, ако те стриктно спазват критериите, установени в член 22, параграф 4 от Директивата за ПКИПЦК.

30 Тази информация се публикува на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

главницата, лихвата и всички други суми, дължими по дълговия инструмент на неговите държатели до тяхното пълно погасяване.

- Гаранцията трябва да бъде платима при първо поискване (независимо от базовото задължение по дълга). Гаранциите, дадени от публичноправни субекти, имащи право да събират данъци, трябва да бъдат платими при първо поискване или по друг начин да предвиждат незабавно и своевременно плащане при несъстоятелност. Задълженията на гаранта по гаранцията трябва да бъдат най-малкото равностойни по степен или рейтинг (*pari passu*) на всички други необезпечени задължения на гаранта.
- Гаранцията подлежи на правото на държава-членка на ЕС, и трябва да бъде правно валидна, обвързваща и приложима спрямо гаранта.
- Преди обезпеченият с гаранцията актив да бъде считан за допустим, трябва да бъде представено правно потвърждение на правната валидност, задължителната сила и приложимостта на гаранцията, във форма и със съдържание, приемливи за Евросистемата. Ако гарантът е учреден в юрисдикция, различна от тази на правото, регулиращо гаранцията, правното потвърждение трябва също да потвърждава, че гаранцията е валидна и приложима по правото, регулиращо учредяването на гаранта. Правното потвърждение трябва да се представи за преглед от националната централна банка, която отчита определен актив, обезпечен с гаранция, за включването му в списъка на допустимите активи³¹. Необходимостта от правно потвърждение не се отнася за гаранции, дадени по отношение на дългови инструменти с индивидуален рейтинг на актива, или за гаранции, дадени от държавни институции с правомощия да събират данъци. Изискването за изпълнимост се

подчинява на изискванията на законите за неплатежоспособност и фалит, на общите принципи на справедливост и други подобни закони и принципи, приложими спрямо гаранта и като цяло засягащи правата на кредиторите по отношение на него.

При липса на кредитна оценка от АВКО за емисията, емитента или гаранта високите кредитни стандарти се установяват, както следва:

- *Емитенти или гаранци от публичния сектор в еврозоната*: Ако даден търгуем актив се емитира или гарантира от федерален или местен орган на управление или от публичноправен субект, намиращ се в еврозоната, както е определено в Директивата за капиталовите изисквания, се прилага следната процедура:
 - Емитентът или гарантът се категоризира в една от трите категории в съответствие с Директивата за капиталовите изисквания³², както е обяснено в таблица 5.
 - Косвена кредитна оценка за емитенти или гаранци от категории 1 и 2 се изчислява въз основа на кредитната оценка на сектор ЦДУ в държавата, в която е установен емитентът или гарантът. Тази косвена кредитна оценка трябва да отговаря на прага на Евросистемата за кредитно качество. За емитенти/гаранци от категория 3 не се изчислява такава косвена кредитна оценка.

31 Националната централна банка, която отчита даден актив, обикновено е националната централна банка на държавата, в която активът ще бъде приет за търгуване/търгуван на приемлив пазар. В случай че активът бъде допуснат за търгуване/търгуван на повече от един пазар, всякакви запитвания трябва да се адресират до ЕЦБ на горещата линия за въпроси относно допустимите активи (Eligible-Assets. hotline@ecb.europa.eu).

32 Списъци на икономическите субекти, които принадлежат към трите категории, както и критериите за категоризиране на емитентите, длъжниците или гарантите в трите категории и връзки към съответните интернет страници на националните надзорни органи ще бъдат достъпни на интернет страницата на Комитета на европейските банкови надзорници: www.c-ebis.dot.org/SD/Rules_AdditionalInformation.htm.

Таблица 5 Косвени кредитни оценки за емитенти, длъжници или гаранți от еврозоната, които са федерални или местни органи на управление и публичноправни субекти и нямат кредитна оценка от АВКО

	Разпределение на емитентите, длъжниците или гарантите в съответствие с Директивата за капиталовите изисквания	Изчисляване въз основа на Рамката на Евросистемата за кредитна оценка на косвени кредитни оценки на емитента, длъжника или гаранта, принадлежащ към съответната категория
Категория 1	Федерални и местни органи на управление и публичноправни субекти, които според компетентните надзорни органи за целите на капиталовите изисквания могат да се третираат така, както сектор ЦДУ	Присъжда им се кредитната оценка на АВКО за сектор ЦДУ в държавата, където са установени
Категория 2	Федерални и местни органи на управление и публичноправни субекти, които според компетентните надзорни органи за целите на капиталовите изисквания могат да се третираат като кредитни институции	Присъжда им се кредитна оценка, с една стъпка ¹⁾ по-ниска от кредитната оценка на АВКО за сектор ЦДУ в държавата, където са установени
Категория 3	Други публичноправни субекти	Третираат се като емитенти или длъжници от частния сектор

1) Информация относно стъпките за кредитно качество е публикувана на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

- *Нефинансови корпоративни емитенти или гаранți от еврозоната:* Ако високите кредитни стандарти за търгуеми активи, емитирани/гарантирани от нефинансови предприятия³³, намиращи се в еврозоната, не могат да бъдат установени въз основа на кредитна оценка на АВКО за емисията, емитента или гаранта, се прилагат правилата за вземания по кредити, предвидени в Рамката на Евросистемата за кредитна оценка, и на контрагентите е разрешено да използват своя собствена вътрешна рейтинговобазирана система, системи на националните централни банки за вътрешна кредитна оценка или инструменти за присъждане на рейтинг от трети страни. Търгуемите дългови инструменти без присъден рейтинг, емитирани от нефинансови предприятия, не са включени в публичния списък на допустимите търгуеми активи.

6.3.3 СЪЗДАВАНЕ НА ВИСОКИ КРЕДИТНИ СТАНДАРТИ ЗА НЕТЪРГУЕМИ АКТИВИ

ВЗЕМАНИЯ ПО КРЕДИТИ

За създаването на изисквания за високи кредитни стандарти спрямо длъжници или гаранți за вземания по кредити контрагентите трябва да изберат един основен източник на кредитна оценка измежду наличните и признати от Евросистемата. Контрагентът избира една система от наличните източници на кредитна оценка освен в случай на АВКО, когато могат да се използват всички признати от АВКО системи.

Контрагентите трябва да се придържат към избрания източник за период от най-малко една година, така че да се възпрепятства „прескачането“ от една кредитна оценка в друга (т.е. да се търси най-добрата кредитна оценка, която гарантира допустимост, измежду всички налични източници или системи за всеки отделен длъжник). Контрагенти, които желаят да променят източника на кредитна оценка след минималния период от една година, трябва да представят обосновано искане пред съответната национална централна банка.

На контрагентите може да се разреши да използват повече от една система или източник при представяне на обосновано искане. Очаква се основният избран източник на кредитна оценка да обхваща най-голям брой от представените от контрагента длъжници. Използването на повече от един източник или система за кредитна оценка трябва да се обоснове с подходящ бизнес казус. По принцип такъв казус може да се основава на липсата на достатъчен обхват на основния източник или система за кредитна оценка.

Контрагентите трябва да информират незабавно националната централна банка за всяко кредитно събитие, включително забавяне на плащанията от представените длъжници, което е известно на

33 Виж бел. 8 в тази глава.

контрагента, и ако е необходимо, да изтеглят или да заменят активите. Освен това контрагентите отговарят за осигуряване използването на най-новите кредитни оценки, на разположение от избраната от тях система за кредитна оценка или източник, за длъжниците³⁴ или гарантите на представените активи.

Кредитни оценки на длъжници/гаранти: Високите кредитни стандарти за длъжниците или гарантите за вземания по кредити се установяват съгласно правила, които разграничават нефинансовите корпоративни длъжници/гаранти от длъжниците/гарантите от публичния сектор:

- *Длъжници или гаранți от публичния сектор:* Посочените по-долу правила се прилагат в следната последователност:

- а) Налице е кредитна оценка от системата или източника, избран от контрагента, която се използва, за да се установи дали длъжникът или гарантът от публичния сектор отговаря на прага за кредитно качество.
- б) При липса на кредитна оценка по точка а) се използва кредитна оценка от АВКО на длъжника или гаранта³⁵.
- в) Ако няма кредитна оценка по точка а) или б), се прилага същата процедура, както при търгуемите активи:

- Длъжникът или гарантът се категоризира в една от трите категории в съответствие с Директивата за капиталовите изисквания³⁶, както е обяснено в таблица 5.
- Косвена кредитна оценка за длъжници или гаранți от категории 1 и 2 се изчислява въз основа на кредитната оценка на АВКО за сектор ЦДУ в държавата, в която е установен длъжникът или гарантът. Тази косвена кредитна оценка трябва да отговаря на прага на Евросистемата за кредитно качество.

Ако е налице кредитна оценка от системата или източника, избран от контрагента (или от АВКО в случая по точка б) за длъжници или гаранți от публичния сектор), но тя е по-ниска от прага за кредитно качество, длъжникът или гарантът не е допустим.

- *Нефинансови корпоративни длъжници или гаранți:* Ако изборният от контрагента източник дава кредитна оценка, равна или по-висока от прага за кредитно качество, длъжникът или гарантът е допустим^{37,38}.

Ако е налице кредитна оценка от система или източник, избран от контрагент, но тя е под прага за кредитно качество, длъжникът или гарантът не е допустим. Ако няма кредитна оценка за установяване на кредитните стандарти, приема се, че длъжникът или гарантът не е допустим.

Гаранции: Всяка гаранция трябва да отговаря на следните изисквания:

- Гаранцията се смята за приемлива, ако гарантът безусловно и неотменимо е гарантирал задълженията на длъжника по отношение плащането на главницата, лихвите и всякакви други суми, дължими по вземането по кредита към техния държател, до пълното им изплащане. Във връзка с това гаранция, която се смята за приемлива, не следва да се отнася конкретно за вземането по кредита, а може да важи само за длъжника, при условие че покрива и въпросното вземане по кредита.

34 В случай на търгуеми активи, емитирани от нефинансови предприятия, но без присъден рейтинг от призната АВКО, това изискване се прилага за кредитната оценка на емитентите.

35 Виж бел. 28 в тази глава.

36 Виж бел. 32 в тази глава.

37 Ако контрагентът е използвал АВКО като източник на кредитна оценка, той може да приложи правилото за първата най-добра оценка (виж бел. 28 в тази глава).

38 За конкретни системи за кредитна оценка прагът за кредитно качество може да се коригира след процес на мониторинг върху състоянието (виж раздел 6.3.5).

- Гаранцията трябва да бъде изискуема при първо поискване (независимо от базовото вземане по кредита). Гаранциите, дадени от публичноправни субекти, имащи право да събират данъци, трябва да бъдат изискуеми при първо поискване или по друг начин да предвиждат незабавно и своевременно плащане при несъстоятелност. Задълженията на гаранта по гаранцията трябва да са най-малкото равностойни по степен или рейтинг (*pari passu*) на всички други необезпечени задължения на гаранта.
- Гаранцията трябва да подлежи на правото на държава-членка на ЕС, и да бъде правно валидна, обвързваща и приложима спрямо гаранта.
- Преди обезпечението с гаранцията актив да бъде считан за допустим, трябва да бъде представено правно потвърждение на правната валидност, задължителната сила и приложимостта на гаранцията, във форма и със съдържание, приемливи за Евросистемата. Правното потвърждение трябва също да посочва, че гаранцията не е персонална, приложима единствено от кредитора за вземането по кредита. Ако гарантът е учреден в юрисдикция, различна от тази на правото, регулиращо гаранцията, правното потвърждение трябва също да потвърждава, че гаранцията е валидна и приложима по правото, регулиращо учредяването на гаранта. Правното потвърждение трябва да бъде представено за преглед от националната централна банка в юрисдикцията на правото, регулиращо вземането по кредита. Необходимостта от правно потвърждение не се отнася за гаранции, дадени от публичноправни субекти, имащи право да събират данъци. Изискването за приложимост се подчинява на изискванията на законите за неплатежоспособност и фалит, на общите принципи на справедливост и други подобни закони и принципи, приложими спрямо гаранта и като цяло засягащи правата на кредиторите по отношение на него.

НЕТЪРГУЕМИ ОБЕЗПЕЧЕНИ С ИПОТЕКА ПОТРЕБИТЕЛСКИ ДЪЛГОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Високите кредитни стандарти за нетъргуемите обезпечени с ипотека потребителски дългови инструменти трябва да отговарят на прага на Евросистемата за кредитно качество. За тези дългови инструменти националната централна банка ще създаде в приложимите национални документи рамка за кредитна оценка, специфична за съответната юрисдикция.

6.3.4 КРИТЕРИИ ЗА ПРИЕМЛИВОСТ НА СИСТЕМИТЕ ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА

Рамката на Евросистемата за кредитна оценка се основава на информацията за кредитни оценки от четири източника. Според всеки източник е възможно да съществува комплекс от системи за кредитна оценка.

Списък на приетите АВКО, вътрешни системи за кредитна оценка и инструменти за присъждане на рейтинг от трети страни – доставчици, е публикуван на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu)³⁹.

ИЗТОЧНИК – АГЕНЦИИ ЗА ВЪНШНА КРЕДИТНА ОЦЕНКА (АВКО)

АВКО-източниците обхващат институциите, чиято кредитна оценка трябва да се използва от кредитните институции за определяне на рисковото тегло на експозициите съгласно Директивата за капиталовите изисквания.⁴⁰ За целите на Рамката на Евросистемата за кредитна оценка общите критерии за приемливост на АВКО са, както следва:

- В съответствие с Директивата за капиталовите изисквания АВКО трябва да бъдат официално признати от съответния надзорен орган на ЕС за държавите от еврозоната, в които те ще бъдат използвани.

³⁹ Евросистемата само публикува информацията във връзка със своите кредитни операции, но не поема никаква отговорност за тяхната оценка от признатите системи за кредитна оценка.

⁴⁰ АВКО се наричат обикновено рейтинговите агенции на финансовите пазари.

- АВКО трябва да отговарят на операционните критерии и да осигуряват съответно покритие, така че да гарантират ефективното прилагане на Рамката на Евросистемата за кредитна оценка. В частност, използването на техните кредитни оценки зависи от достъпа на Евросистемата до информация за тези оценки, както и до информация за сравняване и присъждане (съпоставяне) на оценките със стъпките за кредитно качество по Рамката на Евросистемата за кредитна оценка и с прага за кредитно качество, както и за прилагането на мониторинг върху състоянието (виж раздел 6.3.5).

Евросистемата си запазва правото да решава дали признава дадена АВКО за своите кредитни операции, използвайки, наред с другите фактори, нейния процес на мониторинг върху състоянието.

ИЗТОЧНИК – ВЪТРЕШНА ЗА НЦБ СИСТЕМА ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА

Източниците на вътрешни системи за кредитна оценка включват четирите системи за кредитна оценка, ръководени от централната банка на Германия (*Deutsche Bundesbank*), централната банка на Испания (*Banco de España*), централната банка на Франция (*Banque de France*) и централната банка на Австрия (*Oesterreichische Nationalbank*). Националните централни банки, които решават да разработят свои собствени вътрешни системи за кредитна оценка, са обект на процедура за валидиране от страна на Евросистемата. Вътрешните системи за кредитна оценка подлежат на процеса на Евросистемата за мониторинг върху състоянието (виж раздел 6.3.5).

Освен това контрагентите трябва незабавно да информират националната централна банка – източник на вътрешната система за кредитна оценка, за всяко кредитно събитие, което е известно само на контрагента, включително забавяне на плащанията от страна на представените длъжници.

Освен това в държави, в които са мобилизирани нетъргуеми обезпечени с ипотека потребителски

дългови инструменти, съответната национална централна банка прилага рамка за кредитна оценка за този вид активи в съответствие с Рамката на Евросистемата за кредитна оценка. Тези рамки подлежат на процес на ежегоден мониторинг върху състоянието.

ИЗТОЧНИК – ВЪТРЕШНИ РЕЙТИНГОВОБАЗИРАНИ СИСТЕМИ ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА

Контрагент, който възнамерява да използва вътрешна рейтинговобазирана система за оценка на кредитното качество на длъжниците, емитентите или гарантите на допустими дългови инструменти, трябва да получи разрешение от своята национална централна банка по седалище. За тази цел той трябва да подаде искане заедно със следните документи⁴¹:

- Екземпляр от решението на съответния банков надзорен орган от ЕС, който за целите на капиталовите изисквания на консолидирана или неконсолидирана основа е оправомощил контрагента да използва вътрешна рейтинговобазирана система, заедно с всякакви конкретни условия за нейното използване. Такова копие не се изисква, когато подобна информация се предава пряко от съответния надзорен орган на съответната национална централна банка.
- Информация относно нейния метод на присъждане на вероятността за несъстоятелност на длъжници, както и данни за рейтинговото класиране и свързаната с него вероятност за несъстоятелност в рамките на една година, използвани за определяне на допустимите рейтингови класации.
- Екземпляр от информацията по стълб 3 (пазарна дисциплина), която контрагентът трябва редовно да публикува в съответствие с изискванията за пазарна дисциплина по стълб 3 от рамката на Базел II и Директивата за капиталовите изисквания.

⁴¹ Ако е необходимо, изброените документи трябва да бъдат преведени на работния език на националната централна банка по седалище.

- Името и адреса на компетентния орган за банков надзор и на външния одитор.

Искането трябва да бъде подписано от главния изпълнителен директор на контрагента, главния финансов директор или ръководител от сходно ниво, или от лице, упълномощено да подписва от името на един от тях.

Гореупоменатите разпоредби се прилагат спрямо всички контрагенти независимо от статута им – предприятие-майка, дъщерно дружество или клон – и независимо от това, дали вътрешната рейтингобазирана система е одобрена от надзорния орган в същата страна (за дружество-майка и евентуално за дъщерни дружества) или от надзорен орган в държавата по седалище на предприятието-майка (за клонове и евентуални дъщерни дружества).

Всеки клон или дъщерно дружество на контрагента може да разчита на вътрешната рейтингобазирана система на своето предприятие-майка, ако Евросистемата е приела използването на вътрешна рейтингобазирана система за кредитна оценка за целите на Рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

Контрагентите, използващи вътрешна рейтингобазирана система, както е описано по-горе, също отговарят на условията на процеса на Евросистемата за мониторинг върху състоянието (виж раздел 6.3.5). В допълнение към изискванията относно информацията за този процес контрагентът е задължен да предоставя следната информация ежегодно (или както и когато се изисква от съответната национална централна банка), освен ако такава информация не се предава пряко от съответния надзорен орган на националната централна банка по седалище:

- екземпляр от последната актуална оценка от вътрешна рейтингобазирана система на контрагента, дадена от надзорния орган на контрагента, преведена на работния език на националната централна банка по седалище;
- всякакви промени във вътрешната рейтингобазирана система на контрагента,

препоръчани или изисквани от надзорния орган, и крайния срок за извършването на подобни промени;

- годишната актуализация на информацията по стълб 3 (пазарна дисциплина), която контрагентът следва редовно да публикува в съответствие с изискванията на рамката на Базел II и с Директивата за капиталовите изисквания;
- информация за компетентния орган за банков надзор и за външния одитор.

Тази годишна информация трябва да бъде подписана от главния изпълнителен директор, главния финансов директор на контрагента или ръководител от сходно ниво или от лице, упълномощено да подписва от името на един от тях. Съответният надзорен орган и, където е приложимо, външният одитор на контрагента получават от Евросистемата копие от това писмо.

ИЗТОЧНИК – ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА РЕЙТИНГ ОТ ТРЕТА СТРАНА

Като източник на кредитна оценка инструментите за присъждане на рейтинг включват молба от доставчици – трети страни, които оценяват кредитното качество на длъжници, използвайки наред с другата информация и одитирани счетоводни отчети. Инструментите трябва да бъдат използвани от доставчиците на инструментите за присъждане на рейтинг. Контрагентите, желаещи да използват конкретен инструмент за присъждане на рейтинг за целите на Рамката на Евросистемата за кредитна оценка, трябва да подадат искане до съответната си национална централна банка, използвайки съответния формуляр, предоставен от Евросистемата, комплектован с други документи относно инструмента за присъждане на рейтинг, посочени във формуляра. Евросистемата взема решение относно приемането на предложението инструмент за присъждане на рейтинг. Решението се основава на оценка за съответствието с критериите за приемливост, определени от Евросистемата⁴².

⁴² Критериите за приемливост са публикувани на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

Освен това контрагентът трябва да информира доставчика на инструмента за присъждане на рейтинг за всяко кредитно събитие, което е известно само на контрагента, включително за забава на плащания от страна на представените длъжници.

Доставчикът на инструмент за присъждане на рейтинг, който участва в Рамката на Евросистемата за кредитна оценка, следва да приеме споразумението да подлежи на процеса на Евросистемата за мониторинг върху състоянието⁴³ (виж раздел 6.3.5). Доставчикът на инструмент за присъждане на рейтинг е задължен да създаде и да поддържа необходимата инфраструктура за мониторинг на т.нар. статичен пул. Изграждането и оценяването на статичния пул трябва да бъде в съответствие с общите изисквания за мониторинг върху състоянието съгласно Рамката на Евросистемата за кредитна оценка. Доставчикът на инструмент за присъждане на рейтинг трябва да информира Евросистемата за резултатите от оценката на състоянието веднага щом тя бъде извършена от доставчика на инструмента за присъждане на рейтинг. Затова доставчиците на тези инструменти изготвят доклад за състоянието на статичния пул на инструмента за присъждане на рейтинг. Те са длъжни да съхраняват в продължение на пет години своите архиви за статичните пулове и подробности за несъстоятелността.

6.3.5 МОНИТОРИНГ ВЪРХУ СЪСТОЯНИЕТО НА СИСТЕМИТЕ ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА

Процесът на мониторинг върху състоянието на Рамката на Евросистемата за кредитна оценка представлява ежегодно последващо съпоставяне на наблюдаваната норма на несъстоятелността за групата на всички допустими длъжници (статичния пул) и прага на Евросистемата за кредитно качество, зададен от референтната стойност на вероятността за несъстоятелност (ВН). Той има за цел да гарантира, че резултатите от кредитните оценки са съпоставими за различните системи и източници. Процесът на мониторинг се осъществява една година след датата, на която е определен статичният пул.

Първият елемент от процеса е ежегодното съставяне от страна на доставчика на системата

за кредитна оценка на статичен пул от допустими длъжници, т.е. пул, състоящ се от всички корпоративни и публичноправни длъжници, получаващи кредитна оценка от системата, който да удовлетворява следното условие:

$$ВН(i,t) \leq 0.10\% \text{ (бенчмарк } ВН(t))$$

Всички длъжници, отговарящи на това условие в началото на период t , съставляват статичния пул за t . В края на прогнозния 12-месечен период се изчислява фактичката норма на несъстоятелността за статичния пул от длъжници за времето t . Доставчикът на системата за кредитна оценка трябва да се съгласи да предоставя на Евросистемата на годишна база броя на допустимите длъжници, включени в статичния пул в периода t , и броя на длъжниците от статичния пул (t), които са изпаднали в несъстоятелност през следващия 12-месечен период.

Фактичката норма на несъстоятелност в статичния пул на една система за кредитна оценка, регистрирана за хоризонт от една година, служи като входни данни за процеса на мониторинг върху състоянието от Рамката на Евросистемата за кредитна оценка, който включва годишно правило и оценка за няколко периода. В случай на значително отклонение между наблюдаваната норма на несъстоятелност в статичния пул и прага за кредитно качество за годишен и/или многогодишен период, Евросистемата се консултира с доставчика на системата за присъждане на рейтинг, за да анализира причините за отклонението. Тази процедура може да доведе до корекция на прага за кредитно качество, приложим за въпросната система.

Евросистемата може да реши временно да прекрати или да изключи системата за кредитна оценка в случаите, когато не се наблюдава подобряване на състоянието в няколко поредни години. Освен това в случай на нарушение на правилата, регулиращи

⁴³ Контрагентът трябва незабавно да информира доставчика на инструмент за присъждане на рейтинг за всяко кредитно събитие, което може да показва влошаване на кредитното качество.

Рамката на Евросистемата за кредитна оценка, системата за кредитна оценка ще бъде изключена от Рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

Евросистемата, с цел да предпазят Евросистемата от риск от финансови загуби, в случай че базовите активи трябва да бъдат реализирани вследствие несъстоятелност на контрагент. Мерките за контрол на риска, с които разполага Евросистемата, са описани в каре 7.

6.4 МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ НА РИСКА

6.4.1 ОБЩИ ПРИНЦИПИ

Мерките за контрол на риска се прилагат по отношение на базовите активи, обезпечаващи операциите по паричната политика на

Евросистемата прилага специфични мерки за контрол на риска в съответствие с видовете базови активи, предлагани от контрагента. Подходящите мерки за контрол на риска по отношение и на допустимите търгуеми, и на допустимите нетъргуеми активи, се определят

Каре 7

МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ НА РИСКА

Понастоящем Евросистемата прилага следните мерки за контрол на риска:

- **Допустими отклонения при оценяване (valuation haircuts)**
Евросистемата прилага „допустимите отклонения при оценяване“ при оценяването на базовите активи. Това предполага, че стойността на базовия актив се получава от пазарната стойност на актива, намалена с определен процент (допустимо отклонение).
- **Марж на отклонение (преоценка по текуща пазарна стойност)**
Евросистемата изисква поддържане пазарната стойност на базовите активи, коригирана с допустимото отклонение, използвани при обратните сделки за предоставяне на ликвидност. Това означава, че ако стойността на базовите активи, измервана редовно, спадне под определено ниво, националната централна банка ще изиска от контрагента да предостави допълнителни активи или налични парични средства (а именно изискване за допълнително обезпечение). По подобен начин, ако стойността на базовите активи вследствие на тяхна преоценка превишава определено ниво, контрагентът може да изиска от централната банка да върне превишението на активите или на наличните парични средства. (Изчисленията, свързани с изпълнението на изискването за допълнително обезпечение, са представени в каре 8.)

Евросистемата може по всяко време да прилага следните допълнителни мерки за контрол на риска, ако това е необходимо за гарантиране на адекватна защита на Евросистемата от риск в съответствие с член 18.1 от Устава на ЕСЦБ.

- **Първоначални маржове**
Евросистемата може да приложи първоначални обезпечителни маржове при обратните операции за предоставяне на ликвидност. Това предполага, че контрагентите следва да предоставят базови активи на стойност, най-малкото равна на ликвидността, предоставяна от Евросистемата, плюс стойността на първоначалния обезпечителен марж.

Каре 7 (продължение)

- **Лимити по отношение на емитентите/длъжниците или гарантите**
Евросистемата може да приложи лимити за експозицията спрямо емитенти/длъжници или гарантите. Такива лимити могат да се прилагат и по отношение на конкретни контрагенти, по-специално ако кредитното качество на контрагента показва висока корелация с кредитното качество на обезпечението, предоставено от контрагента.
- **Допълнителни гаранции**
Евросистемата може да изиска допълнителни гаранции от финансово стабилни институции, за да приеме определени активи.
- **Изключване**
Евросистемата може да изключи определени активи от използването им при операциите по паричната политика. Такова изключване може да се прилага и по отношение на конкретни контрагенти, по-специално ако кредитното качество на контрагента показва висока корелация с кредитното качество на обезпечението, предоставено от контрагента.

Активи, емитирани или гарантирани от институции, които са обект на блокиране на средства и/или други мерки, наложени от Европейската общност или от държава-членка по член 60, ал. 2 от Договора, ограничаващи използването на техните финансови средства, или институции, по отношение на които Управителният съвет на ЕЦБ е издал решение за временното или постоянното им изключване от достъп до операциите на открития пазар или до ликвидните улеснения на Евросистемата с постоянен достъп, могат да бъдат изключени от списъка на допустимите активи.

от ЕЦБ. Мерките за контрол на риска като цяло са хармонизирани в цялата еврозона⁴⁴ и трябва да гарантират последователни, прозрачни и недискриминационни условия за всеки вид допустими активи в рамките на цялата еврозона.

Евросистемата си запазва правото да прилага допълнителни мерки за контрол на риска, ако това е необходимо за гарантиране на достатъчна защита на Евросистемата от риск в съответствие с член 18.1 от Устава на ЕСЦБ. Такива мерки за контрол на риска, които трябва да се прилагат по последователен, прозрачен и недискриминационен начин, могат да се използват и на ниво отделни контрагенти, ако е необходимо да се осигури такава защита.

6.4.2 МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ НА РИСКА ПРИ ТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Рамката за контрол на риска при допустимите търгуеми активи включва следните основни елементи:

- Допустимите търгуеми активи са разпределени в една от петте категории ликвидност въз

⁴⁴ Поради оперативни различия в различните държави-членки може да преобладават някои разлики по отношение на мерките за контрол на риска. Например по отношение на процедурите за доставка на базови активи от контрагентите на националните централни банки (под формата на пул от обезпечения, предоставени на националната централна банка, или на споразумения за обратно изкупуване на база конкретни активи, определени за всяка трансакция) могат да възникнат незначителни различия във времето на оценката и други оперативни характеристики на рамката за контрол на риска. Освен това в случай на нетъргуеми активи прецизността на техниките за оценка може да се различава, което намира проявление в общото ниво на допустимите отклонения при оценяване (виж раздел 6.4.3).

основа на класификацията на емитента и вида на актива. Разпределението им по категории е описано в таблица 6.

- За отделните дългови инструменти се прилагат специфични допустими отклонения при оценяване. Това става чрез приспадане на определен процент от пазарната стойност на базовия актив. Допустимите отклонения при оценяване, прилагани към дългови инструменти от категории I–IV, се различават според остатъчния срок до падежа и структурата

на купона на дълговите инструменти, както е описано в таблица 7 за допустимите търгуеми дългови инструменти с фиксиран и с нулев купон⁴⁵.

45 Равнището на допустимото отклонение при оценяване, прилагано към ценните книжа с фиксиран купон, е приложимо и спрямо дълговите инструменти, чийто купон е индексирани по отношение на промяната в рейтинга на самия емитент или към инфлационно индексирани облигации.

Таблица 6 Категории ликвидност за търгуеми активи¹⁾

Категория I	Категория II	Категория III	Категория IV	Категория V
Дългови инструменти на сектор „Централно държавно управление“	Дългови инструменти на местни и федерални органи на управление	Традиционни обезпечени банкови облигации	Дългови инструменти на кредитни институции (необезпечени)	Обезпечени с активи ценни книжа
Дългови инструменти, емитирани от централни банки ²⁾	Обезпечени банкови облигации тип „Джъмбо“ ³⁾	Дългови инструменти, емитирани от корпоративни и други емитенти ⁴⁾		
	Дългови инструменти на правителствени агенции ⁴⁾			
	Дългови инструменти на наднационални институции			

1) Като цяло класификацията на емитента определя категорията ликвидност. Всички обезпечени с активи ценни книжа обаче се включват в категория V независимо от класификацията на емитента, а обезпечените банкови облигации тип „Джъмбо“ се включват в категория II, докато традиционните обезпечени банкови облигации и други дългови инструменти, емитирани от кредитни институции, се включват в категории III и IV.

2) Дълговите сертификати, емитирани от ЕЦБ, и дълговите инструменти, емитирани от национални централни банки преди въвеждането на еврото в съответната държава-членка, се включват в I категория ликвидност.

3) Само инструменти с обем на емисията най-малко 1 млрд. евро, за които най-малко трима маркетмейкъри предлагат редовно заявки и търсят котировки, попадат в категорията активи обезпечени банкови облигации тип „Джъмбо“.

4) Само търгуеми активи, издадени от емитенти, които са класифицирани от ЕЦБ като агенции, се включват във II категория ликвидност. Търгуемите активи, емитирани от други агенции, се включват в III категория ликвидност.

Таблица 7 Нива на допустимите отклонения при оценяване, прилагани към допустимите търгуеми активи

(проценти)	Категории ликвидност									
	Категория I		Категория II		Категория III		Категория IV		Категория V	
	Фиксиран купон	Нулев купон	Фиксиран купон	Нулев купон	Фиксиран купон	Нулев купон	Фиксиран купон	Нулев купон	Фиксиран купон	Нулев купон
Остатъчен матуритет (години)										
0-1	0.5	0.5	1.0	1.0	1.5	1.5	6.5	6.5		
1-3	1.5	1.5	2.5	2.5	3.0	3.0	8.0	8.0		
3-5	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0	9.5	10.0		
5-7	3.0	3.5	4.5	5.0	5.5	6.0	10.5	11.0		12*)
7-10	4.0	4.5	5.5	6.5	6.5	8.0	11.5	13.0		
>10	5.5	8.5	7.5	12.0	9.0	15.0	14.0	20.0		

* За отделните дългови инструменти, включени в категория V, които теоретично се оценяват съгласно раздел 6.5, се прилага допълнително допустимо отклонение при оценяване. То се използва пряко към равнището на теоретична преценка на конкретния дългов инструмент под формата на преценка на стойността с 5%.

- За конкретните дългови инструменти, включени в категория V, се прилага специфично допустимо отклонение при оценяване в размер на 12% независимо от матуритета или структурата на купона.
- За отделните дългови инструменти, включени в категория V, които теоретично се оценяват съгласно раздел 6.5, се прилага допълнително допустимо отклонение при оценяване. То се използва пряко към равнището на теоретична преоценка на конкретния дългов инструмент под формата на преоценка на стойността с 5%.
- Допустимите отклонения при оценяване, прилагани към всички търгуеми дългови инструменти с обратно плаващ лихвен процент, включени в категории I–IV, са същите като описаните в таблица 8.
- Допустимите отклонения при оценяване, прилагани към включените в категории I–IV търгуеми дългови инструменти с променлив лихвен купон⁴⁶, са същите като тези, които се използват при категорията инструменти с фиксиран лихвен купон и с падеж до 1 година в съответната категория ликвидност, към която е отнесен инструментът.

46 Купонното плащане се счита за плащане с променлив лихвен процент, ако купонът е индексирен спрямо референтен лихвен процент и ако коригираният период, съответстващ на този купон, не е по-дълъг от една година. Купонните плащания, чийто коригиран период е по-дълъг от година, се третират като плащания с фиксиран лихвен процент, като по отношение на допустимите отклонения при оценяване съответстващият им матуритет е остатъчният срок до падежа на дълговия инструмент.

Таблица 8 Равнища на допустимите отклонения при оценяване, прилагани към допустимите търгуеми дългови инструменти с обратно плаващ лихвен процент, включени в категории I–IV

(проценти)	
Остатъчен матуритет (години)	Купон с обратно плаващ лихвен процент
0-1	2
1-3	7
3-5	10
5-7	12
7-10	17
> 10	25

Каре 8

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ИЗИСКВАНЕТО ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ОБЕЗПЕЧЕНИЕ

Общата сума (обем) J на допустимите активи (за $j = 1$ до J ; стойност $C_{j,t}$ в момент t), която даден контрагент трябва да осигури за поредица от операции I по предоставяне на ликвидност (за $i = 1$ до I ; обем $L_{j,t}$ в момент t), се определя по следната формула:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

където:

h_j е допустимото отклонение при оценяване, прилагано към допустим актив j .

Каре 8 (продължение)

Нека τ е времевият период между преоценките. Базата на изискването за допълнително обезпечение в момент $t+\tau$ е равна на:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1-h_j)C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Когато изчисляват базата на изискването за допълнително обезпечение, националните централни банки могат в зависимост от оперативните характеристики на системите за управление на обезпеченията да вземат предвид и лихвите, начислени по неприключени операции за предоставяне на ликвидност.

Изискването за предоставяне на допълнително обезпечение се прилага само когато базата му е над определено равнище на граничната точка.

Нека с $k = 0.5\%$ обозначим граничната точка. При системите с целево предназначение ($I = 1$) изискването за допълнително обезпечение се изпълнява, когато:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (контрагентът заплаща на националната централна банка изискването за допълнително обезпечение); или

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (националната централна банка заплаща на контрагента изискването за допълнително обезпечение).

При пул-системите контрагентът трябва да внесе в пула повече активи, ако:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

И обратно, размерът на кредита в рамките на деня (IDC), предоставен на контрагента при пул-системата, може да се изрази по следния начин:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{ако е положителна величина})$$

И при пул-системите, и при системите с целево предназначение изискването за допълнително обезпечение трябва да гарантира, че зависимостта, изразена по-горе във формула (1), отново е валидна.

- Мерките за контрол на риска, прилагани към търгуем дългов инструмент, включен в категории I–IV, с повече от един вид купонно плащане, зависят само от купонните плащания през остатъчния срок на инструмента. Допустимите отклонения при оценяване, прилагани спрямо такъв инструмент, се приемат за равни на най-високите допустими отклонения, приложими към дългови инструменти със същия остатъчен срок до падежа, като се имат предвид купонните плащания по всеки вид през остатъчния срок на инструмента.
- Не се прилагат допустими отклонения при оценяване за операциите по изтегляне на ликвидност.
- В зависимост както от юрисдикцията, така и от националните оперативни системи националните централни банки разрешават създаването на пулове от базови активи и/или изискват целево използване на активите за всяка конкретна трансакция. В пул-системите контрагентът създава пул с достатъчно базови активи, които са на разположение на централната банка за

обезпечаване на получени от нея сходни кредити, поради което конкретните активи не са свързани с конкретни кредитни операции. За разлика от тях при системите с целево предназначение всяка кредитна операция е свързана с конкретни, точно определени активи.

- Активите подлежат на ежедневно оценяване. На дневна база националните централни банки изчисляват изискуемата стойност на базовите активи, вземайки предвид изменението на непогасените кредитни обеми, принципите за оценка, описани в раздел 6.5, и изискваните допустими отклонения при оценяване.
- Ако след преоценка базовите активи не отговарят на изискванията, изчислени за този ден, симетрично се изискват допълнителни обезпечения. За да се намали честотата на използване на изискването за допълнително обезпечение, националните централни банки могат да използват гранична точка (*trigger point*). Когато се прилага, граничната точка представлява 0.5% от размера на предоставената ликвидност. В зависимост от юрисдикцията националните централни банки могат да настояват изискването за допълнително обезпечение да се извършва както посредством предоставяне на допълнителни активи, така и чрез плащания в брой. Това предполага, че ако пазарната стойност на базовите активи спадне под долната гранична точка, контрагентите трябва да осигурят допълнителни активи

(или парични наличности). Съответно, ако пазарната стойност на базовите активи вследствие на тяхната преоценка е над горната гранична точка, националната централна банка следва да върне превишението на активите (или на паричните наличности) на контрагента (виж каре 8).

- При пул-системите контрагентите могат ежедневно да заменят базовите активи.
- При системите с целево предназначение националните централни банки може да разрешат замяна на базовите активи.
- Европейската централна банка може по всяко време да вземе решение да изключи отделни дългови инструменти от публикувания списък на допустимите търгуеми активи⁴⁷.

6.4.3 МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ НА РИСКА ПРИ НЕТЪРГУЕМИ АКТИВИ

ВЗЕМАНИЯ ПО КРЕДИТИ

Рамката за контрол на риска при допустимите вземания по кредити включва следните основни елементи:

- Отделните вземания по кредити подлежат на конкретни допустими отклонения при оценяване. Отклоненията при оценяване се различават в зависимост от остатъчния срок

⁴⁷ Ако по време на изключването от списъка с допустимите търгуеми активи даден дългов инструмент се използва при кредитна операция на Евросистемата, използването му следва да се преустанови във възможно най-кратък срок.

Таблица 9 Равнища на допустими отклонения при оценяване, прилагани към вземания по кредити, чиито лихвени плащания са с фиксиран лихвен процент

(проценти)		
Остатъчен матуритет (години)	Плащане с фиксиран лихвен процент и оценка, базирана на теоретична цена, определена от НЦБ	Плащане с фиксиран лихвен процент и оценка съгласно непогасената сума, определена от НЦБ
0-1	7	9
1-3	9	15
3-5	11	20
5-7	12	24
7-10	13	29
>10	17	41

до падежа, от вида на лихвеното плащане (с фиксирана или с променлива лихва) и от методологията на оценяване, използвана от националната централна банка (виж раздел 6.5), както е описано в таблица 9⁴⁸.

- Допустимото отклонение, прилагано към вземания по кредити, чиито лихвени плащания са с променлив лихвен процент, е 7%, независимо от методологията на оценяване, използвана от националната централна банка. Дадено лихвено плащане се счита за плащане с променлив лихвен процент, ако то е индексирано спрямо референтен лихвен процент и ако коригираният период, съответстващ на това плащане, е не по-дълъг от една година. Лихвените плащания, за които коригираният период е по-дълъг от година, се третираат като плащания с фиксиран лихвен процент, като по отношение на допустимото отклонение при оценяване съответстващ матуритет е остатъчният срок до падежа на вземането по кредита.
- Мерките за контрол на риска, прилагани за вземане по кредит с повече от един вид лихвено плащане, зависят единствено от лихвените плащания за остатъчния срок на вземането по кредита. Ако през остатъчния срок на вземането по кредита има повече от едно лихвено плащане, оставащите лихвени плащания се третираат като плащания с фиксиран лихвен процент, като по отношение на допустимото отклонение при оценяване съответстващ матуритет е остатъчният срок до падежа на вземането по кредита.
- Националните централни банки използват същата гранична точка (ако е приложимо) при изпълнението на изискване за допълнително обезпечение за търгуеми и нетъргуеми активи.

НЕТЪРГУЕМИ ОБЕЗПЕЧЕНИ С ИПОТЕКА ПОТРЕБИТЕЛСКИ ДЪЛГОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Нетъргуемите обезпечени с ипотека потребителски дългови инструменти подлежат

на допустимо отклонение при оценяване в размер на 20%.

6.5 ПРИНЦИПИ ЗА ОЦЕНКА НА БАЗОВИТЕ АКТИВИ

При определяне стойността на базовите активи, използвани при обратни операции, Евросистемата прилага следните принципи:

ТЪРГУЕМИ АКТИВИ

- За всеки допустим търгуем актив Евросистемата определя най-представителния ценови източник, който да се използва за изчисляване на пазарната стойност.
- Стойността на даден търгуем актив се изчислява на база най-представителната цена за работния ден, предшестващ датата на оценката. Ако е котирана повече от една цена, се използва най-ниската (обикновено „продава“). Ако няма представителна цена за конкретен актив за работния ден, предшестващ датата на оценката, се използва последната търгуема цена. Ако получената референтна цена е отпреди повече от пет дни или не се е променила за повече от пет дни, Евросистемата определя теоретична цена.
- Пазарната или теоретичната стойност на дълговия инструмент се изчислява, като се включат начислените лихви.
- В зависимост от различията в националните правни системи и в съществуващите практики отделните национални централни банки могат да третират по различен начин свързаните с даден актив потоци от доходи (например купонни плащания), които се получават за времето на извършване на дадена обратна трансакция. Ако потокът от доходи се прехвърля на контрагента, националните

48 Допустимите отклонения при оценяване на вземания по кредити, лихвените плащания по които са с фиксиран лихвен процент, са приложими и спрямо вземания по кредити, чиито лихвени плащания са инфлационно индексирани.

централни банки гарантират, че преди да се извърши трансферът на дохода, съответните операции ще бъдат напълно обезпечени с достатъчно базови активи. Националните централни банки имат за цел да гарантират, че икономическият ефект от третирането на потоците от доходи е еквивалентен на ситуацията, при която доходът се прехвърля на контрагента в деня на плащането.⁴⁹

НЕТЪРГУЕМИ АКТИВИ

На нетъргуемите активи се определя стойност, съответстваща или на теоретичната им цена, или на непогасеното им салдо.

Ако националната централна банка избере вариант на оценка, съответстваща на непогасеното им салдо, нетъргуемите активи може да подлежат на по-високи допустими отклонения при оценяване (виж раздел 6.4.3).

6.6 ПРЕЗГРАНИЧНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ДОПУСТИМИ АКТИВИ

Контрагентите на Евросистемата могат да използват допустими активи на презгранична основа, т.е. те могат да получават средства от националната централна банка на държавата-членка, в която са учредени, като използват активи, намиращи се в друга държава-членка. Базовите активи трябва да бъдат използвани на презгранична основа из цялата територия на еврозоната при извършване на всички видове операции, при които Евросистемата предоставя ликвидност срещу допустими активи.

Разработен е механизъм от националните централни банки (и от ЕЦБ), който да гарантира, че всички допустими активи, емитирани/депозирани в еврозоната, могат да се използват на презгранична основа. Това е моделът на кореспондентски отношения между централните банки (МКЦБ), чрез който националните централни банки действат като попечители („кореспонденти“) помежду си (и спрямо ЕЦБ) по отношение на активите в своите местни депозитари или сетълмент-системи.

За нетъргуемите активи, т.е. вземания по кредити и обезпечени с ипотека потребителски дългови инструменти, които не могат да бъдат прехвърляни чрез система за сетълмент на ценни книжа, може да се използват специфични решения⁵⁰. Моделът на кореспондентски отношения между централните банки може да се използва за обезпечаване на всички видове кредитни операции на Евросистемата. Освен МКЦБ за презграничен трансфер на търгуеми активи могат да се използват допустимите връзки между системите за сетълмент на ценни книжа.⁵¹

6.6.1 МОДЕЛ НА КОРЕСПОНДЕНТСКИ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ

Моделът на кореспондентски отношения между централните банки е представен на графика 3 по-долу.

Всички национални централни банки поддържат помежду си сметки за ценни книжа с цел презгранично използване на допустими активи. Точната процедура при модела на кореспондентски отношения между централните банки зависи от това дали допустимите активи са предназначени

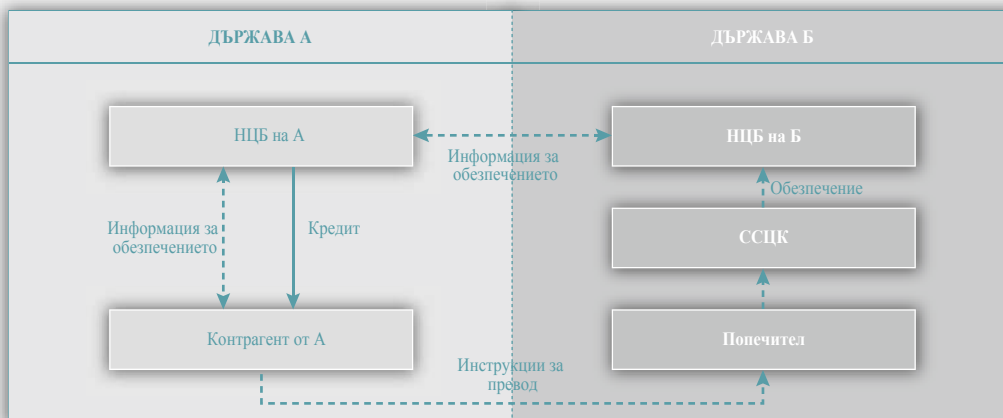
49 Националните централни банки може да решат при обратни операции да не приемат като базови активи дългови инструменти, доходът от които формира паричен поток (например купонно плащане), възникващ в периода преди падежа на операция по паричната политика (виж раздел 6.2.3).

50 За допълнителни разяснения виж брошурата “Correspondent Central Banking Model”, публикувана на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

51 Допустимите активи могат да се използват чрез сметка на централна банка при дадена система за сетълмент на ценни книжа, която се намира извън държавата, където е въпросната централна банка, ако Евросистемата е одобрила използването на такава сметка. От 1999 г. централната банка на Нидерландия (*De Nederlandsche Bank*) е упълномощена да използва сметката си при *Euroclear Bank* (Белгия) за извършване сетълмента на трансакции с обезпечени еврооблигации, емитирани от този международен централен депозитар за ценни книжа. От август 2000 г. централната банка и администрация за финансови услуги на Ирландия (*Central Bank and Financial Services Authority of Ireland*) получи разрешение да открие такава сметка при *Euroclear*. Тази сметка може да се използва за всички допустими активи, държани при *Euroclear*, т.е. включително допустимите активи, прехвърляни на *Euroclear* чрез съответните допустими връзки.

Графика 3 Модел на кореспондентски отношения между централните банки

Използване на допустими активи, депозирани в държава Б от контрагент, учреден в държава А, с цел получаване на кредит от националната централна банка на държава А.

за конкретна сделка, или са включени в пул от базови активи⁵².

- При система с целево предназначение веднага след като заявката на контрагента за кредит е приета от националната централна банка на държавата-членка, в която той е учреден (т.е. „централната банка-домакин“), контрагентът нарежда (ако е необходимо, чрез свой собствен попечител) на системата за сетълмент на ценни книжа в държавата, в която се намират неговите търгуеми ценни книжа, прехвърлянето им в централната банка на тази държава по сметката на централната банка-домакин. След уведомление за получаване на обезпечението от страна на централната банка-кореспондент централната банка-домакин превежда средствата на контрагента. Централните банки не превеждат авансово средства, докато не са сигурни, че търгуемите ценни книжа на контрагентите са получени от централната банка-кореспондент. Когато е необходимо да се спазят крайните срокове за сетълмент, контрагентите могат предварително да депозират активите си при централната банка-кореспондент по сметка на централната банка-домакин, използвайки

процедурите на модела на кореспондентски отношения между централните банки.

- При пул-системата контрагентът може по всяко време да предостави ценни книжа по сметка на централната банка-домакин при централната банка-кореспондент. След като бъде информирана за получаването на търгуемите ценни книжа от страна на централната банка-кореспондент, централната банка-домакин добавя тези книжа към пул-сметката на контрагента.

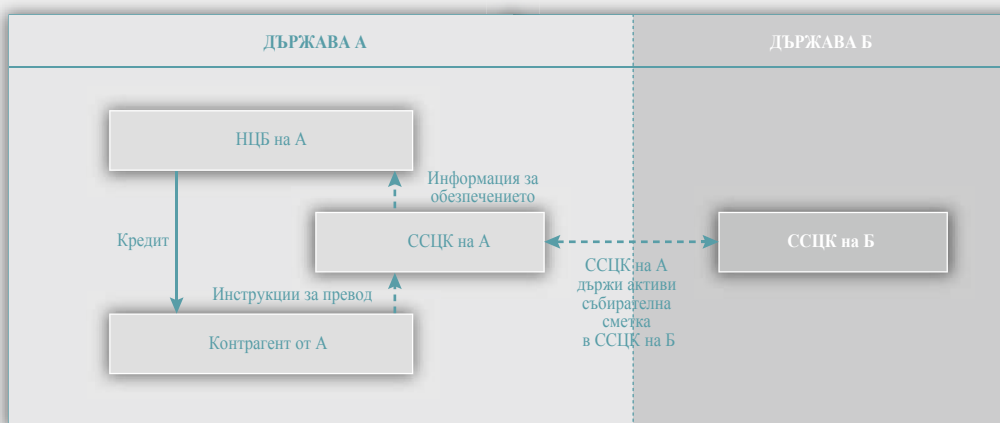
Разработени са конкретни процедури за презгранично използване на нетъргуеми активи, т.е. вземания по кредити и обезпечени с ипотека потребителски дългови инструменти⁵³. Когато вземания по кредити се използват презгранично като обезпечение, към тях се прилага моделът на кореспондентски отношения между централните банки, който се основава на прехвърлянето на собственост, прехвърлянето

52 Виж бел. 50 в тази глава.

53 Виж бел. 50 в тази глава.

Графика 4 Връзки между системите за сетълмент на ценни книжа

Използване в системата за сетълмент на ценни книжа в държава Б на допустими активи, притежавани от учреден в държава А контрагент, посредством връзка между системите за сетълмент на ценни книжа в държави А и Б за получаване на кредит от националната централна банка на държава А

на право, учредяването на залог в полза на централната банка-домакин или такса в полза на централна банка-кореспондент, играеща ролята на агент спрямо централната банка-домакин. Въведен е допълнителен вариант на *ad hoc* принципа въз основа на такса в полза на централната банка-кореспондент, действаща като агент за централната банка-домакин с цел допускането на презгранично използване на обезпечени с ипотека потребителски дългови инструменти.

Моделът на кореспондентски отношения между централните банки функционира за контрагентите (за търгуеми и нетъргуеми активи) от 9:00 ч до 16:00 ч централноевропейско (ЕЦБ) време във всеки ден, работен за Евросистемата. Всеки контрагент, който желае да използва модела на кореспондентски отношения между централните банки, трябва да уведоми националната централна банка, от която желае да получи кредит (т.е. своята централна банка-домакин) до 16:00 ч централноевропейско (ЕЦБ) време. Освен това контрагентът следва да потвърди, че обезпечението за гарантиране на операциите по паричната политика е получено по сметката на централната банка-кореспондент най-късно до 16:45 ч централноевропейско (ЕЦБ)

време. Инструкции или доставки след изтичане на крайния срок ще се считат за кредит, отпуснат на следващия работен ден. Ако контрагентите предвидят, че ще им се наложи да използват модела на кореспондентски отношения между централните банки по-късно през същия ден, те трябва по възможност да предоставят активите авансово (т.е. да ги депозират предварително). При извънредни обстоятелства или когато това се изисква за целите на паричната политика, ЕЦБ може да реши да удължи края на работното време при модела на кореспондентски отношения между централните банки до края на работното време на ТАРГЕТ2.

6.6.2 ВРЪЗКИ МЕЖДУ СИСТЕМИТЕ ЗА СЕТЪЛМЕНТ НА ЦЕННИ КНИЖА

Освен модела на кореспондентски отношения между централните банки при презграничен трансфер на търгуеми активи могат да се използват и допустимите връзки между системите за сетълмент на ценни книжа в ЕС.

Пряка или релейна връзка между две системи за сетълмент на ценни книжа позволява на участник в една система да притежава ценни

книжа, емитирани в друга, без да е участник във втората⁵⁴. Преди да могат да бъдат използвани за прехвърляне на обезпечение при кредитни операции на Евросистемата, тези връзки трябва да бъдат оценени и одобрени спрямо стандартите за използване на системите за сетълмент на ценни книжа в ЕС^{55, 56}.

От гледна точка на Евросистемата моделът на кореспондентски отношения между централните банки и връзките между системите за сетълмент на ценни книжа в ЕС изпълняват една и съща роля, като позволяват на контрагентите презгранично да ползват обезпечения, т.е. да получават кредит от своята централна банка-домакин, дори ако това обезпечение е емитирано в система за сетълмент на ценни книжа на друга държава. Моделът на кореспондентски отношения между централните банки и връзките между системите за сетълмент на ценни книжа изпълняват по различни начини тази функция. При модела на кореспондентски отношения между централните банки презгранични са взаимоотношенията между националните централни банки. Те действат като попечители една спрямо друга. При използването на връзки презгранични са отношенията между системите за сетълмент на ценни книжа. Те откриват помежду си огледални сметки. Активите, депозирани при централната банка-кореспондент, могат да се използват само за обезпечаване на кредитните операции на Евросистемата. Активите, притежавани посредством връзка, могат да се използват при кредитните операции на Евросистемата, както и за други цели, избрани от контрагентите. Когато между системите за сетълмент на ценни книжа се използват връзки, притежаваните от контрагентите активи остават по техните сметки в местната система за сетълмент на ценни книжа и не е необходим попечител.

6.7 ПРИЕМАНЕ ПРИ ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯ, ДЕНОМИНИРАНИ В РАЗЛИЧНИ ОТ ЕВРОТО ВАЛУТИ

При определени ситуации Управителният съвет може да реши да приеме като допустимо обезпечение конкретни търгуеми дългови инструменти, емитирани от правителството на една или повече държави от Г-10 извън еврозоната в съответната местна валута. В случай на такова решение следва да бъдат разяснени използваните критерии, както и процедурите, прилагани при подбора и мобилизацията на чуждестранното обезпечение, включително източника, принципите на оценяване и мерките за контрол на риска, а процедурите за сетълмент трябва да се съгласуват с контрагентите.

Независимо от изложеното в раздел 6.2.1 такива активи могат да се депозират/регистралират (емитират), съхраняват, сетълментът им да се извършва извън ЕИП и, както бе посочено по-горе, да са деноминирани във валути, различни от еврото. Всякакви подобни използвани от контрагент активи трябва да бъдат негово притежание.

Контрагенти, представляващи клонове на кредитни институции, разположени извън ЕИП или Швейцария, не могат да използват подобни активи като обезпечение.

54 Връзката между две системи за сетълмент на ценни книжа се състои от набор от процедури и споразумения за презгранично безналично прехвърляне на ценни книжа. Дадена връзка приема формата на събирателна сметка, открита от система за сетълмент на ценни книжа (система за сетълмент на ценни книжа на инвеститора) в друга система за сетълмент на ценни книжа (система за сетълмент на ценни книжа на емитента). Пряката връзка предполага, че между двете системи за сетълмент на ценни книжа няма посредник. Могат да бъдат използвани и релейни връзки между системи за сетълмент на ценни книжа за презграничен трансфер на ценни книжа за Евросистемата. Релейната (щафетна предавателна) връзка представлява договорно техническо споразумение, което позволява обмяната на трансакции по сделки с ценни книжа между две системи за сетълмент на ценни книжа, които не са пряко свързани помежду си, или извършването на трансфери чрез трета система за сетълмент на ценни книжа, действаща като посредник.

55 Актуализиран списък на допустимите връзки може да бъде намерен на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

56 Виж публикацията, озаглавена "Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations", *European Monetary Institute, January 1998*, на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

МИНИМАЛНИ РЕЗЕРВИ ¹

7.1 ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

ЕЦБ изисква от кредитните институции да поддържат минимални резерви по сметка в националната централна банка съгласно рамката на системата за минимални резерви на Евросистемата. Правната рамка на тази система е залегнала в член 19 от Устава на ЕСЦБ, Регламент (ЕО) № 2531/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. за прилагане на изискването за минимални резерви от Европейската централна банка ² и Регламент (ЕО) № 1745/2003 на Европейската централна банка за прилагане на изискването за минимални резерви (ЕЦБ/2003/9) ³. Прилагането на Регламент ЕЦБ/2003/9 гарантира, че условията на системата за минимални резерви на Евросистемата са еднакви за цялата еврозона.

Размерът на минималните резерви, които всяка институция поддържа, се определя от нейната резервна база. Системата за минимални резерви на Евросистемата позволява на контрагентите да използват осреднени позиции, което означава, че съответствието с изискванията за минимални резерви се определя на база средните салда за последния календарен ден от периода на поддържане по резервните сметки на контрагентите. Задължителните резерви на институциите се олихвяват според лихвения процент при основните операции по рефинансиране на Евросистемата.

Целите на системата за поддържане на минималните резерви на Евросистемата са насочени преди всичко към изпълнението на следните функции:

- *Стабилизиране на лихвените проценти на паричния пазар:* Осредняването на позициите при системата за поддържане на минималните резерви на Евросистемата има за цел да допринесе за стабилизирането на лихвените проценти на паричния пазар, подтиквайки институциите да смекчават влиянието на временните колебания в ликвидността.

- *Създаване или разширяване на недостига на структурна ликвидност:* Системата за минимални резерви на Евросистемата допринася за създаването или разширяването на недостига на структурна ликвидност. Това може да бъде полезно за подобряване ефективността на Евросистемата като доставчик на ликвидност.

При прилагане на минималните резерви ЕЦБ се задължава да действа в съответствие с целите на Евросистемата, както е посочено в член 105, параграф 1 от Договора и член 2 от Устава на ЕСЦБ, с които наред с другото се установява принципът за непредизвикване на нежелани сериозни диспропорции в разпределението и посредничеството.

7.2 ИНСТИТУЦИИ, ПОДЛЕЖАЩИ НА ИЗИСКВАНЕТО ЗА МИНИМАЛНИ РЕЗЕРВИ

В съответствие с член 19.1 от Устава на ЕСЦБ ЕЦБ изисква от кредитните институции, установени в държавите-членки, да поддържат минимални резерви. Това означава, че за намиращите се в еврозоната клонове на институции, чието централно управление не е регистрирано в еврозоната, също следва да се прилага системата за минимални резерви на Евросистемата. Намиращите се извън еврозоната клонове на кредитни институции, установени в еврозоната, не са обхванати от тази система.

Институциите автоматично се освобождават от изискването за минимални резерви от началото на периода на поддържане, през

1 Съдържанието на тази глава е представено само с информационна цел.
2 ОВ L 318, 27.11.1998 г., стр. 1.
3 ОВ L 250, 2.10.2003 г., стр. 10.

който е отнето разрешението им (лицензът) за извършване на банкова дейност или самите институции са се отказали от това право, или ако в този период е взето решение за образуване на производство по ликвидация от съдебните власти или друг компетентен орган на участващата държава-членка. Съгласно Регламент на Съвета (ЕО) № 2531/98 и Регламент ЕЦБ/2003/9 ЕЦБ може също да освободи на недискриминационен принцип дадени институции от задълженията им във връзка със системата за минимални резерви на Евросистемата, ако те са обект на мерки по реорганизация или блокиране на средства и/или други мерки, наложени от Европейската общност или от държава-членка съгласно член 60, параграф 2 от Договора, които ограничават използването на техните финансови средства или по отношение на които Управителният съвет на ЕЦБ е издал решение за временното или постоянното им изключване от достъп до операциите на открития пазар или до ликвидните улеснения на Евросистемата с постоянен достъп, или ако целите на системата за минимални резерви на Евросистемата не биха били постигнати чрез налагането на такива задължения на тези конкретни институции. Ако нейното решение за такова изключване се основава на целите на системата за минимални резерви на Евросистемата, ЕЦБ има предвид един или повече от следните критерии:

- институцията има лиценз да осъществява само функции със специално предназначение;
- на институцията ѝ е забранено да упражнява активна банкова дейност в конкуренция с други кредитни институции; и/или
- институцията е правно задължена всичките ѝ депозити да са предназначени за осъществяването на цели, свързани с оказване на регионална и/или международна помощ за развитие.

ЕЦБ създава и поддържа списък на институции, подлежащи на системата за минимални задължителни резерви на Евросистемата. ЕЦБ публикува и списък на всички институции, освободени от задължения по тази система по причини, различни от мерки по реорганизация или блокиране на средства, и/или други мерки, наложени от Европейската общност или от държава-членка съгласно член 60, параграф 2 от Договора, които ограничават използването на техните финансови средства или по отношение на които Управителният съвет на ЕЦБ е издал решение за временното или постоянното им изключване от достъп до операциите на открития пазар или до ликвидните улеснения на Евросистемата с постоянен достъп⁴. Контрагентите може да разчитат на тези списъци, за да преценят дали задълженията им са към друга институция, която самата е обект на изискването за задължителни резерви. Списъците, които се публикуват след приключване на работното време в последния работен за Евросистемата ден на всеки календарен месец, са валидни за изчисляване на резервната база за периода на поддържане, започващ след два календарни месеца. Например списъкът, публикуван в края на февруари, е валиден за изчисляване на резервната база за периода на поддържане, започващ през април.

7.3 ОПРЕДЕЛЯНЕ НА МИНИМАЛНИТЕ РЕЗЕРВИ

РЕЗЕРВНА БАЗА И НОРМА НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ РЕЗЕРВИ

Резервната база на дадена институция се определя според елементите на нейния счетоводен баланс. Данните от баланса се отчитат на националните централни банки съгласно общата рамка на ЕЦБ за паричната и банковата статистическа отчетност (виж раздел 7.5)⁵. При институциите, които

4 Списъците са публикувани на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu).

5 Рамката на ЕЦБ за паричната и банковата статистическа отчетност е представена в приложение 4.

подлежат на пълна отчетност, балансовите данни към края на даден календарен месец се използват за определяне на резервната база за периода на поддържане, който започва след два календарни месеца. Например резервната база, изчислена на основата на баланса от края на февруари, се използва за изчисляване на задължителните резерви, които контрагентите трябва да внесат за периода на поддържане, който започва през април.

Рамката на ЕЦБ за паричната и банковата статистическа отчетност предвижда възможност за освобождаване на малките институции от някои задължения по отчетността. Институциите, по отношение на които се прилага тази разпоредба, са задължени да отчетат само ограничен набор от балансови данни тримесечно (данните в края на тримесечието) и с по-дълги крайни срокове за изпращане на данните в сравнение

с установените за по-големите институции. При тези институции балансовите данни за конкретно тримесечие се използват за определяне с двумесечно забавяне на резервната база за следващите три последователни периода на поддържане на минималните резерви. Например балансовите данни от края на първото тримесечие (март) са валидни за изчисляване на резервната база за периодите на поддържане, които започват през юни, юли и август.

В съответствие с Регламент (ЕО) № 2531/98 на Съвета ЕЦБ има право да включва в резервната база пасивите, произтичащи от привличането на средства, включени в баланса, заедно с пасивите, свързани със задбалансови позиции. В системата за минимални резерви на Евросистемата реално се включват само задължения от категориите „депозити“ и „емитирани дългови ценни книжа“ (виж каре 9).

Каре 9

РЕЗЕРВНА БАЗА И НОРМА НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ РЕЗЕРВИ

А. Пасиви, включени в резервната база, към които се прилага положителна норма на задължителните резерви

Депозити¹

- Овърнайт-депозити
- Депозити с договорен матуритет до две години включително
- Депозити, договорени за ползване след предизвестие, до две години включително

Емитирани дългови ценни книжа

- Дългови ценни книжа с първоначален матуритет до две години включително

Б. Пасиви, включени в резервната база, към които се прилага нулева норма на задължителните резерви

Депозити¹

- Депозити с договорен матуритет над две години
- Депозити, договорени за ползване след предизвестие, над две години
- Репо-сделки

Емитирани дългови ценни книжа

- Дългови ценни книжа с първоначален матуритет над две години.

В. Пасиви, изключени от резервната база

- Задължения към други институции, подлежащи на изискванията на системата за минимални резерви на Евросистемата
- Задължения към ЕЦБ и участващи национални централни банки

¹ Регламент (ЕО) № 2181/2004 г. на Европейската централна банка от 16 декември 2004 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 2423/2001 (ЕЦБ/2001/13) относно консолидирания баланс на сектор „Парично-финансови институции“ и Регламент (ЕО) № 63/2002 (ЕЦБ/2001/18) относно статистиката на лихвените проценти, прилагани от парично-финансовите институции по депозити и кредити за домакинства и нефинансови предприятия (ЕЦБ/2004/21) (ОВ L 371, 18.12.2004 г., стр. 42), изрично изисква отчитането на депозитите-пасиви по номинална стойност. Номинална стойност означава сумата на главницата, която даден длъжник е договорно задължен да изплати на кредитора. Това изменение стана необходимо, защото Директива 86/635/ЕИО на Съвета от 8 декември 1986 г. относно годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети на банки и финансови институции (ОВ L 372, 31.12.1986 г., стр. 1) бе изменена в смисъл, че някои финансови инструменти може да се оценят по справедлива стойност.

Задължения към институции, които са включени в списъка на институциите от системата за минимални резерви на Евросистемата, и задължения към ЕЦБ и участващите национални централни банки не се включват в резервната база. Във връзка с това, за да има право да приспадне пасивите от категория „емитирани дългови ценни книжа“ от резервната база, емитентът трябва да докаже действителния размер на тези инструменти, притежавани от други институции, задължени по системата за минимални резерви на Евросистемата. Ако не могат да бъдат представени доказателства, емитентите могат да приложат към тази балансова позиция стандартно приспадане с фиксиран процент⁶.

Процентът на минимални резерви се определя от ЕЦБ съгласно максималните лимити, установени в Регламент (ЕО) № 2531/98 на Съвета. ЕЦБ прилага единна норма на минималните резерви, различна от нула, към повечето от позициите, включени в резервната база. Тази норма на задължителните резерви е зададена в Регламент ЕЦБ/2003/9. ЕЦБ установява нулева норма на задължителните резерви по следните категории пасиви: „депозити с договорен матуритет над две години“; „депозити, договорени за ползване след предизвестие, над две години“; „репосделки“ и „дългови ценни книжа с договорен матуритет над две години“ (виж каре 9). ЕЦБ

може по всяко време да променя нормата на минималните резерви. Тези промени се оповестяват от ЕЦБ преди началото на периода на поддържане, за който промяната е в сила.

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ РЕЗЕРВИ

Задължителните резерви на всяка отделна институция се изчисляват чрез прилагане на нормата на резервите за съответните категории пасиви към сумата на допустимите пасиви.

Всяка институция приспада сумата от 100 000 евро от задължителните си резерви във всяка държава-членка, в която има филиал. Отстъпката се предоставя, без да се накърняват законовите задължения на институциите, подлежащи на изискванията на системата за минимални резерви на Евросистемата⁷.

⁶ Виж Регламент ЕЦБ/2003/9. Допълнителна информация относно процента на стандартно приспадане може да бъде намерена на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu), както и на интернет страниците на Евросистемата (виж приложение 5).

⁷ За институциите, които могат да отчитат статистически данни като група на консолидирана основа съгласно разпоредбите на рамката на ЕЦБ за паричната и банковата статистическа отчетност (виж приложение 4), се предоставя само една отстъпка на групата като цяло, освен ако институциите не предоставят данни за резервната база и резервните наличности по достатъчно подробен начин, така че Евросистемата да може да провери тяхната точност и качество и да определи съответните задължителни резерви на всяка отделна институция, включена в групата.

Размерът на задължителните резерви за всеки отделен период на поддържане се закръглява до най-близкото цяло число в евро.

7.4 ПОДДЪРЖАНЕ НА РЕЗЕРВНИТЕ НАЛИЧНОСТИ

ПЕРИОД НА ПОДДЪРЖАНЕ

ЕЦБ публикува календар на периодите на поддържане на резервите минимум три месеца преди началото на всяка година⁸. Периодът на поддържане започва от датата на сетълмента на първата основна операция по рефинансиране след месечното заседание на Управителния съвет, на което е взето решение за ориентацията на паричната политика. При особени обстоятелства публикуваният календар може да се променя в зависимост и от промени в графика на заседанията на Управителния съвет.

РЕЗЕРВНИ НАЛИЧНОСТИ

Всяка институция задължително поддържа минимални резерви по една или повече резервни сметки при националната централна банка в държавата-членка, в която е учредена. При институциите с повече подразделения в една държава-членка централното им управление е отговорно за изпълнението на изискванията за общия размер на минималните резерви на всички местни подразделения на институцията⁹. Институция с подразделения в повече от една държава-членка е задължена да поддържа минимални резерви при националната централна банка на всяка държава-членка, в която има подразделения, според резервната си база в съответната държава-членка.

Сетълмент-сметките на институциите при националните централни банки могат да се използват като резервни сметки. Резервните наличности по сетълмент-сметките могат да се използват за целите на сетълмента в рамките на деня. Дневните резервни наличности на дадена институция се изчисляват като салдо по резервната сметка в края на деня.

Институцията може да отправи искане до националната централна банка на държавата-членка, в която е резидент, за разрешение да поддържа всичките си минимални резерви косвено, чрез посредник. Възможността за поддържане на минималните резерви чрез посредник по правило се ограничава до институциите, които са учредени така, че обикновено част от администрирането (например управлението на валутните наличности) се осъществява чрез посредник (например мрежи от спестовни и кооперативни банки могат да централизират резервните си наличности). Поддържането на минимални резерви чрез посредник е предмет на разпоредбите, предвидени в Регламент ЕЦБ/2003/9.

ЛИХВИ ПО РЕЗЕРВНИТЕ НАЛИЧНОСТИ

По наличностите в сметките със задължителни резерви се прилага средният лихвен процент на ЕЦБ за периода на поддържане (претеглен според броя календарни дни) при основните операции по рефинансиране, който се изчислява по формулата, дадена в каре 10. Резервните наличности, които надхвърлят размера на изискуемите резерви, не се олихвяват. Лихвите се изплащат през втория работен ден на националната централна банка след изтичането на дадения период на поддържане, за който се полага лихвата.

8 По правило календарът се оповестява чрез прессъобщение на интернет страницата на ЕЦБ (www.ecb.europa.eu). Такъв календар освен това се публикува в Официалния вестник на Европейския съюз и на интернет страниците на Евросистемата (виж приложение 5).

9 Ако една институция няма централно управление в държава-членка, в която е установена, тя посочва главен клон, който отговаря за изпълнението на общите изискуеми минимални резерви на всички подразделения на институцията в съответната държава-членка.

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ЛИХВИТЕ ПО РЕЗЕРВНИТЕ НАЛИЧНОСТИ

Лихвите по задължителните резерви се изчисляват по следната формула:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

където:

R_t = лихвите, платими по задължителните резерви за периода на поддържане t ;

H_t = среднодневните наличности от задължителни резерви за периода на поддържане t ;

n_t = броят календарни дни за периода на поддържане t ;

r_t = лихвеният процент по задължителните резерви за периода на поддържане t . Прилага се стандартно закръгляване на лихвения процент до два знака след десетичната точка;

i = календарният ден i от периода на поддържане t ;

MR_i = пределният лихвен процент при последната основна операция по рефинансиране със сетълмент на или преди календарния ден i .

7.5 ОТЧЕТНОСТ, ПОТВЪРЖДАВАНЕ И ПРОВЕРКА НА РЕЗЕРВНАТА БАЗА

Позициите от резервната база за прилагане на минималните резерви се изчисляват от самите институции, задължени да поддържат такива резерви, и се отчитат на националната централна банка съгласно общата рамка на ЕЦБ за паричната и банковата статистическа отчетност (виж приложение 4). В член 5 от Регламент ЕЦБ/2003/9 се определят процедурите за уведомяване и потвърждаване на резервната база и задължителните резерви на институцията.

Процедурите за уведомяване и потвърждаване на задължителните резерви на дадена институция са изброени по-долу. Съответната национална централна банка или институция

поема инициативата за изчисляването на минималните резерви, изискуеми от нея за конкретния период на поддържане. Страната, извършила изчислението, уведомява националната централна банка за размера на минималните резерви не по-късно от три работни дни преди началото на периода на поддържане. Съответната национална централна банка може да определи по-ранна дата като краен срок за уведомяване относно минималните резерви. Тя може да определи и допълнителен срок, в който институцията да уведомява за извършени поправки при изчисляването на резервната база или за ревизии на оповестените минимални резерви. Уведомената страна потвърждава изчислените минимални резерви не по-късно от края на работния ден на националната централна банка, предхождащ началото на

периода на поддържане. Ако уведомената страна не отговори на уведомлението до края на работния ден на националната централна банка, предхождащ началото на периода на поддържане, размерът на минималните резерви на институцията за съответния период на поддържане се смята за потвърден. Веднъж потвърдени, минималните резерви за съответния период на поддържане не могат да се ревизират.

Към отчитането на институциите, които са упълномощени да действат като посредници при косвено поддържане на резервите на други институции, са предвидени специални изисквания в Регламент ЕЦБ/2003/9. Поддържането на задължителните резерви чрез посредник не променя задълженията на институциите, ползващи посредник, по отношение на статистическата отчетност.

ЕЦБ и националните централни банки са оправомощени съгласно Регламент (ЕО) № 2531/98 на Съвета да проверят точността и качеството на събраните данни.

7.6 НЕСПАЗВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ МИНИМАЛНИ РЕЗЕРВИ

Неспазване на задълженията за поддържане на минималните резерви възниква, ако към последния календарен ден на определен период на поддържане средното салдо по резервната сметка/и на дадена институция е по-малко от изискуемите резерви за съответния период на поддържане.

Когато дадена институция не е спазила изцяло или отчасти изискванията за задължителни резерви, ЕЦБ може в съответствие с Регламент (ЕО) № 2531/98 на Съвета да наложи една от следните санкции:

- институцията заплаща лихва до 5 пр.п. по-висока от лихвения процент по пределното кредитно улеснение върху невнесената сума на задължителните минимални резерви; или

- институцията заплаща до удвоения размер на лихвения процент по пределното кредитно улеснение върху невнесената сума на задължителните минимални резерви; или
- от институцията се изисква да открие безлихвени депозити при ЕЦБ или националната централна банка в размер до утроената невнесена сума на задължителните минимални резерви. Матуритетът на депозита не може да надхвърля периода, в който институцията не е спазила изискването за минимални резерви.

Когато определена институция не спазва други задължения по регламенти и решения на ЕЦБ, свързани със системата за минимални резерви на Евросистемата (например ако съответните данни не са своевременно представени или са неточни), ЕЦБ е упълномощена да налага санкции в съответствие с Регламент (ЕО) № 2532/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. относно правомощията на Европейската централна банка да налага санкции и Регламент (ЕО) № 2157/1999 на Европейската централна банка от 23 септември 1999 г. относно правомощията на Европейската централна банка да налага санкции (ЕЦБ/1999/4)¹⁰. Изпълнителният съвет на ЕЦБ може да определя и да публикува критерии, съгласно които да се налагат санкциите, предвидени в член 7, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 2531/98 на Съвета¹¹.

Освен това в случай на грубо неспазване на изискването за задължителните минимални резерви Евросистемата може да отстранява контрагенти от участие в операциите на открития пазар.

¹⁰ ОВ L 264, 12.10.1999 г., стр. 21.

¹¹ Критериите са публикувани като съобщение със заглавие „Съобщение на Европейската централна банка за налагане на санкции за неизпълнение на задълженията по поддържане на минималните резерви“ (ОВ С 398, 11.2.2000 г., стр. 3).

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ПРИМЕРИ ЗА ПРОЦЕДУРИ И ОПЕРАЦИИ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА

СПИСЪК НА ПРИМЕРИТЕ

Пример 1	Обратна трансакция за предоставяне на ликвидност чрез търг с фиксиран лихвен процент	74
Пример 2	Обратна трансакция за предоставяне на ликвидност чрез търг с променлив лихвен процент	75
Пример 3	Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ чрез търг с променлив лихвен процент	76
Пример 4	Валутна суап-операция за изтегляне на ликвидност чрез търг с променлив лихвен процент	77
Пример 5	Валутна суап-операция за предоставяне на ликвидност чрез търг с променлив лихвен процент	79
Пример 6	Мерки за контрол на риска	81

Пример 1

ОБРАТНА ТРАНСАКЦИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЛИКВИДНОСТ ЧРЕЗ ТЪРГ С ФИКСИРАН ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

ЕЦБ взема решение за предоставяне на ликвидност на пазара чрез обратна трансакция, организирана съгласно процедура за търг с фиксиран лихвен процент.

Трима контрагенти представят следните заявки:

Контрагент	Заявка (млн. евро)
Банка 1	30
Банка 2	40
Банка 3	70
Всичко	140

ЕЦБ решава да осигури общо 105 млн. евро.

Процентът на разпределение е:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Разпределението между контрагентите е:

Контрагент	Заявка (млн. евро)	Дял (млн. евро)
Банка 1	30	22.5
Банка 2	40	30.0
Банка 3	70	52.5
Всичко	140	105.0

Пример 2

ОБРАТНА ТРАНСАКЦИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЛИКВИДНОСТ ЧРЕЗ ТЪРГ С ПРОМЕНЛИВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

ЕЦБ взема решение за предоставяне на ликвидност на пазара чрез обратна трансакция, организирана съгласно процедура за търг с променлив лихвен процент.

Трима контрагенти представят следните заявки:

Лихвен процент (%)	Размер (млн. евро)			Заявки, всичко	Заявки с натрупване
	Банка 1	Банка 2	Банка 3		
3.15				0	0
3.10		5	5	10	10
3.09		5	5	10	20
3.08		5	5	10	30
3.07	5	5	10	20	50
3.06	5	10	15	30	80
3.05	10	10	15	35	115
3.04	5	5	5	15	130
3.03	5		10	15	145
Всичко	30	45	70	145	

ЕЦБ решава да осигури 94 млн. евро при пределен лихвен процент от 3.05%.

Всички заявки над 3.05% (за натрупаната сума от 80 млн. евро) са напълно удовлетворени. При 3.05% процентът на разпределение е:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Делът на банка 1 при пределния лихвен процент например е:

$$0.4 \times 10 = 4$$

Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Контрагенти	Размер (млн. евро)			Всичко
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	
Заявки, всичко	30.0	45.0	70.0	145
Разпределение, всичко	14.0	34.0	46.0	94

Ако процедурата на разпределение е аукцион с единен лихвен процент („холандски аукцион“), лихвеният процент, прилаган по дяловете на контрагентите, е 3.05%.

Ако процедурата на разпределение е аукцион с различни лихвени проценти („американски аукцион“), върху дяловете на контрагентите не се прилага единен лихвен процент; например банка 1 получава 5 млн. евро при 3.07%, 5 млн. евро при 3.06% и 4 млн. евро при 3.05%.

Пример 3

ЕМИТИРАНЕ НА ДЪЛГОВИ СЕРТИФИКАТИ НА ЕЦБ ЧРЕЗ ТЪРГ С ПРОМЕНЛИВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

ЕЦБ взема решение за изтегляне на ликвидност от пазара чрез емисия на дългови сертификати, като използва тръжна процедура с променлив лихвен процент.

Трима контрагенти представят следните заявки:

Лихвен процент (%)	Размер (млн. евро)				Заявки с натрупване
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко	
3.00				0	0
3.01	5		5	10	10
3.02	5	5	5	15	25
3.03	5	5	5	15	40
3.04	10	5	10	25	65
3.05	20	40	10	70	135
3.06	5	10	10	25	160
3.08	5		10	15	175
3.10		5		5	180
Всичко	55	70	55	180	

ЕЦБ решава да разпредели номиналния размер от 124.5 млн. евро при пределен лихвен процент от 3.05%.

Всички заявки под 3.05% (за натрупаната сума от 65 млн. евро) са напълно удовлетворени. При 3.05% процентът на разпределение е:

$$\frac{124.5 - 65}{70} = 85\%$$

Делът на банка 1 при пределния лихвен процент например е:

$$0.85 \times 20 = 17$$

Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Контрагенти	Размер (млн. евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко
Заявки, всичко	55.0	70.0	55.0	180.0
Разпределение, всичко	42.0	49.0	33.5	124.5

Пример 4

ВАЛУТНА СУАП-ОПЕРАЦИЯ ЗА ИЗТЕГЛЯНЕ НА ЛИКВИДНОСТ ЧРЕЗ ТЪРГ С ПРОМЕНЛИВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

ЕЦБ взема решение за изтегляне на ликвидност от пазара чрез валутен суап по курса на еврото към щатския долар, като използва тръжна процедура с променлив лихвен процент. (Забележка: В този пример еврото се търгува с премия.)

Трима контрагенти представят следните заявки:

Суап-точки (x 10 000)	Размер (млн. евро)				Заявки с нагруване
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко	
6.84				0	0
6.80	5		5	10	10
6.76	5	5	5	15	25
6.71	5	5	5	15	40
6.67	10	10	5	25	65
6.63	25	35	40	100	165
6.58	10	20	10	40	205
6.54	5	10	10	25	230
6.49		5		5	235
Всичко	65	90	80	235	

ЕЦБ решава да разпредели 158 млн. евро при пределни суап-точки 6.63. Всички заявки над 6.63 (за натрупаната сума от 65 млн. евро) са напълно удовлетворени. При 6.63 процентът на разпределение е:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Делът на банка 1 при пределните суап-точки например е:

$$0.93 \times 25 = 23.25$$

Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23.25 = 48.25$$

Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Контрагенти	Размер (млн. евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Всичко
Заявки, всичко	65.00	90.00	80.00	235.0
Разпределение, всичко	48.25	52.55	57.20	158.0

За операцията ЕЦБ фиксира спот-курса *евро/щатски долар* на 1.1300.

Ако процедурата на разпределение е аукцион с единен лихвен процент („холандски аукцион“), на началната дата на операцията Евросистемата купува 158 000 000 евро и продава 178 540 000 щ.д. На падежа на операцията Евросистемата продава 158 000 000 евро и купува 178 644 754 щ.д. (форуърдният обменен курс е $1.130663 = 1.1300 + 0.000663$).

Пример 4 (продължение)

Ако процедурата на разпределение е аукцион с различни лихвени проценти („американски аукцион“), Евросистемата обменя сумите в евро и в щатски долари, както е показано в таблицата:

Спот-трансакция			Форуърдна трансакция		
Обменен курс	„Купува“ евро	„Продава“ щ.д.	Обменен курс	„Продава“ евро	„Купува“ щ.д.
1.1300			1.130684		
1.1300	10 000 000	11 300 000	1.130680	10 000 000	11 306 800
1.1300	15 000 000	16 950 000	1.130676	15 000 000	16 960 140
1.1300	15 000 000	16 950 000	1.130671	15 000 000	16 960 065
1.1300	25 000 000	28 250 000	1.130667	25 000 000	28 266 675
1.1300	93 000 000	105 090 000	1.130663	93 000 000	105 151 659
1.1300			1.130658		
1.1300			1.130654		
1.1300			1.130649		
Всичко	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

Пример 5

ВАЛУТНА СУАП-ОПЕРАЦИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЛИКВИДНОСТ ЧРЕЗ ТЪРГ С ПРОМЕНЛИВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ

ЕЦБ взема решение за предоставяне на ликвидност на пазара чрез валутен суап по курса на еврото към щатския долар, като използва тръжна процедура с променлив лихвен процент. (Забележка: В този пример еврото се търгува с премия.)

Трима контрагенти представят следните заявки:

Суап-точки (x 10 000)	Размер (млн. евро)			Всичко	Заявки с натрупване
	Банка 1	Банка 2	Банка 3		
6.23					
6.27	5		5	10	10
6.32	5		5	10	20
6.36	10	5	5	20	40
6.41	10	10	20	40	80
6.45	20	40	20	80	160
6.49	5	20	10	35	195
6.54	5	5	10	20	215
6.58		5		5	220
Всичко	60	85	75	220	

ЕЦБ решава да разпредели 197 млн. евро при пределни суап-точки 6.54. Всички заявки под 6.54 (за натрупаната сума от 195 млн. евро) са напълно удовлетворени. При 6.54 процентът на разпределение е:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Делът на банка 1 при пределните суап точки например е:

$$0.10 \times 5 = 0.5$$

Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0.5 = 55.5$$

Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Контрагенти	Размер (млн. евро)			Всичко
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	
Заявки, всичко	60.0	85.0	75.0	220
Разпределение, всичко	55.5	75.5	66.0	197

За операцията ЕЦБ фиксира спот-курса *евро/щатски долар* на 1.1300.

Ако процедурата на разпределение е аукцион с единен лихвен процент („холандски аукцион“), на началната дата на операцията Евросистемата продава 197 000 000 евро и купува 222 610 000 щ.д. На падежа на операцията Евросистемата купува 197 000 000 евро и продава 222 738 838 щ.д. (форуърдният обменен курс е $1.130654 = 1.1300 + 0.000654$).

Пример 5 (продължение)

Ако процедурата на разпределение е аукцион с различни лихвени проценти („американски аукцион“), Евросистемата обменя сумите в евро и в щатски долари, както е показано в таблицата:

Спот-трансакция			Форурдна трансакция		
Обменен курс	„Продава“ евро	„Купува“ щ.д.	Обменен курс	„Купува“ евро	„Продава“ щ.д.
1.1300			1.130623		
1.1300	10 000 000	11 300 000	1.130627	10 000 000	11 306 270
1.1300	10 000 000	11 300 000	1.130632	10 000 000	11 306 320
1.1300	20 000 000	22 600 000	1.130636	20 000 000	22 612 720
1.1300	40 000 000	45 200 000	1.130641	40 000 000	45 225 640
1.1300	80 000 000	90 400 000	1.130645	80 000 000	90 451 600
1.1300	35 000 000	39 550 000	1.130649	35 000 000	39 572 715
1.1300	2 000 000	2 260 000	1.130654	2 000 000	2 261 308
1.1300			1.130658		
Всичко	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

Пример 6

МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ НА РИСКА

Този пример илюстрира рамката за контрол на риска, прилагана за базовите активи, които се използват в операциите на Евросистемата по предоставяне на ликвидност¹. Примерът се базира на допускането, че един контрагент участва в следните операции по паричната политика на Евросистемата:

- основна операция по рефинансиране, която започва на 28 юли 2004 г. и приключва на 4 август 2004 г. – на контрагента са предоставени 50 млн. евро при лихвен процент 4.24%;
- операция по дългосрочно рефинансиране, която започва на 29 юли 2004 г. и приключва на 21 октомври 2004 г. – на контрагента са предоставени 45 млн. евро при лихвен процент 4.56%; и
- основна операция по рефинансиране, която започва на 4 август 2004 г. и приключва на 11 август 2004 г. – на контрагента са предоставени 35 млн. евро при лихвен процент 4.26%.

Параметрите на базовите търгуеми активи, използвани от контрагента за обезпечаване на тези операции, са определени в таблица 1 по-долу.

ТАБЛИЦА 1 ТЪРГУЕМИ БАЗОВИ АКТИВИ, ИЗПОЛЗВАНИ ПРИ ТРАНСАКЦИИТЕ

Параметри						
Название	Клас на актива	Падеж	Вид купон	Периодичност на купона	Остатъчен срок до падежа	Допустимо отклонение при оценяване
Актив А	Обезпечени банкови облигации тип „Джъмбо“	30/8/2008	С фиксиран лихвен процент	6 месеца	4 години	3.50%
Актив Б	Облигация на сектор ЦДУ	19/11/2008	С променлив лихвен процент	12 месеца	4 години	0.50%
Актив В	Корпоративна облигация	12/5/2015	С нулев купон		> 10 години	15.00%
Цени в проценти (в т.ч. начислената лихва) ^{*)}						
28/7/2004	29/7/2004	30/7/2004	2/8/2004	3/8/2004	4/8/2004	5/8/2004
102.63	101.98 98.35	100.55 97.95	101.03 98.15	100.76 98.56	101.02 98.73 55.01	101.24 98.57 54.87

*) Цените на конкретна дата на оценяване съответстват на най-представителната цена в работния ден, предхождащ деня на оценяването.

1 Примерът се основава на допускането, че при изчисляване на изискването за допълнително обезпечение се вземат под внимание начислените лихви по предоставената ликвидност, като към нея се прилага и гранична точка от 0.5% от предоставената ликвидност.

Система с целево предназначение

Първо, приема се, че трансакциите се извършват с национална централна банка, използваща система, при която за всяка трансакция има специално предназначени базови активи. Оценката на базовите активи се извършва на дневна база. В този случай рамката за контрол на риска може да се опише по следния начин (виж също таблица 2 по-долу):

1. На 28 юли 2004 г. контрагентът извършва репо-сделка с националната централна банка, която изкупува 50.6 млн. евро от актив А. Актив А е обезпечена банкова облигация тип „Джъмбо“ с фиксиран купон и с падеж 30 август 2008 г. Така тя е с четиригодишен остатъчен срок до падежа, поради което изисква допустимо отклонение при оценяване от 3.5%. Пазарната цена на актив А на референтния пазар за този ден е 102.63%, включително начислените лихви по купона. От контрагента се изисква да предостави сума от актив А, която след приспадане на допустимото отклонение при оценяване от 3.5% да надхвърля предоставената сума от 50 млн. евро. Следователно контрагентът предоставя актив А с номинална стойност 50.6 млн. евро, като коригираната му пазарна стойност за този ден е 50 113 203 евро.
2. На 29 юли 2004 г. контрагентът извършва репо-сделка с националната централна банка, която изкупува 21 млн. евро от актив А (пазарна цена 101.98%, допустимо отклонение при оценяване 3.5%) и 25 млн. евро от актив Б (пазарна цена 98.35%). Актив Б представлява облигация на сектор ЦДУ с променлив лихвен купон, по която се прилага допустимо отклонение при оценяване от 0.5%. Коригираната пазарна стойност на актив А и на актив Б за този ден е 45 130 810 евро и така тя надхвърля изискуемия размер от 45 000 000 евро.

На 29 юли 2004 г. се извършва преоценка на активите, обезпечавачи основната операция по рефинансиране, започнала на 28 юли 2004 г. При пазарна цена 101.98% пазарната стойност на актив А, коригирана с допустимото отклонение при оценяване, все още остава между долната и горната гранична сума. Първоначално предоставеното обезпечение се счита за достатъчно за покриване както на първоначално предоставената ликвидност, така и на начислените лихви в размер на 5 889 евро.

3. На 30 юли 2004 г. е извършена преоценка на базовите активи: пазарната цена на актив А е 100.55%, а пазарната цена на актив Б е 97.95%. Начислените лихви са в размер на 11 778 евро по основната операция по рефинансиране, започнала на 28 юли 2004 г., и 5 700 евро по операцията по дългосрочно рефинансиране, започнала на 29 юли 2004 г. В резултат на това коригираната пазарна стойност на актив А при първата трансакция спада с 914 218 евро под сумата, която трябва да бъде покрита (т.е. предоставената ликвидност плюс начислената лихва), а също и под долната гранична точка от 49 761 719 евро. Контрагентът предоставя сумата от 950 000 евро от актив А по номинална стойност, с която – след приспадане от пазарната стойност на 3.5% допустимо отклонение при оценяване по цена от 100.55% – възстановява нормалното покритие на обезпечението².

2 Националните централни банки могат да изпълняват изискването за допълнително обезпечение в брой вместо в ценни книжа.

Пример 6 (продължение)

При втората сделка също се изисква допълнително обезпечение, тъй като коригираната пазарна стойност на използваните при трансакцията базови активи (44 741 520 евро) е под долната гранична точка (44 780 672 евро). Затова контрагентът предоставя сумата от 270 000 евро от актив Б с коригирана пазарна стойност от 263 143 евро.

4. На 2 и 3 август 2004 г. се извършва преоценка на базовите активи, без да се изисква допълнително обезпечение по сделките от 28 и 29 юли 2004 г.
5. На 4 август 2004 г. контрагентът погасява предоставената ликвидност по основната операция по рефинансиране от 28 юли 2004 г., в т.ч. начислените лихви в размер на 41 222 евро. Националната централна банка връща 51 550 000 евро от актив А по номинална стойност.

В същия ден контрагентът инициира нова репо-сделка с националната централна банка, която изкупува 75 млн. евро от актив В по номинална стойност. Тъй като актив В представлява корпоративна облигация с нулев купон и остатъчен срок до падежа над 10 години, която изисква допустимо отклонение при оценяване от 15%, то за този ден съответната пазарна стойност, коригирана с допустимото отклонение при оценяване, е 35 068 875 евро.

Преоценката на активите, обезпечаваша операцията по дългосрочно рефинансиране с начало 29 юли 2004 г., показва, че коригираната пазарна стойност на предоставените активи надхвърля горната гранична точка с около 262 000 евро, и националната централна банка връща на контрагента 262 000 евро от актив Б по номинална стойност³.

Пул-система

Второ, приема се, че трансакциите се извършват с национална централна банка, която използва пул-система. Включените в пула активи, които се използват от контрагента, не са предназначени за конкретни трансакции.

В този пример е използвана същата последователност от трансакции, както в горния пример, с който се илюстрира системата с целево предназначение. Основната разлика е в това, че на датите за преоценка коригираната пазарна стойност на всички активи в пула трябва да покрива общата сума на всички неприключени операции на контрагента с централната банка. Изискването за допълнително обезпечение в размер на 1 178 398 евро на 30 юли 2004 г. в този пример съвпада с изискването в примера за системата с целево предназначение. Контрагентът предоставя сумата от 1 300 000 евро от актив А по номинална стойност, с която – след приспадане от пазарната стойност на 3.5% допустимо отклонение при оценяване по цена от 100.55% – възстановява нормалното покритие на обезпечението.

³ Ако централната банка трябва да изплати на контрагента изискваното допълнително обезпечение по втората трансакция, в отделни случаи то може да бъде приспаданото от сумата, изплатена от контрагента на националната централна банка при първата трансакция. В резултат се извършва сетълмент само на едно изискване за допълнително обезпечение.

Пример 6 (продължение)

Освен това на 4 август 2004 г., когато настъпва падежът на основната операция по рефинансиране от 28 юли 2004 г., контрагентът може също да задържи активите по своята обезпечителна сметка. Един актив може също да бъде заменен с друг, както е показано в примера, където сумата от 51.9 млн. евро от актив А в номинално изражение се заменя със 75.5 млн. евро от актив В в номинално изражение за покриване на предоставената ликвидност и начислените лихви за всички операции по рефинансиране.

Рамката за контрол на риска при пул-системата е описана в таблица 3.

ТАБЛИЦА 2 СИСТЕМА С ЦЕЛЕВО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Дата	Неприключени операции	Начална дата	Крайна дата	Лихвен процент	Предоставена ликвидност
28/7/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
29/7/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
30/7/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
2/8/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
3/8/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
4/8/2004	Основно рефинансиране	4/8/2004	11/8/2004	4.26	35 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
5/8/2004	Основно рефинансиране	4/8/2004	11/8/2004	4.26	35 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000

ТАБЛИЦА 3 ПУЛ-СИСТЕМА

Дата	Неприключени операции	Начална дата	Крайна дата	Лихвен процент	Предоставена ликвидност
28/7/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
29/7/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
30/7/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
2/8/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
3/8/2004	Основно рефинансиране	28/7/2004	4/8/2004	4.24	50 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
4/8/2004	Основно рефинансиране	4/8/2004	11/8/2004	4.26	35 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000
5/8/2004	Основно рефинансиране	4/8/2004	11/8/2004	4.26	35 000 000
	Дългосрочно рефинансиране	29/7/2004	27/10/2004	4.56	45 000 000

Пример 6 (продължение)

Начислена лихва	Обща сума за покриване	Долна гранична сума	Горна гранична сума	Коригирана пазарна стойност	Изискване за допълнително обезпечение
-	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	-
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	-
-	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	-
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	-914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	-264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	-
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	-
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	-
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	-
-	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	-
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	-
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	-

Начислена лихва	Обща сума за покриване	Долна гранична сума ¹⁾	Горна гранична сума ²⁾	Коригирана пазарна стойност	Изискване на допълнително обезпечение
-	50 000 000	49 750 000	Не е приложимо	50 113 203	-
5 889	95 005 889	94 530 859	Не е приложимо	94 926 624	-
-					
11 778	95 017 478	94 542 390	Не е приложимо	93 839 080	-1 178 398
5 700					
29 444	95 052 244	94 576 983	Не е приложимо	95 487 902	-
22 800					
35 333	95 063 833	94 588 514	Не е приложимо	95 399 949	-
28 500					
-	80 034 200	79 634 029	Не е приложимо	80 333 458	-
34 200					
4 142	80 044 042	79 643 821	Не е приложимо	80 248 396	-
39 900					

1) При пул-системите долната гранична сума е най-ниският праг на изискването за допълнително обезпечение. На практика повечето национални централни банки изискват допълнително обезпечение винаги, когато пазарната цена на пула от обезпечения, коригирана с допустимото отклонение при оценяване, спадне под общата сума, която трябва да бъде обезпечена.

2) При пул-системите горната гранична сума е неприложима, тъй като контрагентът постоянно ще се стреми към предоставяне на свръхобезпечение с цел да минимизира операционните трансакции.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

РЕЧНИК

Агент по сетълмента (*Settlement agent*): институция, която управлява процеса на сетълмент (например определянето на сетълмент-позициите, следенето и контрола върху обмена на плащанията и др.) при системите за трансфер или други споразумения, изискващи сетълмент.

Агенция за външна кредитна оценка, АВКО (*External credit assessment institution, ECAI*): източник за оценяване качеството на кредитите, предвидено в **Рамката на Евросистемата за кредитна оценка (РЕКО)**, която включва тези институции, чиито кредитни оценки могат да бъдат използвани от **кредитни институции** за определяне на рисковото тегло на експозициите съгласно Директивата за капиталовите изисквания. Тези институции подлежат на официално признаване и проверка от страна на националните надзорни органи.

Американски аукцион (*American auction*): виж **търг/аукцион с различни лихвени проценти**.

Аукцион с единен лихвен процент, холандски аукцион (*Single rate auction, Dutch auction*): аукцион, при който прилаганият за разпределение на сумите лихвен процент (цена/суап-точка) по всички удовлетворени заявки е равен на **пределния лихвен процент**.

Аукцион с различни лихвени проценти, американски аукцион (*Multiple rate auction, American auction*): аукцион, при който лихвеният процент на разпределение (или цена/суап-точка) е равен на предложението при всяка отделна заявка лихвен процент.

Безналична система (*Book-entry system*): счетоводна система, която позволява трансфер на ценни книжа и други финансови активи без физическо движение на документи на хартия или сертификати (например електронен трансфер на ценни книжа). Виж също **дематериализиране**.

Безусловна (аутрайт-) сделка – срочна валутна сделка на междубанковия пазар (*Outright transaction*): трансакция, при която активите се купуват или продават до техния падеж (спот или форуърд).

Бърз търг (*Quick tender*): **тръжна процедура**, използвана от **Евросистемата** при **операции за фино регулиране**, когато е желателно бързо да се въздейства върху ликвидността на пазара. Бързите търгове обикновено се извършват в рамките на 90 минути и броят на **контрагентите** е ограничен.

Валутен суап (*Foreign exchange swap*): едновременна спот (касова) покупка/продажба и форуърдна (срочна) продажба/покупка на една валута срещу друга. **Евросистемата** извършва операции по паричната политика на открития пазар под формата на валутни суапове, при които **националните централни банки** (или ЕЦБ) купуват (или продават) евро по спот-курс срещу чуждестранна валута и в същото време го продават (или изкупуват) обратно посредством форуърдни (срочни) сделки.

Връзка между системите за сетълмент на ценни книжа (*Link between securities settlement systems*): връзка, която включва всички процедури и споразумения между две **системи за сетълмент на ценни книжа (ССЦК, SSS)** за извършването на прехвърляне на ценни книжа помежду им на безналична основа.

Вътрешна рейтингово базирана система, ВРБС (*Internal ratings-based (IRB) system*): източник за оценяване качеството на кредитите, предвидено в **Рамката на Евросистемата за кредитна оценка (РЕКО)**, която включва вътрешните системи на тези контрагенти, чиито кредитни оценки могат да бъдат използвани от **кредитни институции** за определяне на рисковото тегло на експозициите съгласно Директивата за капиталовите изисквания. Тези системи подлежат на официално признаване и проверка от страна на националните надзорни органи.

Вътрешна система за кредитна оценка, ВСКО (*In-house credit assessment system, ICAS*): източник за оценяване качеството на кредитите, осигурявано от **Рамката на Евросистемата за кредитна оценка (РЕКО)**, която понастоящем включва четири системи за кредитна оценка, ръководени от централната банка на Австрия (*Oesterreichische Nationalbank*), централната банка на Германия (*Deutsche Bundesbank*), централната банка на Испания (*Banco de España*) и централната банка на Франция (*Banque de France*).

Гранична точка (*Trigger point*): предварително определено равнище на стойността на предоставяната ликвидност, при което е изпълнено **изискването за допълнително обезпечение**.

Дата на обратно изкупуване (*Repurchase date*): датата, на която купувачът е задължен да продаде обратно на продавача активите съгласно **споразумението за обратно изкупуване**.

Дата на оценяване (*Valuation date*): датата, на която се извършва оценка на базовите активи при кредитни операции.

Дата на падеж (*Maturity date*): датата, на която изтича срокът на операцията по паричната политика. При **споразумение за обратно изкупуване** или при суап датата на падежа съответства на **датата на обратното изкупуване**.

Дата на покупка (*Purchase date*): датата, на която става действителна продажбата на активите, които купувачът купува от продавача.

Дата на сетълмент (*Settlement date*): датата, на която е извършен сетълментът по сделката. Сетълмент може да се извърши в деня на търговия (сетълмент в същия ден) или в един от следващите няколко дни (датата на сетълмент се посочва като **ден на търговия (Д)** плюс закъснението на сетълмента).

Дата на търговия, Д (*Trade date, T*): датата, на която се сключва сделката (т.е. споразумението за финансова трансакция между двама **контрагенти**). Датата на търговия би могла да съвпадне с **датата на сетълмент** (сетълмент в същия ден) или да предхожда този ден с определен брой работни дни (датата на сетълмент се посочва като ден на търговия (Д) плюс закъснението на сетълмента).

Двустранна процедура (*Bilateral procedure*): процедура, при която централната банка търгува пряко с един или няколко контрагенти, без да използва тръжни процедури. Двустранните процедури включват операции, извършвани чрез фондова борса или пазарни агенти.

Дематериализиране (Dematerialisation): отказ от веществени (на хартия) сертификати или документи за собственост върху финансови активи, така че тези активи съществуват само като счетоводни записи.

Депозитар (Depository): посредник, чиято основна роля е воденето на регистър на ценните книжа, вписването им във веществена (на хартия) или електронна форма в регистъра и съхраняването на записите за собствеността върху тези книжа.

Депозити с договорен матуритет/падеж (Deposits with agreed maturity): инструмент, състоящ се предимно от срочни депозити с определен матуритет (срок до падежа), който в зависимост от конкретната национална практика може да бъде или неподлежащ на теглене преди настъпването на падежа, или подлежащ на теглене само при заплащане на глоба. Тази категория включва някои нетъргуеми дългови инструменти, като нетъргуеми (на дребно) депозитни сертификати.

Депозити, договорени за ползване след предизвестие (Deposits redeemable at notice): инструмент, състоящ се от депозити, при които притежателят следва да спази определен срок за предизвестие, преди да може да изтегли средствата си. В някои случаи съществува възможност за теглене на фиксирана сума в определен период или за по-ранно изтегляне на средствата срещу заплащане на глоба.

Депозитно улеснение (Deposit facility): вид **ликвидно улеснение (с постоянен достъп)** на **Евросистемата**, което **контрагентите** могат да ползват за овърнайт-депозити при национална централна банка, носещо предварително определена лихва.

Договора (Treaty): има се предвид Договорът за създаване на Европейската общност. Често се има предвид измененият Римски договор.

Допустимо отклонение на преценка (Haircut): виж **допустимо отклонение при оценяване (valuation haircut)**.

Допустимо отклонение при оценяване (Valuation haircut): контролен измерител на риска, прилаган към използваните при **обратни операции** базови активи, при който централната банка изчислява стойността на базовите активи, намалявайки пазарната им стойност с определен процент (**допустимо отклонение**). **Евросистемата** прилага допустимото отклонение при оценяване, имайки предвид характеристиките на конкретните активи, например остатъчен срок до падежа.

Доставка срещу плащане (Delivery-versus-payment или delivery-against-payment system): механизъм, използван при сетълмент-система от типа „обмен на стойност“ (*exchange-for-value settlement system*), който гарантира, че **окончателното прехвърляне** на активи (ценни книжа или други финансови инструменти) се извършва само ако е осъществено насрещно окончателно прехвърляне на друг/и актив/и.

Държава-членка (Member State): в настоящия документ се има предвид държава-членка на ЕС, която съгласно **Договора** е приела еврото като единна валута.

Държави от ЕИП (Европейско икономическо пространство): държавите-членки на ЕС, и Исландия, Лихтенщайн и Норвегия.

Евროзона (Euro area): зоната, включваща **държавите-членки** на ЕС, приели еврото като своя единна валута в съответствие с **Договора** и провеждащи единна парична политика, за чието ръководство отговаря Управителният съвет на ЕЦБ.

Европейска система на централните банки, ЕСЦБ (European System of Central Banks, ESCB): Европейската централна банка (ЕЦБ) и националните централни банки на държавите-членки на ЕС. Следва да се отбележи, че националните централни банки на държавите-членки, които не са въвели еврото като единна валута в съответствие с **Договора**, запазват правомощията си в областта на паричната политика съгласно националното законодателство и следователно не участват в провеждането на паричната политика на **Евросистемата**.

Евросистема (Eurosystem): Европейската централна банка (ЕЦБ) и **националните централни банки** на **държавите-членки** от **еврозоната**. Органите за вземане на решения на Евросистемата са Управителният и Изпълнителният съвет на ЕЦБ.

Еднократна отстъпка (Lump-sum allowance): фиксирана сума, която дадена институция приспада при изчисляването на **задължителните резерви** съгласно рамката на **Евросистемата** за минимални резерви.

Електронни пари (Electronic money): паричната стойност на вземането от емитента, която: а) се запазва на електронен носител, б) се издава при получаване на сума, чийто размер е не по-малък от емитираната парична стойност, и в) се приема като платежно средство от дружества, различни от емитента.

Емитент (Issuer): лице, което е носител на задължение по ценна книга или друг финансов инструмент.

Задължителни резерви (Reserve requirement): изискване към финансово-кредитните институции да поддържат минимални резерви в централната банка. Съгласно рамката на **Евросистемата** за минимални резерви задължителните резерви на дадена **кредитна институция** се изчисляват, като **нормата на резервите** за всяка категория активи в **резервната база** се умножи по количеството на тези активи в баланса на институцията. Освен това институциите приспадат от задължителните си резерви **сумата по еднократната отстъпка**.

Изискване за допълнително обезпечение (Margin call): процедура, свързана с прилагането на **марж на отклонение (преоценка по текуща пазарна стойност)**, което означава, че ако стойността на базовите активи, която редовно се оценява, спадне под определено равнище, централната банка изисква от **контрагентите** да предоставят допълнителни активи (или налични средства). Съответно, ако стойността на базовите активи след тяхната преоценка превишава дължимата от страните сума плюс маржа на отклонение, контрагентът може да поиска от централната банка да му върне превишението на активите (или на наличните парични средства).

Инструмент с обратно плаващ лихвен процент (Inverse floating rate instrument): структурирана ценна книга, при която лихвата, изплащана на притежателя, се променя обратно на изменението на определен еталонен (референтен) лихвен процент.

Инструмент с плаващ лихвен процент (*Floating rate instrument*): финансов инструмент, чийто купон периодично се променя в зависимост от референтния индекс за отразяване на промените в краткосрочните или средносрочните пазарни лихвени проценти. Инструментите с плаващ лихвен процент са с **предварително** или с **последващо фиксиран купон**.

Инструмент с фиксиран лихвен процент (*Fixed rate instrument*): финансов инструмент, чийто купон е фиксиран за срока му до падеж.

Инструменти за присъждане на рейтинг, ИПР (*Rating tools, RTs*): източник за оценка качеството на кредитите, предвидено в **Рамката на Евросистемата за кредитна оценка (РЕКО)**, която включва заявления от трети страни (т.е. външни за Евросистемата лица), оценяващи качеството на кредитите на длъжника, използвайки одитираните му счетоводни отчети, както и друга информация. Тези заявления следва да се приемат поотделно от **Евросистемата**, преди да станат част от РЕКО.

Конвенция за отчитане на дните (*Day-count convention*): конвенция, с която се определя броят на дните, включени в изчисляването на лихвите по кредитите. **Евросистемата** прилага конвенцията **реални дни/360** при своите операции по паричната политика.

Контрагент (*Counterparty*): насрещната страна по финансова сделка (например всяка трансакция с централната банка).

Кореспондентски отношения между банките (*Correspondent banking*): договореност, според която една **кредитна институция** осигурява плащания и други услуги на друга кредитна институция. Плащанията чрез кореспонденти много често се извършват посредством огледални сметки (ностро или лоро сметки), по които може да се използват постоянни кредитни линии. Услугите, свързани с кореспондентските отношения, се предоставят предимно на презгранична основа, но са известни и като агентски/посреднически взаимоотношения в определен национален мащаб. Лоро сметка е термин, използван от кореспондента за описание на сметка, която се води в полза на чуждестранна кредитна институция; от своя страна въпросната институция смята тази сметка за своя ностро сметка.

Край на деня (*End-of-day*): времето от работния ден, след като **TARGET2** е приключила работа, когато обработените в нея плащания стават окончателни за деня.

Кредит в рамките на деня (*Intraday credit*): кредит, отпускан за срок, по-кратък от един работен ден. Може да се предоставя от централните банки за компенсиране на недостиг при сегълмента на плащания и може да бъде под формата на: а) обезпечен овърдрафт, или б) кредитна операция срещу залог или **споразумение за обратно изкупуване**.

Кредитна институция (*Credit institution*): институция, съответстваща на определението, което се съдържа в член 4, параграф 1 от Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г., относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции (преработена); следователно кредитна институция е: а) дружество, чийто предмет на дейност е да привлича депозити/влогове и други възстановими средства от населението и да предоставя кредити за своя сметка, или б) дружество или друго юридическо лице, освен посочените в точка а), което емитира платежни средства под формата на **електронни пари**.

Ликвидно улеснение с постоянен достъп (*Standing facility*): улеснение, предлагано от централна банка, което **контрагентите** могат да използват по своя инициатива. **Евросистемата** предлага две постоянни овърнайт-улеснения – **пределно кредитно улеснение/средство** и **депозитно улеснение**.

Максимален лимит на заявките (*Maximum bid limit*): лимит за най-голяма заявка, приемана от отделен **контрагент** при тържна операция. **Евросистемата** може да наложи максимален лимит на заявките с цел избягване на непропорционално големи заявки от отделни контрагенти.

Максимален лихвен процент по заявките (*Maximum bid rate*): горната граница на лихвения процент, до която контрагентите могат да подават заявки за **търг с променлив лихвен процент**. Заявките с лихвен процент над максималния, обявен от ЕЦБ, се отхвърлят.

Марж на отклонение/преоценка по текуща пазарна стойност (*Variation margin/marketing to market*): при **обратни операции** на Евросистемата по вливане на ликвидност тя изисква поддържане във времето на определено равнище на пазарната стойност на използваните базови активи. Това означава, че ако редовно измерваната стойност на базовите активи спадне под определено равнище, **националната централна банка** ще изиска от **контрагента** да предостави допълнителни активи или налични парични средства (т.е. **изискване на допълнително обезпечение**). По сходен начин, ако стойността на базовите активи вследствие на тяхната преоценка превишава определено равнище, контрагентът може да си възстанови превишението на активите или на наличните парични средства. Виж също раздел 6.4.

Матуритетна категория/клас (*Maturity bucket*): клас (група) активи, чийто **остатъчен срок до падежа** е в границите на определен диапазон, например в категорията от 3- до 5-годишен матуритет.

Международен идентификационен номер за ценни книжа (*International Securities Identification Number, ISIN*): международен идентификационен код, присвоен на ценните книжа, емитирани на финансовите пазари.

Минимален лихвен процент по заявките (*Minimum bid rate*): долната граница на лихвения процент, по който **контрагентите** могат да подават заявки за участие в **търг с променлив лихвен процент**.

Минимална сума за разпределение (*Minimum allotment amount*): долният праг на сумата за разпределение между отделните **контрагенти** при тържна операция. При своя тържна операция **Евросистемата** може да вземе решение да разпределя минимална сума за всеки отделен контрагент.

Минимално съотношение (норма) на разпределение (*Minimum allotment ratio*): долната граница (изразена в процент) на съотношението между заявките за разпределяне по **пределния лихвен процент** при тържна операция. Евросистемата може да вземе решение за прилагане на минимална норма на разпределение при тържната си операция.

Модел на кореспондентски отношения между централните банки, МКЦБ (*Correspondent central banking model, CCBM*): механизъм, създаден от **Евросистемата**, с цел предоставяне възможност на **контрагентите** да използват базови активи на презгранична основа. При модела

на кореспондентски отношения между централните банки **националните централни банки** действат като попечители помежду си. Това означава, че при администрацията за управление на ценни книжа към всяка национална централна банка са открити сметки за ценни книжа за всички други национални централни банки и ЕЦБ. МКЦБ е на разположение и за контрагенти от определени национални централни банки извън Евросистемата.

Набиране на срочни депозити (*Collection of fixed-term deposits*): инструмент на паричната политика, който може да се използва от **Евросистемата** за целите на финото регулиране, като тя заплаща лихва по срочните депозити на **контрагентите** по сметките им в **националните централни банки** с цел изтегляне на ликвидност от пазара.

Наличности от резерви (*Reserve holdings*): наличностите на **контрагентите** по техните **резервни сметки**, които служат за поддържане на **задължителните резерви**.

Национална централна банка (НЦБ): в настоящия документ се има предвид централна банка на **държава – членка** на ЕС, която съгласно **Договора** е приела еврото като единна валута.

Начална дата (*Start date*): датата, на която се извършва първата стъпка от паричната операция. Началната дата съответства на **датата на покупката** при операциите, осъществявани в рамките на **споразумения за обратно изкупуване и валутни суапове**.

Обезпечени с активи ценни книжа (*Asset-backed securities*): дългови инструменти, обезпечени с пул от целеви финансови активи (основни и оборотни), които в рамките на определен времеви период се превръщат в налични пари. Освен това могат да съществуват права или други активи, гарантиращи обслужването или навременното разпределение на дохода на притежателите на ценните книжа. Като цяло обезпечените с активи ценни книжа се емитират посредством нарочно създадени специализирани инвестиционни дружества, придобиващи пул от финансови активи от първоначалния собственик или продавача. В този смисъл плащанията по обезпечени с активи ценни книжа зависят предимно от паричните потоци, получени от активите в базисния пул, и от други права, създадени да гарантират навремеността на плащането, като ликвидни улеснения, гаранции или други уговорки, общоизвестни като кредитни улеснения.

Облигации с нулев купон (*Zero coupon bonds*): ценни книжа, платими еднократно в брой през срока им до падеж. В този документ облигациите с нулев купон включват ценни книжа, емитирани с отстъпка, и такива с единствен купон при падежа. Стрипът (*Separate Trading of Registered Interest and Principal, Strip*) е особен вид облигация с нулев купон.

Обратна трансакция (*Reverse transaction*): операция, при която **национална централна банка** купува/продава активи по **споразумение за обратно изкупуване** или извършва кредитни операции срещу обезпечение.

Окончателно прехвърляне, окончателен трансфер (*Final transfer*): неотменимо и безусловно прехвърляне, което означава изпълнение на задължението за извършване на превод.

Операция за фино регулиране (*Fine-tuning operation*): извънредна операция на открития пазар, извършвана от Евросистемата, за справяне с неочаквани колебания в ликвидността на пазара.

Операция на открития пазар (*Open market operation*): операция на финансовия пазар, извършвана по инициатива на централната банка. С оглед на своите цели, периодичност и процедури операциите на открития пазар на Евросистемата се разделят на четири категории: основни операции по рефинансиране, операции по дългосрочно рефинансиране, операции за фино регулиране и структурни операции. Що се отнася до използваните инструменти, обратните операции са основен инструмент на Евросистемата на открития пазар и могат да се прилагат при всичките четири категории операции. Освен това издаването на дългови сертификати и безусловни (аутрайт-) сделки могат да се използват при структурни операции, докато валутните суапове и набирането на срочни депозити са приложими при извършване на операции за фино регулиране.

Операция по дългосрочно рефинансиране (*Longer-term refinancing operation*): редовно извършвана операция на открития пазар, която Евросистемата осъществява под формата на обратни трансакции. Операции по дългосрочно рефинансиране се извършват чрез месечни стандартни търгове и по правило са с падеж три месеца.

Основна операция по рефинансиране (*Main refinancing operation*): редовно извършвана операция на открития пазар, която Евросистемата осъществява под формата на обратни трансакции. Основните операции по рефинансиране се извършват чрез седмични стандартни търгове и по правило са с падеж 1 седмица.

Осреднена позиция (*Averaging provision*): позиция, която позволява на контрагентите да изпълнят изискванията за минимални резерви на база техните средни резервни наличности през периода на поддържане. Осреднената позиция допринася за стабилизирането на лихвените проценти на паричния пазар, като стимулира институциите да смекчават влиянието на временните колебания в ликвидността. Системата за минимални резерви на Евросистемата допуска осредняване.

Остатъчен срок до падежа (*Residual maturity*): времето, оставащо до датата на падежа на дълговия инструмент.

Парично-финансова институция, ПФИ (*Monetary financial institution, MFI*): един от видовете финансови институции, които заедно образуват сектора на емитентите на пари в еврозоната. Този сектор включва централните банки, резидентните кредитни институции съгласно определението им в законодателството на Общността и всички други резидентни финансови институции, чийто предмет на дейност предполага приемане на депозити и/или близки до тях заместители от лица, различни от парично-финансови институции, и предоставяне за своя сметка (поне в икономическия смисъл) на кредити и/или инвестиране в ценни книжа.

Период на поддържане на резервите (*Maintenance period*): периодът, за който се изчислява спазването на изискванията за задължителни резерви. ЕЦБ публикува график (календар) на периодите на поддържане на резервите не по-късно от три месеца преди началото на всяка година. Периодът на поддържане започва от датата на сетълмента на първата основна операция по рефинансиране след заседанието на Управителния съвет, на което

е направена месечна оценка за ориентацията на паричната политика. Обикновено тези периоди приключват в деня преди датата на сетълмента за следващия месец. При особени обстоятелства публикуваният календар може да бъде променен наред с други причини и в зависимост от промените в графика на заседанията на Управителния съвет.

Покупна цена/цена на покупката (*Purchase price*): цената, по която купуваните активи се продават или трябва да се продадат от продавача на купувача.

Попечител (*Custodian*): юридическо лице, което се занимава със съхраняване и управление на ценни книжа и други финансови активи от името и в полза на други лица.

Попечителска сметка (*Safe custody account*): сметка за ценни книжа, управлявана от централната банка, по която **кредитните институции** могат да предоставят ценни книжа, подходящи за обезпечаване на операциите с централната банка.

Последващо фиксиран купон (*Post-fixed coupon*): купон по **инструмент с плаващ лихвен процент**, който се определя на база стойностите на еталонния (референтния) индекс на определена дата (или дати) през периода на начисляване на лихвата.

Предварително фиксиран купон (*Pre-fixed coupon*): купон по **инструмент с плаващ лихвен процент**, който се определя на база стойностите на еталонния (референтния) индекс на определена дата (или дати) преди началото на периода на начисляване на лихвата.

Пределен лихвен процент (*Marginal interest rate*): лихвеният процент, при който се изчерпва общата сума за разпределение при търга.

Пределна суап-котировка (*Marginal swap point quotation*): равнище на суап-цената в налични пари (*swap point quotation*), при което се изчерпва общата сума за разпределение при търга.

Пределно кредитно улеснение (*Marginal lending facility*): ликвидно улеснение (с постоянен достъп) на Евросистемата, което **контрагентите** могат да използват за получаване на овърнайт-кредити от националната централна банка по предварително определен лихвен процент срещу допустими активи.

Презграничен сетълмент (*Cross-border settlement*): сетълмент, извършван в държава/и, различна/и от тази, в която е седалището на едната или двете страни по сделката.

Преценка на стойността (*Valuation markdown*): контролен измерител на риска, приложим към използваните при **обратни трансакции** базови активи, означаващ, че преди да използва **допустимо отклонение при оценяване**, централната банка намалява с определен процент теоретичната пазарна стойност на активите¹.

Преценка по текуща пазарна стойност (*Marking to market*): виж **марж на отклонение (*variation margin*)**.

¹ Така например, за обезпечените с активи ценни книжа от ликвидна категория V, чиято стойност се определя чрез използването на теоретична цена, преди да се извърши допустимо отклонение при оценяване в размер на 12%, теоретичната стойност се подлага на преценка от 5%, което е равно на обща отбивка в цената в размер на 16.4%.

Пул-система (Pooling system): виж пул-система за обезпечения (*collateral pooling system*):

Пул-система за обезпечения (Collateral pooling system): система на централната банка за управление на обезпеченията, при която **контрагентите** откриват пул-сметка за депозиране на активи, обезпечаващи трансакциите им с централната банка. За разлика от **системата с целево предназначение** при пул-системата базовите активи не са предназначени за конкретни трансакции.

Първоначален обезпечителен марж/първоначална гаранционна сума (Initial margin): контролен измерител на риска, който може да се прилага от Евросистемата при **обратни операции**, при които изискуемите за извършването на трансакции обезпечения са равни на отпуснатия на **контрагента** кредит плюс първоначалната гаранционна сума.

Работен ден на Евросистемата (Eurosystem business day): всеки ден, в който ЕЦБ и най-малко една **национална централна банка** работят с цел извършване на операции по паричната политика на **Евросистемата**.

Работен ден на НЦБ (NCB business day): всеки ден, в който **националната централна банка** на дадена държава-членка работи с цел извършване на операции по паричната политика на **Евросистемата**. В някои държави-членки е възможно клонове на националната централна банка да бъдат затворени в работни за самата нея дни поради местни или регионални празници. В тези случаи съответната национална централна банка носи отговорност за предварителното информиране на **контрагентите** по действащи споразумения относно операциите, в които участват съответните клонове.

Рамка на Евросистемата за кредитна оценка, РЕКО (Eurosystem credit assessment framework, ECAF): наборът от процедури, правила и техники, които гарантират съответствие на всички допустими активи с изискванията на **Евросистемата** за високи кредитни стандарти. При установяването на високи кредитни стандарти Евросистемата разграничава търгуемите от нетъргуемите активи. При оценката на кредитните стандарти на допустими активи Евросистемата се съобразява с информация за кредитната оценка от системите за кредитни оценки, принадлежащи на един от следните четири източника: **агенции за външна кредитна оценка (АВКО)**, **вътрешни** за националните централни банки **системи за кредитна оценка (ВСКО)**, **вътрешна рейтингово базирана система** на контрагенти (**ВРБС**), или **инструменти за присъждане на рейтинг (ИПР)** на трета страна. Освен това при оценката на кредитните стандарти Евросистемата взема предвид институционални критерии и характеристики, които гарантират еднаква защита за притежателите на инструментите, като например гаранции. Еталонният портфейл (бенчмарк) на Евросистемата при установяването на минималното изискване за високи кредитни стандарти (праг за кредитно качество) се определя като кредитна оценка „А“. Евросистемата приравнява кредитна оценка „А“ на 0.10-процентна вероятност за несъстоятелност (ВН) в рамките на една година.

Реални дни/360 (Actual/360): **конвенцията за отчитане на дните** при изчисляване на лихвите по кредити, съгласно която лихвата се изчислява според действителния брой календарни дни, за които е предоставен кредитът, на база 360 дни годишно. Тази конвенция се прилага при операциите по паричната политика на **Евросистемата**.

Резервна база (Reserve base): сумата от балансовите позиции, които формират базата за изчисляване на **задължителните резерви** на кредитните институции.

Резервна сметка (Reserve account): сметка при национална централна банка, по която се отнасят наличните резерви на контрагента. **Сетълмент-сметките** на контрагентите при национални централни банки могат да се използват като резервни сметки.

Репо-операция (Repo operation): обратна трансакция за вливане на ликвидност въз основа на споразумение за обратно изкупуване.

Риск от неплатежеспособност (Solvency risk): рискът от загуба в резултат на фалит (банкрут) на емитент на даден финансов актив или от неплатежеспособност на контрагента.

Сетълмент-сметка (Settlement account): сметката на пряк участник в ТАРГЕТ2 при централната банка за целите на обработка на плащанията.

Система за брутен сетълмент (Gross settlement system): система за преводи, при която сетълментът на средства или прехвърлянето на ценни книжа се извършва въз основа на отделни последователни инструкции.

Система за брутен сетълмент в реално време, БСПВ (Real-time gross settlement system, RTGS): система за сетълмент, при която обработката и сетълментът се осъществяват въз основа на последователни нареждания, без непрекъснато нетиране в реално време. Виж също ТАРГЕТ2.

Система за сетълмент на ценни книжа, ССЦК (Securities settlement system, SSS): система, която позволява съхраняването и прехвърлянето на ценни книжа или други финансови активи безплатно (*free of payment, FOP*) или срещу заплащане (**доставка срещу плащане**).

Система с целево предназначение (Earmarking system): система на централните банки за управление на обезпеченията, при която се предоставя ликвидност срещу целеви активи, предназначени за всяка отделна трансакция.

Случай на неизпълнение на задълженията (Default event): събитие, свързано с **Рамката на Евросистемата за кредитна оценка (РЕКО)**, което е обхванато от определението, съдържащо се в Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции (преработена) и Директива 2006/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно капиталовата адекватност на инвестиционните посредници и кредитните институции (преработена), наричани общо Директива за капиталовите изисквания (ДКИ). Следователно случай на неизпълнение на задължения възниква, когато „а) кредитна институция сметне, че лицето, поело задължения, изглежда няма да плати на кредитната институция, банката-майка или който и да е техен клон своите задължения по кредита в пълния им размер, не притежава собствени ресурси без кредита от кредитната институция, за да ги погаси, реализирайки ценни книжа (ако ги притежава)“, и/или „б) длъжникът има закъснели с повече от 90 дни материални задължения по кредит към кредитната институция, банката-майка или който и да е техен клон“.

Споразумение за обратно изкупуване (Repurchase agreement): договореност за продажба на актив, според което продавачът поема едновременно правото и задължението да го изкупи обратно по определена цена на дадена бъдеща дата или при поискване. Споразумението наподобява обезпечения заем с тази разлика, че продавачът не запазва собствеността върху

ценните книжа. **Евросистемата** използва споразумения за обратно изкупуване с фиксиран падеж при своите **обратни операции**.

Стандартен търг (Standard tender): тръжна процедура, използвана от **Евросистемата** при редовните ѝ **операции на открития пазар**. Стандартните търгове се провеждат в рамките на 24 часа. Всички **контрагенти**, които отговарят на общите критерии за допустимост, имат право да представят заявки за участие в стандартни търгове.

Стандартно приспадане (Standardised deduction): фиксиран процент от непогасените дългови ценни книжа с договорен матуритет до две години (в т.ч. инструменти на паричния пазар), който може да се приспадне от **резервната база** на емитенти, които не могат да представят доказателства, че непогасената сума е притежание на друга институция – обект на системата за минимални резерви на **Евросистемата**, на ЕЦБ или на **национална централна банка**.

Стрип – отделно търгуване на лихва и главница (Strip): облигация с нулев купон, създадена за отделно търгуване на вземанията по определени парични потоци, свързани с ценната книга, и на главницата на същия инструмент.

Структурна операция (Structural operation): операция на открития пазар, извършвана от **Евросистемата** главно с цел коригиране на структурната ликвидна позиция на финансовия сектор спрямо Евросистемата.

Суап-точка (Swap point): разликата между валутните курсове по форуърдната сделка и по спот-сделката при **валутен суап**.

Съотношение/норма на резервите (Reserve ratio): нормата, определена от централна банка, за всяка категория допустими балансови показатели, включени в **резервната база**. Нормата се използва за изчисляване на **задължителните резерви**.

ТАРГЕТ: Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) – предшественик на системата **ТАРГЕТ2**, която действа като децентрализирана структура, свързваща в едно цяло националните **системи за БСРВ** и платежния механизъм на ЕЦБ. Системата **ТАРГЕТ** е заменена от системата **ТАРГЕТ2** в съответствие с графика за преминаване към нея, посочен в член 13 от Насоки ЕЦБ/2007/2.

ТАРГЕТ2: системата за брутен сетълмент в реално време на плащания в евро, извършваща сетълмент на плащанията в евро в резервни пари (*central bank money*). **ТАРГЕТ2** е създадена и функционира на базата на единна платформа, посредством която технически по един и същи начин се подават и обработват всички платежни нареждания и се получават плащанията. **ТАРГЕТ2** е правно структурирана като множество от **системи за БСРВ** (системни компоненти на **ТАРГЕТ2**).

Тесни връзки (Close links): ситуация, при която контрагентът е свързан с емитента/длъжника/гаранта на дългови инструменти поради това, че: а) контрагентът притежава 20% или повече от капитала на емитента/длъжника/гаранта, или едно или повече предприятия, в които контрагентът е мажоритарен собственик, притежава/т 20% или повече от капитала на емитента/длъжника/гаранта, или контрагентът и едно или повече предприятия, в които

той е мажоритарен собственик, притежават заедно 20% или повече от капитала на емитента/длъжника/гаранта; или б) емитентът/длъжникът/гарантът притежава 20% или повече от капитала на контрагента, или едно/повече предприятия, в които емитентът/длъжникът/гарантът е мажоритарен собственик, притежава/т 20% или повече от капитала на контрагента, или емитентът/длъжникът/гарантът и едно/повече предприятия, в които той е мажоритарен собственик, заедно притежават 20% или повече от капитала на контрагента; или в) трета страна е мажоритарен собственик на капитала както на контрагента, така и на емитента/длъжника/гаранта пряко или косвено чрез едно или повече предприятия, в които въпросната трета страна е мажоритарен собственик на капитала.

Трансакция по валутно застраховане (*Currency hedge transaction*): споразумение между емитента и застраховащ контрагент, съгласно което валутният риск, произтичащ от получаване на парични потоци в различна от еврото валута, бива частично компенсиран чрез замяната им с бъдещи парични потоци от плащания в евро на застраховачия контрагент, включително гаранции от страна на последния на тези плащания.

Тръжна процедура (*Tender procedure*): процедура, при която централната банка влива или изтегля ликвидност от пазара въз основа на заявки, представени от конкуриращи се **контрагенти**. Най-напред биват удовлетворявани най-конкурентоспособните заявки, докато общият обем предоставяна или изтегляна от централната банка ликвидност се изчерпи.

Търг на обеми (*Volume tender*): виж търг с фиксиран лихвен процент.

Търг с променлив лихвен процент (*Variable rate tender*): тръжна процедура, при която **контрагентите** заявяват както сумата, с която желаят да търгуват с централната банка, така и лихвения процент, при който желаят да встъпят в сделката.

Търг с фиксиран лихвен процент (*Fixed rate tender*): тръжна процедура, при която лихвеният процент е предварително определен от централната банка, а **контрагентите** заявяват сумата пари, с която желаят да търгуват по този фиксиран лихвен процент.

Холандски аукцион (*Dutch auction*): виж търг/аукцион с единен лихвен процент (*single rate auction*).

Цена на обратното изкупуване (*Repurchase price*): цената, по която купувачът е задължен да продаде обратно на продавача активите съгласно **споразумението за обратно изкупуване**. Тя е равна на сумата от **покупната цена** и ценовия диференциал, съответстващ на лихвата по предоставената ликвидност за периода до падежа на операцията.

Централен депозитар за ценни книжа, ЦДЦК (*Central securities depository, CSD*): организация, която съхранява и управлява ценни книжа или други финансови активи, поддържа набирателни сметки за емитиите и осигурява безналична обработка на трансакции. Активите могат да съществуват както веществено, на хартия (но блокирани в рамките на централния депозитар за ценни книжа), така и в нематериална форма (т.е. само като електронни записи).

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

ПОДБОР НА КОНТРАГЕНТИТЕ ЗА ВАЛУТНО ИНТЕРВЕНИРАНЕ И ВАЛУТНИ СУАПОВЕ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

Подбор на контрагентите за валутно интервениране и валутни суапове за целите на паричната политика

Независимо от избраната организационна схема на Евросистемата за извършване на външни операции при подбора на контрагентите за валутно интервениране и валутни суапове за целите на паричната политика се прилага унифициран подход. Политиката на подбор не води до съществени отклонения от съществуващите пазарни стандарти, тъй като е резултат от хармонизирането на най-добрите практики на националните централни банки. Подборът на контрагентите на Евросистемата за валутно интервениране се основава предимно на две групи критерии.

В основата на първата група критерии е залегнал принципът на предпазливост (благоразумие). Първият такъв критерий за благоразумие е кредитоспособността, която се оценява посредством комбинация от различни методи (например като се използват кредитните рейтинги, присъдени от пазарни агенции, и вътрешния анализ на капиталови и други съотношения); вторият критерий е изискването на Евросистемата всички нейни потенциални контрагенти, участващи във валутните интервенции, да са под надзора на призната надзорна институция; а според третия критерий всички контрагенти, участващи във валутните интервенции на Евросистемата, следва да спазват високи етични стандарти и да имат добра репутация.

След като минималните изисквания за благоразумие са изпълнени, се прилага втората група критерии, в чиято основа са съображенията за ефективност. Първият критерий за ефективност е свързан с конкурентоспособното ценообразуване и с уменията на контрагента да работи с големи обеми, включително и при кризисни пазарни условия. Качеството и обхватът на предоставяната от контрагентите информация се нареждат сред останалите критерии за ефективност.

Множеството от потенциални контрагенти, участващи във валутните интервенции, е достатъчно голямо и разнообразно, за да осигури необходимата гъвкавост при операциите по интервениране. Това дава възможност на Евросистемата да избира между различни канали за интервенция. За ефективната намеса в различни географски райони и часови пояси Евросистемата може да използва контрагенти от всички международни финансови центрове. На практика обаче значителна част от контрагентите се намират предимно в еврозоната. При извършването за целите на паричната политика валутни суапове множеството контрагенти съответстват на намиращите се в еврозоната контрагенти, които са избрани за участие в операциите на Евросистемата по валутно интервениране.

Националните централни банки могат да прилагат лимитирани системи, за да контролират кредитните експозиции спрямо отделните контрагенти по валутни суапове, извършвани за целите на паричната политика.

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

РАМКА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА ЗА ПАРИЧНАТА И БАНКОВАТА СТАТИСТИЧЕСКА ОТЧЕТНОСТ¹

I ВЪВЕДЕНИЕ

С Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета от 23 ноември 1998 г. относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка² се определят физическите и юридическите лица, които подлежат на изискванията за статистическа отчетност (т.нар. обща съвкупност от отчетни единици), режимът на поверителност и необходимите разпоредби за приложението му в съответствие с член 5.4 от Устава на Европейската система на централните банки и Европейската централна банка (Устав на ЕСЦБ). В допълнение на ЕЦБ се предоставя правото да използва регулаторните си правомощия за:

- определяне на актуалната съвкупност от отчетни единици;
- определяне изискванията на ЕЦБ относно статистическата отчетност и тяхното прилагане по отношение на актуалната съвкупност от отчетни единици на участващите държави-членки; и
- определяне на условията, при които ЕЦБ и националните централни банки могат да упражняват правото си на проверка или принудително събиране на статистическа информация.

2 ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Целта на Регламент (ЕО) № 2423/2001 на Европейската централна банка от 22 ноември 2001 г. относно консолидирания баланс на сектор „Парично-финансови институции“ (ЕЦБ/2001/13), с изменението му³, е да се позволи на ЕЦБ и в съответствие с член 5.2 от Устава – на националните централни банки, които извършват тази дейност, в рамките на своите възможности да събират статистически материал, необходим за изпълнението на задачите на Европейската система на централните банки (ЕСЦБ), и в частност на задачата ѝ, свързана с формулирането

и провеждането на паричната политика на Общността съгласно член 105, параграф 2, първо тире от Договора за създаване на Европейската общност (Договора). Статистическата информация, събирана в съответствие с Регламент ЕЦБ/2001/13, се използва при съставянето на консолидирания баланс на сектор „Парично-финансови институции“ (ПФИ), чиято основна цел е да осигури на ЕЦБ статистически изчерпателна картина на паричните тенденции, включваща агрегираните финансови активи и пасиви на ПФИ от участващите държави-членки, които се разглеждат като общо икономическо пространство.

За целите на статистическата отчетност изискванията на ЕЦБ по отношение на консолидирания баланс на сектор ПФИ се основават на три главни съображения.

Първо, ЕЦБ трябва да получава съпоставима, надеждна и актуална статистическа информация, която се събира при сравними условия от цялата територия на еврозоната. Макар че в съответствие с членове 5.1 и 5.2 от Устава данните се събират децентрализирано от националните централни банки, доколкото се налага, наред с други статистически изисквания за целите на Общността или за национални цели, предвид създаването на надеждна статистическа основа за определяне и провеждане на единната парична политика е необходима достатъчна степен на хармонизация и спазване на минималните стандарти за отчетност.

Второ, задълженията за отчетност, определени в Регламент ЕЦБ/2001/13, трябва да отговарят на принципите за прозрачност и правна сигурност. Причина за това е, че този регламент е задължителен в своята цялост и е пряко приложим за цялата територия на еврозоната.

1 Това приложение се публикува само с информационна цел.

2 ОВ L 318, 27.11.1998 г., стр. 8.

3 ОВ L 333, 17.12.2001 г., стр. 1. Този регламент заменя Регламент (ЕО) № 2819/98 на Европейската централна банка от 1 декември 1998 г. (ЕЦБ/1998/16).

С него пряко се възлагат отговорности на физически и юридически лица, по отношение на които ЕЦБ може да налага санкции при неизпълнение на нейните изисквания (виж член 7 от Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета). Затова задълженията за отчетност са ясно определени и всяко действие по преценка на ЕЦБ, свързано с проверката или принудителното събиране на статистическа информация, трябва да съответства на установените принципи.

Трето, ЕЦБ трябва да сведе до минимум бремето на отчетността (виж член 3, буква „а“ от Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета). Следователно събраният от националните централни банки статистически материал съгласно Регламент ЕЦБ/2001/13 се използва и при изчисляване на резервната база в съответствие с Регламент (ЕО) № 1745/2003 на Европейската централна банка от 12 септември 2003 г. относно прилагането на изискването за минимални резерви (ЕЦБ/2003/9)⁴.

Членовете на изменения Регламент ЕЦБ/2001/13 ограничават обхвата си до определяне в най-общ смисъл на актуалната съвкупност от отчетни единици, техните задължения, свързани с отчетността, и принципите, в съответствие с които ЕЦБ и националните централни банки обикновено упражняват компетенциите си за проверка и принудително събиране на статистическа информация. Подробностите относно отчитаната статистическата информация с цел да се изпълнят изискванията на ЕЦБ за статистическа отчетност и спазването на минималните стандарти са определени в приложения I–IV към Регламент ЕЦБ/2001/13.

3 АКТУАЛНА СЪВКУПНОСТ ОТ ОТЧЕТНИ ЕДИНИЦИ; СПИСЪК НА ПФИ ЗА СТАТИСТИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Според правото на Общността парично-финансовите институции включват резидентните кредитни институции и всички

други резидентни финансови институции, чийто предмет на дейност предполага приемане на депозити и/или близки до депозити заместители от лица, различни от парично-финансови институции, и предоставяне за своя сметка (поне в икономическия смисъл) на кредити и/или инвестиране в ценни книжа. ЕЦБ съставя и поддържа списък на институциите в съответствие с това определение и с принципите за класификация, определени в приложение I към Регламент ЕЦБ/2001/13. Компетенциите за съставяне и поддържане на списъка на парично-финансовите институции за статистически цели се възлагат на Изпълнителния съвет на ЕЦБ. Съвкупността от резидентни в еврозоната парично-финансови институции представлява актуалната съвкупност от отчетни единици.

Националните централни банки имат правото да предоставят облекчения за малки парично-финансови институции, ако делът на включените в месечния консолидиран баланс на парично-финансовите институции представлява не по-малко от 95% от общия баланс на ПФИ във всяка участваща държава-членка. Тези облекчения позволяват на националните централни банки да прилагат т.нар. метод „отрязване на опашката“ – отделяне на ПФИ без пълни задължителни статистически отчети.

4 ЗАДЪЛЖЕНИЯ, СВЪРЗАНИ СЪС СТАТИСТИЧЕСКАТА ОТЧЕТНОСТ

За съставянето на консолидиран баланс резидентните отчетни единици от актуалната съвкупност трябва на месечна база да представят статистически отчети, свързани с техните баланси. Допълнителна информация се изисква на тримесечна основа. Друга статистическа информация, подлежаща на отчитане, е определена в приложение I към Регламент ЕЦБ/2001/13.

4 ОВ L 250, 2.10.2003 г., стр. 10.

Националните централни банки събират съответните статистически данни, като определят процедурите по отчетността, които трябва да бъдат спазвани. Измененият Регламент ЕЦБ/2001/13 не пречи на националните централни банки да събират от актуалната съвкупност от отчетни единици статистическа информация, необходима за изпълнението на статистическите изисквания на ЕЦБ като част от по-широка рамка на статистическата отчетност, която служи на други статистически цели и за чието създаване националните централни банки са самостоятелно отговорни в съответствие с правото на Общността/националното право или с установената практика. Това обаче не бива да накърнява изпълнението на статистическите изисквания, залегнали в Регламент ЕЦБ/2001/13. В някои специални случаи ЕЦБ за изпълнение на своите изисквания може да разчита на статистическа информация, събирана за подобни цели.

Последица от облекченията, разрешени, както е посочено по-горе, от дадена НЦБ, е, че въпросните малки парично-финансови институции имат ограничени задължения за отчетността (означаващи, наред с другото, отчетност само на тримесечна база), които са задължителни по отношение на минималните резерви и са определени в приложение II към Регламент ЕЦБ/2001/13. Изискванията за тези малки ПФИ, които са различни от кредитни институции, са посочени в приложение III на споменатия регламент. Парично-финансови институции, на които е разрешено облекчение, имат обаче възможност за избор дали да отговорят на изискванията за пълна отчетност.

5 ИЗПОЛЗВАНЕТО НА СТАТИСТИЧЕСКАТА ОТЧЕТНОСТ СЪГЛАСНО РЕГЛАМЕНТА ЗА МИНИМАЛНИТЕ РЕЗЕРВИ

За намаляване бремето на отчетността и избягване дублирането при събирането на статистическа информация балансовите

статистически данни, отчитани от ПФИ съгласно Регламент ЕЦБ/2001/13, се използват в съответствие с Регламент ЕЦБ/2003/9 и за изчисляване на резервната база.

Действително за статистически цели отчетните единици следва да предоставят данни на съответните национални централни банки в съответствие с рамката, представена в таблица 1 по-долу, която е включена в приложение I към Регламент ЕЦБ/2001/13. Отбелязаните със „*“ полета в таблица 1 се използват от отчетните институции за изчисляване на резервната база (виж каре 9 в глава 7).

За правилното изчисляване на резервната база, към която се прилага положително съотношение/норма на резервите, се изисква подробна разбивка за депозитите с договорен матуритет над две години, за депозитите над две години, договорени за ползване след предизвестие, и за репо-задълженията на кредитни институции спрямо секторите („местни“ и „други участващи държавно-членки“) „парично-финансови институции“, „кредитни институции, задължени да поддържат минимални резерви, ЕЦБ и национални централни банки“ и „централно държавно управление“, както и спрямо сектор „останалия свят“.

Освен това в зависимост от националните системи за събиране на информация и без да се накърнява пълното съответствие с определенията и класификационните принципи на баланса на парично-финансовите институции, залегнали в Регламент ЕЦБ/2001/13, кредитните институции, задължени да поддържат минимални резерви, могат алтернативно да отчитат необходимите за изчисляването на резервната база данни, с изключение на тези по прехвърлимите инструменти, съгласно таблица 1а, при условие че не се променят позициите с получер шрифт от таблица 1.

Приложение II към Регламент ЕЦБ/2001/13 съдържа специални и преходни разпоредби, както и разпоредби относно сливания на кредитни институции във връзка с прилагането на системата за минимални резерви.

Приложение II към Регламент ЕЦБ/2001/13 включва в частност схема за отчетност на кредитните институции „от опашката“. Тези институции следва да се отчетат минимум на тримесечна база за изчисляване на резервната база съгласно таблица 1а. Тези институции гарантират, че отчетността съгласно таблица 1а е в пълно съответствие с определенията и класификациите, приложими за таблица 1. Данните за резервната база на институциите „от опашката“ за три периода на поддържане на резервите се основават на данните, събирани от националните централни банки към края на тримесечията.

Приложението включва и разпоредби за отчетността на консолидирана основа. След получаване на разрешение от ЕЦБ кредитните институции, задължени да поддържат минимални резерви, могат да прилагат консолидирана статистическа отчетност за група кредитни институции, задължени да поддържат минимални резерви в рамките на една национална територия, при условие че всички тези институции се откажат от предимството да направят еднократно приспадане от задължителните си резерви. От възможността за еднократно приспадане обаче може да се възползва групата като цяло. Всички засегнати институции се включват поотделно в списъка на ЕЦБ за парично-финансовите институции.

Освен това приложението включва разпоредби, приложими за случаи на сливания между кредитни институции. Съдържанието на понятията „сливане“, „сливащи се институции“ и „придобиващи/поглъщащи институции“ е определено в Регламент ЕЦБ/2003/9. За периода на поддържане, в рамките на който

се извършва сливането, изискванията за задължителни резерви на придобиващата/поглъщащата институция се изчисляват и изпълняват, както е посочено в член 13 от същия регламент. Задължителните резерви на придобиваща институция за последователни периоди на поддържане се изчисляват въз основа на резервна база и статистическа информация, ако са приложими, в съответствие със специални правила (виж таблицата в допълнението към приложение II на Регламент ЕЦБ/2001/13). В противен случай се прилагат обичайните правила за отчитане на статистическата информация и за изчисляване на задължителните резерви, както са посочени в член 3 от Регламент ЕЦБ/2003/9. Нещо повече, съответната национална централна банка може да разреши на придобиващата институция да изпълни задължението си за отчитане на статистическата информация посредством временни процедури. Това изключение от стандартните процедури за отчетност следва да бъде ограничено до възможно най-кратък период от време и при всички случаи да не надхвърля шест месеца след извършването на сливането. Това изключение не накърнява задължението на придобиващата институция да изпълни задълженията си по отчетността съгласно Регламент ЕЦБ/2001/13, нито, ако е приложимо, нейните задължения да поеме задълженията по отчетността на сливащите се институции. Придобиващата институция е длъжна да информира съответната национална централна банка – когато обяви публично намерението си да извърши сливане и достатъчно време преди то да е извършено – относно процедурите, които тя възнамерява да приложи за изпълнение на своите задължения по статистическата отчетност, свързани с определянето на задължителните резерви.

6 ПРОВЕРКА И ПРИНУДИТЕЛНО СЪБИРАНЕ

ЕЦБ и националните централни банки по правило упражняват правомощията

си за проверка и принудително събиране на статистическа информация, в случай че минималните стандарти за предаване, точност, концептуално съответствие и ревизии не са изпълнени. Минималните стандарти са описани в приложение IV към Регламент ЕЦБ/2001/13.

7 НЕУЧАСТВАЩИ ДЪРЖАВИ-ЧЛЕНКИ

Тъй като разпоредбата на член 34.1 от Устава не дава права и не налага задължения на държавите-членки с дерогация (член 43.1 от Устава) и на Дания (член 2 от Протокола за някои разпоредби, свързани с Дания) и не е приложима към Обединеното кралство (член 8 от Протокола за някои разпоредби, свързани с Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия), Регламент ЕЦБ/2001/13 се прилага само към участващите държави-членки.

Въпреки това член 5 от Устава относно правомощията на ЕЦБ и националните централни банки в областта на статистиката и Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета са приложими за всички държави-членки. Заедно с член 10 (предишен член 5) от Договора това предполага и задължение за неучастващите държави-членки да изготвят и да прилагат на национално равнище всички мерки по събирането на информация, които те смятат за подходящи във връзка с изпълнението на изискванията на ЕЦБ за отчитане на статистическа информация и за своевременна подготовка в областта на статистиката, с цел присъединяването им към участващите държави-членки. Това задължение е изрично формулирано в член 4 и параграф 17 от преамбюла на Регламент (ЕО) № 2533/98 на Съвета. За целите на прозрачността това специално задължение е отразено в преамбюла на Регламент ЕЦБ/2001/13.

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

Рамка на Европейската
централна банка
за паричната и
банковата статистическа
отчетност

Таблица I Дани, които се изисква да бъдат предоставяни с месечна периодичност (салда)

Клетките със светъл шрифт се попълват само от институции, които са длъжни да спазват изискванията за задължителни резерви

БАЛАНС ПОКАЗАТЕЛИ	А. Местни								
	ПФИ ³⁾		НПФИ		Други резидентни сектори				
	в. т.ч. кредитни институции, подлежащи на изисквания за МЗР, ЕЦБ и НЦБ	Централно държавно управление	Сектор „Държавно управление“		Всичко	Други финансови посредници + финансови предприятия, ангажирани със спомагателни финансови дейности (S.123+S.124)	Застрахователни предприятия и пенсионни фондове (S.125)	Нефинансови предприятия (S.11)	Домакинства и нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД) (S.14+S.15)
			Държавно управление	— други					
а)	б)	в)	г)	д)	е)	ж)	з)	и)	
Пасиви									
8 8 Банкноти и монети в обращение									
9 Депозити до 1 година над 1 година	*	*	*						
9e Евро	*	*							
9.1e Овърнайт-депозити				*	*				
9.2e С договорен матуритет до 1 година над 1 година и до 2 години над 2 години ¹⁾				*	*				
9.3e Договори за ползване след предизвестие до 3 месеца ²⁾ над 3 месеца от които над 2 години ⁴⁾				*	*				
9.4e Репо-сделки	*	*	*	*	*				
9x Чуждестранни валути									
9.1x Овърнайт-депозити				*	*				
9.2x Договорен матуритет до 1 година над 1 година и до 2 години над 2 години ¹⁾				*	*				
9.3x Договори за ползване след предизвестие до 3 месеца ²⁾ над 3 месеца от които над 2 години ⁴⁾				*	*				
9.4x Репо-сделки	*	*	*	*	*				
10 Акции/дялове на фондове на паричния пазар									
11 Емитирани дългови ценни книжа									
11 Евро до 1 година над 1 година и до 2 години над 2 години									
11x Чуждестранни валути до 1 година над 1 година и до 2 години над 2 години									
12 Капитал и резерви									
13 Други пасиви									

1) Включително административно регулирани депозити.

2) Включително непрехвърлими спестовни депозити на виждане.

Таблица I Данните се предоставят тримесечно (продължение)

БАЛАНС ПОКАЗАТЕЛИ	А. Местни									
	ПФИ	НПФИ								
		Сектор "Държавно управление"	Други резидентни сектори						Домакинства и нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД) (S.14+S.15)	
			Всичко	Други финансови посредници + финансови предприятия, ангажирани със спомогателни финансови дейности (S.123+S.124)	Застрахователни предприятия и пенсионни фондове (S.125)	Нефинансови предприятия (S.11)	Потребителски кредити	Жилищни кредити		
а)	б)	в)	г)	д)	е)	ж)	з)	и)		
АКТИВИ										
1 Каса										
1е от които в евро										
2 Кредити										
до 1 година										
над 1 година и до 5 години										
над 5 години										
2е от които в евро										
3 Ценни книжа, различни от акции										
3е Евро										
до 1 година										
над 1 година и до 2 години										
над 2 години										
3х Чуждестранни валути										
до 1 година										
над 1 година и до 2 години										
над 2 години										
4 Акции/дялове на фондове на паричния пазар										
5 Акции и други капиталови инструменти										
6 Дълготрайни активи										
7 Други активи										

Таблица 1а Опростена отчетност за данни, изисквани във връзка със задължителните минимални резерви

	Резервна база, изчислена като сбор от следните колони на таблица 1 (пасиви): а) - б) + в) + г) + д) + к) - л) + м) + н) + о) + у)
ДЕПОЗИТИ-ПАСИВИ (евро и чуждестранни валути, общо)	
9 ДЕПОЗИТИ, ОБЩО 9.1e + 9.1x 9.2e + 9.2x 9.3e + 9.3x 9.4e + 9.4x	
от които: 9.2e + 9.2x с договорен матуритет над 2 години	
от които: 9.3e + 9.3x договорени за ползване след предизвестие над 2 години	Препоръчителна отчетност
от които: 9.4e + 9.4x репо-сделки	
	Непогасени емисии, колона ф) от таблица 1 (пасиви)
ПРЕХВЪРЛИМИ ИНСТРУМЕНТИ (евро и чуждестранни валути, общо)	
11 ЕМИТИРАНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА 11e + 11x с първоначален матуритет до 2 години	
11 ЕМИТИРАНИ ДЪЛГОВИ ЦЕННИ КНИЖА 11e + 11x с първоначален матуритет над 2 години	

ПРИЛОЖЕНИЕ 5

ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ НА ЕВРОСИСТЕМАТА

ПРИЛОЖЕНИЕ 5

Интернет страници
на Евросистемата

Централна банка	Интернет страница
Европейска централна банка	www.ecb.europa.eu
Централна банка на Белгия (<i>Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique</i>)	www.nbb.be или www.bnb.be
Централна банка на Германия (<i>Deutsche Bundesbank</i>)	www.bundesbank.de
Централната банка и администрация за финансови услуги на Ирландия (<i>Central Bank and Financial Services Authority of Ireland</i>)	www.centralbank.ie
Централна банка на Гърция (<i>Bank of Greece</i>)	www.bankofgreece.gr
Централна банка на Испания (<i>Banco de España</i>)	www.bde.es
Централна банка на Франция (<i>Banque de France</i>)	www.banque-france.fr
Централна банка на Италия (<i>Banca d'Italia</i>)	www.bancaditalia.it
Централна банка на Кипър (<i>Central Bank of Cyprus</i>)	www.centralbank.gov.cy
Централна банка на Люксембург (<i>Banque centrale du Luxembourg</i>)	www.bcl.lu
Централна банка на Малта (Central Bank of Malta)	www.centralbankmalta.org
Централна банка на Нидерландия (<i>De Nederlandsche Bank</i>)	www.dnb.nl
Централна банка на Австрия (<i>Oesterreichische Nationalbank</i>)	www.oenb.at
Централна банка на Португалия (<i>Banco de Portugal</i>)	www.bportugal.pt
Централна банка на Словения (<i>Banka Slovenije</i>)	www.bsi.si
Централна банка на Финландия (Suomen Pankki – Finlands Bank)	www.bof.fi

ПРИЛОЖЕНИЕ 6

ПРОЦЕДУРИ И САНКЦИИ, КОИТО СЕ ПРИЛАГАТ В СЛУЧАЙ НА НЕСПАЗВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ОТ СТРАНА НА КОНТРАГЕНТИТЕ

1. ФИНАНСОВИ САНКЦИИ

В случай на нарушение от страна на контрагент на тръжните правила¹, на правилата за двустранните трансакции², на правилата за използването на базови активи³ или на процедурите за операции в края на деня или на условията за достъп до пределното кредитно улеснение⁴, Евросистемата прилага следните финансови санкции:

- а) За първо и второ нарушение на правилата за търгове, двустранни трансакции и за използването на базови активи, извършени в рамките на 12-месечен период, се налагат финансови санкции за всяко нарушение поотделно. Прилаганите финансови санкции се изчисляват на база пределния лихвен процент по кредитите плюс 2.5 процентни пункта.

За нарушаване на правилата, свързани с тръжните операции и двустранните трансакции, прилаганите финансови санкции се изчисляват въз основа на размера на обезпечението или наличните средства, които контрагентът не е могъл да осигури за уреждане на сделката, умножени по коефициент 7/360.

За нарушаване на правилата относно използването на базови активи финансовите санкции се изчисляват въз основа размера на недопустимите активи (или активите, които не могат да се използват от контрагента), умножени по коефициент 1/360, които са:

- 1) предоставени от контрагента на националната централна банка или ЕЦБ, или
- 2) не са отстранени от контрагента до 20 дни след настъпване на събитието, в резултат на което недопустимите активи са станали недопустими или не могат повече да се използват от контрагента.

- б) При първо нарушение на правилата, свързани с операциите в края на деня или с условията за достъп до пределното кредитно улеснение, прилаганите финансови санкции се изчисляват по

пределния лихвен процент по кредита плюс 5 процентни пункта. При следващи нарушения наказателният лихвен процент се увеличава с 2.5 процентни пункта за всяко следващо нарушение в рамките на 12 месеца, изчислено въз основа размера на неразрешения достъп до пределното кредитно улеснение.

2. НЕФИНАНСОВИ САНКЦИИ

Евросистемата отстранява контрагенти за нарушаване на правилата за тръжните операции, двустранните трансакции и разпоредбите за използването на базови активи, както следва:

2.1 ОТСТРАНЯВАНЕ ВСЛЕДСТВИЕ НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА, СВЪРЗАНИ С ТРЪЖНИТЕ ОПЕРАЦИИ И ДВУСТРАННИТЕ ТРАНСАКЦИИ

Освен финансовите санкции, изчислени съгласно установените в раздел 1 правила, при трето нарушение от един и същи вид в рамките на 12-месечен период Евросистемата отстранява за определен период от време контрагентите от следващите операции на открития пазар от същия вид и извършвани съгласно същите процедури. Отстраняването се прилага съгласно следната схема:

- а) ако сумата на непредоставеното обезпечение или на наличните средства е до 40% от цялото обезпечение или наличните средства, които е необходимо да се осигурят, и

- 1 Прилага се, ако контрагентът не е в състояние да преведе достатъчно базови активи за извършване на сепълмент при операция за предоставяне на ликвидност или ако не може да осигури достатъчно налични средства по предоставената сума при операция за изтегляне на ликвидност.
- 2 Прилага се, ако контрагентът не е в състояние да осигури достатъчно допустими базови активи или ако не може да предостави достатъчно налични средства за покриване на договорената при двустранните операции сума.
- 3 Прилага се, ако за обезпечаване на кредитите контрагентът използва активи, които са недопустими или впоследствие са станали такива (които контрагентът не може да използва).
- 4 Прилага се, ако контрагентът отчита отрицателно салдо по сепълмент-сметката в края на деня и не отговаря на условията за достъп до пределното кредитно улеснение.

нарушението е трето поред, контрагентът се отстранява за срок от един месец;

- б) ако сумата на непредоставеното обезпечение или на наличните средства е между 40% и 80% от цялото обезпечение или наличните средства, които е необходимо да се осигурят, и нарушението е трето поред, контрагентът се отстранява за срок от два месеца; и
- в) ако сумата на непредоставеното обезпечение или на наличните средства е между 80% и 100% от цялото обезпечение или наличните средства, които е необходимо да се осигурят, и нарушението е трето поред, контрагентът се отстранява за срок от три месеца.

Финансовите санкции и мерките за отстраняване се прилагат също и по отношение на всяко следващо нарушение за всеки 12-месечен период, без да се накърнява изискването на раздел 2.3 по-долу.

2.2 ОТСТРАНЯВАНЕ ВСЛЕДСТВИЕ НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА, СВЪРЗАНИ С БАЗОВИТЕ АКТИВИ

Освен финансовите санкции, изчислени съгласно точка 1 по-горе, при трето нарушение в рамките на 12 месеца Евросистемата отстранява контрагентите от следващите операции на открития пазар.

Финансовите санкции и мерките за отстраняване се прилагат също и по отношение на всяко следващо нарушение за всеки 12-месечен период, без да се накърнява изискването на раздел 2.3 по-долу.

2.3 ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ В ИЗКЛЮЧИТЕЛНИ СЛУЧАИ НА ДОСТЪПА ДО ВСИЧКИ БЪДЕЩИ ОПЕРАЦИИ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА ЗА ОПРЕДЕЛЕН ПЕРИОД ОТ ВРЕМЕ

Освен финансовите санкции, изчислени съгласно установените в точка 1 по-горе правила, в някои изключителни случаи поради сериозността на дадено нарушение

и по-специално, като се вземе под внимание размерът на сумите, честотата и продължителността на несъответствията с установените правила, се налага преустановяване на достъпа до всички бъдещи операции по паричната политика за срок от 3 месеца.

2.4 ИНСТИТУЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ДРУГИ ДЪРЖАВИ-ЧЛЕНКИ

Евросистемата взема решение дали да наложи предложените по отношение на нередовния контрагент мерки за отстраняване и спрямо клоновете на същата институция, разположени в други държави-членки.

ПРИЛОЖЕНИЕ 7

СЪЗДАВАНЕ НА ВАЛИДНО ОБЕЗПЕЧЕНИЕ ЗА ВЗЕМАНИЯТА ПО КРЕДИТИ

За да се гарантира, че вземанията по кредити са надлежно обезпечени и могат да бъдат бързо реализирани в случай на неизпълнение на задълженията от страна на контрагента, трябва да бъдат изпълнени следните допълнителни правни изисквания:

Потвърждаване наличието на вземания по кредити: Като минимално условие националните централни банки следва да използват следните мерки за проверка наличието на вземания по кредити, предоставени на Евросистемата като обезпечение: а) най-малко веднъж на три месеца представяне от контрагента на декларация (*self-certification*) и вземане от НЦБ на решение относно наличието на вземания по кредити, предоставени като обезпечение, което може да бъде променено след насрещна проверка на информацията, ако такава съществува в централните кредитни регистри; б) еднократна проверка от националните централни банки, надзорните органи или външни одитори на процедурите, използвани от контрагента при предоставяне на Евросистемата на информацията за наличието на вземания по кредити; и в) проверки на случаен принцип от националните централни банки, съответните кредитни регистри, надзорните органи или външни одитори за качеството и точността на декларациите.

Тримесечните декларации и решения по точка а) по-горе включват изискването контрагентите на Евросистемата писмено:

- да потвърдят и да гарантират съответствието на представените на НЦБ вземания по кредити с критериите за допустимост, прилагани от Евросистемата;
- да потвърдят и да гарантират, че няма вземане по кредит, представено като базов актив, което да се използва същевременно като обезпечение в полза на трето лице, и да се ангажират, че контрагентът няма да мобилизира вземане по кредит като обезпечение спрямо трето лице;

- да потвърдят и да гарантират, че незабавно и не по-късно от края на следващия работен ден ще съобщят на съответната НЦБ за всяко събитие, което оказва съществено влияние върху действителните договорни взаимоотношения между контрагента и въпросната НЦБ, в частност предсрочно, частично или пълно погасяване, влошаване качеството и съществени промени в условията на вземането по кредита.

За да бъдат осъществени такива проверки, каквито са разгледани в точки б) и в) по-горе (еднократна проверка и проверки на случаен принцип), надзорните органи, по-конкретно националните централни банки, или външни одитори трябва да бъдат упълномощени да извършват това проучване, ако е необходимо, на договорна основа или в съответствие с приложимите национални изисквания.

- *Уведомяване на длъжника за мобилизацията на вземането по кредит или нейното регистриране.* Във връзка с уведомяването на длъжника за мобилизация на вземането по кредита като обезпечение, вземайки предвид специфичните особености на съответните различни юрисдикции, се изисква следното:

- а) В някои държави-членки, където уведомяването на длъжника за мобилизацията на вземането по кредита като обезпечение е предварително условие за валидна мобилизация според националното право, както е посочено в приложимите национални документи, предварителното уведомяване на длъжника следва да бъде правно изискване за допустимостта на вземането по кредит. За целите на определянето на допустимостта предварителното уведомяване на длъжника изисква той да бъде уведомен от контрагента или от НЦБ (както е посочено в приложимите национални документи) за вземането по кредит, мобилизирано като

обезпечение от контрагента в полза на НЦБ предварително или по време на неговата действителна мобилизация като обезпечение.

- б) В някои други държави-членки, където регистрацията с публичен ефект на мобилизацията на вземането по кредит като обезпечение е предварително условие за валидна мобилизация или в определени случаи — предварително условие за приоритета на вземането по кредит съгласно националното право, както е посочено в приложимите национални документи, такава регистрация се изисква предварително или в момента на неговата действителна мобилизация като обезпечение.
- в) Накрая, в държавите-членки, където предварителното уведомяване на длъжника или регистрацията с публичен ефект на мобилизацията на вземането по кредит като обезпечение не се изисква съгласно а) или б) по-горе, както е посочено в приложимите национални документи, се изисква последващо уведомяване на длъжника. Последващото уведомяване на длъжника изисква той да бъде уведомен от контрагента или от НЦБ (както е посочено в националните документи) за вземането по кредит, което се мобилизира като обезпечение от контрагента в полза на НЦБ, незабавно след кредитното събитие. „Кредитно събитие“ означава изпълнение или подобни събития, както допълнително е определено в приложимите национални документи.

Няма изискване за уведомяване в случаите, когато вземанията по кредити са инструменти на приносител, за които приложимото национално право не изисква уведомяване. В такива случаи предварително или в момента на тяхната действителна мобилизация

като обезпечение съществува изискване за веществено прехвърляне на тези инструменти на приносител на въпросната НЦБ.

Дотук са посочени минималните изисквания. Националните централни банки могат да решат да изискват предварително уведомяване или регистрация в допълнение към горните случаи, както е посочено в приложимите национални документи.

- *Липса на ограничения във връзка с банкова тайна и поверителност.* Контрагентът няма да има задължението да получи одобрението на длъжника за оповестяване на информацията относно вземането по кредит и длъжника, което се изисква от Евросистемата с оглед обезпечаването на вземанията по кредити, и за да се гарантира, че вземанията по кредити могат бързо да бъдат реализирани при неизпълнение от страна на даден контрагент. Контрагентът и длъжникът ще постигнат договорно споразумение, че длъжникът се съгласява безусловно да оповестява на Евросистемата подробности относно вземанията по кредити и относно длъжниците. Такава разпоредба не е необходима, ако според националното право липсват правила, ограничаващи предоставянето на такава информация, както е посочено в приложимите национални документи.
- *Липса на ограничения относно мобилизация на вземане по кредит.* Контрагентите гарантират, че вземанията по кредити са напълно прехвърлими и могат да бъдат мобилизирани без ограничение като обезпечение в полза на Евросистемата. Не трябва да съществува никакво ограничително условие относно мобилизацията в споразумението за вземане по кредит или в други договорни споразумения между контрагента и длъжника, освен ако независимо от евентуални договорни ограничения

националното законодателство специално предвижда привилегирована позиция на Евросистемата във връзка с мобилизацията на обезпечението.

- *Липса на ограничения за реализацията на вземане по кредит.* Споразумение за вземането по кредит или други договорни споразумения между контрагент и длъжник не трябва да съдържат никакви ограничения във връзка с реализацията на вземането по кредит като обезпечение, включително за вида, времето или други изисквания по отношение на реализацията.

